

V prvi bojni vrsti

Prav te dni smo bili novinarji in drugi predstavniki glasil OZD vabljeni v mestoce blizu Osijeka, v Borovo, kjer smo pregledali vse uspehe (pa tudi neuspehe) ob tretjem desetletju prvih tiskanih strani tovarniških glasil. Predvsem eno nas je prevzelo — fantastični podatki o preko 1500 naslovih izdaj s poprečno naklado 3,5 milijona! Vsak šesti državljani Jugoslavije neposredno prejema eno od teh glasil, vsako od njih pa ima poprečno najmanj tri bralce — impozantna publika polovice prebivalstva naše domovine!

Mika Špiljak je v slavnostnem govoru na osrednji svečanosti v Borovu dejal: „Glasila so brez dvoma v prvih vrstah borbe za razvoj samoupravljanja, vendar pa so progresivna samo tista, ki podpirajo razvoj samoupravnih družbenoekonomskih odnosov — tista, ki jih pišejo delavci za delavce!“

V tridesetih letih dela glasil delovnih organizacij je prevladovala predvsem močna številčnara — danes so OZD brez svojega lista izjeme, kot so bile v prvih povojnih letih pravilo. Število pa konec koncev niti ni najpomembnejše — tudi vsebinski napredek je bil vseskozi v enako močnem razmahu. Krični dialog — tovariš Tito je že leta 1966 na peti seji CK ZKJ rekel: „Dolžnost dobrih novinarjev, ki sledijo poteku našega socialističnega razvoja je, da se bore proti deformacijam v svoji sredini!“ — je tisti conditio sine qua non, pogoj ki ga ne moremo obiti, če hočemo z vsebinsko rasto naprej.

Novinar naj bi bil prisoten neposredno — ne samo s „šestim“, novinarskim čutom — na vseh ključnih akcijskih točkah v temeljnih organizacijah. Slediti bi moral vsem tokovom, ki postavljajo TOZD in delavca v center odločanja, večkrat bi moral prepustiti besedo delavcu, zavedati bi se moral svoje zgodovinske vloge — pa tudi drugi, ki mu posredno ali neposredno o(n)e(mo)gajo delo, bi morali vedeti v kateri borbeni vrsti se trudi stopati!

Žalostno — pa vseeno ilustrativno — je, da novinarjevo mesto v OZD marsikje še vedno predstavlja nujno zlo, ime več na plačilnem seznamu. Resnica je, kar piše Vjesnik, da je direktor neke OZD iz SAP Vojvodine osebnostno zaplenil vse izvoze številke glasila, v katerem si je urednik „držni“ trdit, da neka odločitev ni usklajena s samoupravnimi sporazumi — in še težje je zapisati, da si išče novo zaposlitev urednik in ne direktor.

Pravijo, da je novinar večni začetnik — vedno počne nekaj novega in se zato tudi imenuje — novinar. Ob sklepu pa še enkrat lahko zapišemo Titove besede: „Vodilni lahko predlagajo, delavci pa morajo povedati svoje mnenje!“

Stane Fleischman

INDUSTRIJA ELEMENTOV LJUBLJANA

S skupnimi močmi do tovarne mikroelektronike

V četrtek 3. novembra je predsednik skupščine Iskre Vladimir Klavs slovesno položil temeljni kamen za novo tovarno mikroelektronskih vezij. V temeljni kamen pa je vzdal Samoupravni sporazum o združitvi sredstev 50 Iskrinih TOZD za gradnjo Mikroelektronike. Na slovesnosti so bili zastopniki republike, občine, armade in Iskre.

Za slovesno položitev temeljnega kamna smo se novinarji srečali pred slovesnostjo na tiskovni konferenci z vodilnimi delavci, ki so sodelovali pri projektu. Ti so nam povedali, da je laboratorij Univerze v Ljubljani — na Fakulteti za elektrotehniko laboratorijsko razvil mikrovezje že v šestdesetih letih. Zdaj pa pri nas postaja nujna tovarniška proizvodnja. Vse pogoje imamo. Predvsem je to potreba industrije elektronike. Tako je zagotovljeno tržišče. Imamo razvito tehnologijo izdelave, pri kateri so sodelovali Inštitut „Jožef Stefan“, ljubljanska Univerza, Inštitut za elektroniko in vakuumsko tehniko in Iskrini strokovnjaki.

Tovarno so že začeli graditi in bo do konca leta pod streho, poskusno pa bo začela obratovati avgusta 1978, že v letu 1979 pa bodo v njej v dveh izmenah izdelali prek milijon mikrovezij, naslednje leto pa že milijon in pol.

Mikrovezja bodo namenjena vseh naš elektronski industriji, seveda predvsem za Iskro, pa tudi za druge tovarne in inštitute. Tehnologija mikrovezij različnih oblik in za različne namene je že razvita tako, da bodo lahko ustregli tudi naročnikom za naročila za čisto specifične namene.

PRAKTIČNI PODATKI O „MIKROELEKTRONIKI“

Pripravljalna dela so začeli že leta 1975, v letu 1976 so pripravili elaborate in zagotovili sredstva, 1977 so začeli graditi in prihodnje leto v avgustu bo stekla poizkusna proizvodnja.

Celotna investicija bo stala 130 milijonov din, pri čemer bo 45 milijonov din stala oprema, povečini iz uvoza. Zaposlenih bo 170 delavcev, seveda ko bo tovarna obratovala s polno zmogljivostjo v dveh izmenah, v začetku pri poizkusni proizvodnji pa bo zaposlenih 130 delavcev. Poleg teh bo za Mikroelektroniko delalo večino časa okrog 40 ljudi v laboratoriju ljubljanske Fakultete za elektrotehniko. To je hkrati tudi tovarniški razvojni oddelek.

V tovarni bo več kot četrtnina ljudi zaposlenih s srednjo, višjo in visoko izobrazbo. Letno bodo razvili v za-

četku pet, pozneje pa deset mikrovezij. V razvoju, pripravi dela in na strokovnih delih bo zaposlenih prek 80 % delavcev, pri neposredni — fizični proizvodnji pa 20 %. Tovarna bo poslovala na načelu dohodkovnih odnosov, kar pomeni predvsem to, da bodo imele tiste TOZD, oz. Iskra pri proizvodnji prednost pred komercialnimi naročniki.

Pri razvoju so se naslonili na mikrovezje in tehnologijo ameriškega partnerja. Po izredno ugodni ceni so dobili licenco. Težave so imeli le pri nabavi v ZDA. Ker je mikrovezje strateški material, daje dovoljenje za izvoz direktno ameriška vlada, ta pa ga je dala šele letos marca. Imajo že usposobljen kader, pri usposabljanju najvišjih strokovnjakov je sodeloval tudi ameriški partner. (Nadaljevanje na 2. strani)

Predsednik Izvršnega sveta SAP Vojvodine Nikola Kmezić, Aleksander Mihev, Andrej Marinc, Jože Hujs in ostali med ogledom proizvodne hale v Tovarni telekomunikacij na Laborah.

Vojvodinska delegacija v Sloveniji

Delegacija SAP Vojvodine, ki sta jo vodila predsednik Izvršnega sveta Vojvodine Nikola Kmezić in predsednik vojvodinske Gospodarske zbornice Jon Srbovan, se je mudila na dvodnevem obisku v Sloveniji. Najprej so si gostje v spremstvu predsednika IS SR Slovenije Andreja Marince in članov IS ogledali kranjsko Savo, ki že

Vladimir Klavs, predsednik Skupščine ZP Iskra vzdava samoupravni sporazum v temeljni kamen.

ISKRA COMMERCE

Kljub uspehom zadržani

Iskra Commerce je tako na domačem kot tujem tržišču v letošnjih prvih devetih mesecih dosegel lepe uspehe. Le-ti so še bolj opazni, če jih primerjamo z enakim obdobjem lani: na domačem tržišču so prodali kar za 56 % več blaga in na zunanjem tržišču za 30 %, dočim so letošnje planske zadolžitve presegli na jugoslovanskem tržišču za 6 %, na zunanjem tržišču pa so bile te v okviru načrtovanih. V celoti je Iskra Commerce povečal obseg prodaje v primerjavi z enakim obdobjem lani kar za 40 %, presegel pa je tudi planske zadolžitve, in to za 2 %.

Torej vsekakor lepi rezultati, ki pa so bili, kot izjavljajo vodilni predstavniki te Iskrine tržne organizacije skup-

nega pomena, doseženi bolj zaradi konjunktura na tržišču, kot pa zaradi boljše notranje organizacije in racionalizacije dela. Prav na ta problem je na nedavni seji delavskega sveta Iskre Commerce opozoril glavni direktor Ilja Medič.

Poudaril je, da smo notranjo organizacijo in obvladovanje poslovne tehnologije v IC zanemarili zlasti zato, ker smo skušali povečevati promet za vsako ceno — na domačem tržišču ga podvojiti, na zunanjem pa ga povečati za polovico.

Seveda pa je direktor Medič na tej seji izrekel priznanje vsem delavcem IC za lepe dosežke v devetmesečnem poslovanju ter jih pozval, da v prihodnje vložijo še več naporov v svoje delo, s čimer ne bodo samo aktivneje vplivali na boljše poslovanje Iskre Commerce, pač pa posredno tudi na boljše poslovanje Iskrinih proizvodnih temeljnih organizacij.

Osnovna ugotovitev za prodajo na domačem tržišču je ta, da je potekala v znamenju večje konjunktura. To velja zlasti za prvo polletje, medtem ko je bilo v zadnjem trimesečju že čutiti upadanje, verjetno pa se bo nadaljevalo še naprej. Temeljna organizacija Domači trg bi lahko prodala še dosti več, žal pa dobi od proizvodnih organizacij premalo tistih izdelkov, ki, kot pravimo, gredo v denar.

Kot že rečeno, so tudi izvozni in uvozni rezultati dokaj dobri. Iskra Commerce je izvozil za skoraj 50 milijonov dolarjev blaga, celotna Iskra pa za nekaj manj kot 59 milijonov dolarjev. Bojijo se, da letnega načrta ne bodo dosegli, vzroki pa so, kot smo že nekolikokrat pisali, dobredno kronični — neustrezna kakovost, pomanjkanje atestov, poslovna (ne)disciplina, pomanjkanje določenih vrst izdelkov, premajhni protinakupi v državah SEV, pa tudi nezadostna prisotnost Iskre na bolj oddaljenih tržiščih.

Verjetno temeljna organizacija Zunanji trg tudi ne bo mogla uresničiti uvoznih načrtov, zlasti zaradi občasnih prepovedi uvoza, notranje (Iskrine) nelikvidnosti in režimskih restrikcij. Le-te bodo stopile v veljavo v zadnjem letošnjem trimesečju, in bodo, kot se upravičeno bojimo, povzročale težave v proizvodnji.

Dosti manj pa so v Iskri Commerce zadovoljni s plačano realizacijo. Predvsem ugotavljajo, da delo komercialne in finančne službe ni usklajeno in so zato ostale določene terjatve znotraj Iskre nezavarovane. Gre za veliko vsoto okoli 20 milijonov dinarjev.

(Nadaljevanje na 2. strani)

Med slovesnostjo polaganja temeljnega kamna Mikroelektronike.

ZDRUŽENO DELO

Na ravni združenega dela je treba celotno problematiko, zajeto v akcijskem programu, projicirati na platno trenutnega stanja v temeljnih organizacijah združenega dela, delovnih organizacijah in sestavljenih organizacijah združenega dela ter prek težnj k še večjemu sprejemanju znanstvenih dognanj, tehničnih znanj in tehnoloških možnosti ustvariti pogoje, da bi povečali produktivnost dela in s tem tudi celotno proizvodnjo in dohodek. To so neposredni cilji akcije. V tej zvezi morajo delovni ljudje pod vodstvom subjektivnih družbenih sil, na čelu z zvezo komunistov in sindikati, pregledati in proučiti:

- koliko srednjeročni plani razvoja delovne organizacije vsebujejo bistvene kvalitativne dejavnike razvoja, ki prispevajo k večji produktivnosti ter ustvarjanju dohodka v tozdu oziroma delovni organizaciji;

- razvijanje inovacijskih procesov, zlasti raziskovalno-razvojne dejavnosti v okviru lastne organizacije združenega dela;

- spodbujanje inventivne dejavnosti, zlasti množične inventivne dejavnosti ter v tem okviru posebej oceniti še vedno neustrezno nagajevanje na tem področju – nagajevanje po delu in prispevku k ustvarjalnemu dohodku na temelju dosežkov v procesu inventivne dejavnosti ter oceniti ustreznost urejenosti teh odnosov v samoupravnih aktih;

- vlogo domačega in tujega znanja v procesu dela, zlasti problematiko nekritičnega vnašanja tujega znanja v naše okolje ter usposobljenost delavcev za uspešno uvajanje novega znanja v proizvodne procese; probleme pretirane odvisnosti naše proizvodnje od tujega znanja;

- problematiko prenosa našega znanja in tehnologije v druge dežele, zlasti v dežele v razvoju ter problematiko ne celovitosti naših ponudb v teh deželah;

- ustvarjanje materialnih pogojev za ustvarjalno delo, zlasti financiranje teh dejavnosti iz „amortizacije nematerialnih sredstev“, materialnih stroškov ter v okviru investicijskih projektov in druge oblike združevanja sredstev za inovacijsko dejavnost, tako v okviru SIS za raziskovalno dejavnost kot neposredno z izvajalci inovacijskih projektov (neposredna svobodna menjava dela v okviru in prek samoupravnih interesnih skupnosti); s tem v zvezi tudi vpliv delavcev na raziskovalno politiko;

- ustvarjanje kadrovske pogojev za inovacijske procese, zlasti usposabljanja lastnih delavcev ter prehod delavcev iz raziskovalne dejavnosti v materialno proizvodnjo in družbene dejavnosti, torej v prakso, oziroma obratno, ustvarjanje pogojev za izobraževanje z oblikami podiplomskega študija in v okviru raziskovalnih organizacij (izmenjava kadrov);

- kadrovske plane kot plane razvoja;

- spodbude za ustvarjalnost vsakega delavca ter delovnih kolektivov nasploj;

- vključevanje dosežkov družboslovnih ved v poglobljanje samoupravnih in medčloveških odnosov, ki bistveno prispevajo k produktivnosti in ustvarjalnosti dela ter iniciranje raziskovalnega dela na tem področju za konkretno organizacijo združenega dela oziroma delovno okolje;

- prilagajanje delovnega časa pogojem za višjo ustvarjalnost dela, itd. Da bi to uresničili v temeljnih organizacijah združenega dela, delovnih organizacijah in sestavljenih organizacijah združenega dela, je potrebno tudi najti najustreznejše oblike za delovanje zveze komunistov, sindikatov in delovnih ljudi. Tako je treba v tej zvezi predvideti način vključevanja osnovnih organizacij zveze komunistov, sindikalnih organizacij, samoupravnih institucij, vodilnih delovnih skupin in strokovnih služb.

D.Ž.

S SKUPNIMI MOČMI DO TOVARNE MIKROELEKTRONIKE

(Nadaljevanje s 1. strani)

Vsaj v začetni fazi bodo silicijeve plošče izdelovali še v ZDA, ostali postopek pa bodo opravili v Mikroelektroniki.

SLOVESNO POLAGANJE TEMELJNEGA KAMNA

Opoldne smo se zbrali na gradbišču nove tovarne. Delo živahno teče in vse gre po predvidenem načrtu. Temelji že gledajo iz zemlje in delavci hitijo z gradnjo – izkoristiti je treba ugodno vreme.

Sredi zastav je stal majhen govorniški oder. Okrog njega so se zbrali delavci z gradbišča, zastopniki republikanskih organov, med njimi podpredsednik skupščine SRS Vladimir Logar in član IS SRS Milan Osredkar, predsednik republiške komisije za raziskovalno dejavnost. Poleg teh so prišli na slovesnost tudi zastopniki šišenske občine, mesta Ljubljane, armade in vodilni delavci Iskre.

Vse je pozdravil glavni direktor Industrije elementov Gojmir Blenkuš, ki je dal besedo Milošu Kobetu. Ta je predvsem poudaril misel, da je vsaka tovarna, vsaka ustvarjalna institucija, ki ne sledi tehničnemu napredku, obsojena na smrt zaradi degeneracije lastne vrhunske kreativnosti in bi ostala le periferni manjvredni montažni dejavnik. Vrhunec tega napredka pa je mikroelektronika in na dlani je zaključek, da jo Iskra in naše gospodarstvo mora proizvajati.

„Mikroelektronika je omogočila večerjšjo utopijo, ki bo jutri spremenila dosedanja pojmovanja, ne samo v družbeni reprodukciji, ampak tudi pri komuniciranju, informiranju in izrabi prostega časa.“

Član IS SRS Milan Osredkar je pohvalil združevanje sredstev vse Iskre

v tako pomemben objekt. „Tako je Iskra med prvimi po črki in smislu zadela duha nove Ustave in Zakona o združenem delu. Tu se kažejo praktični sadovi in uspehi zavestnega vlaganja združenih sredstev, ki so jih delavci samoupravno namenili za program vrhunske in intelektualne vrednosti.“

Na koncu intimne slovesnosti je predsednik Skupščine Iskre Vladimir Klavs v temeljni kamen vžidal Samoupravni sporazum o namenskem združevanju in vlaganju sredstev v projekt Mikroelektronike. Nato pa je zadel velik uspeh in procvit novi tovarni, ki jo z združenimi sredstvi omogočajo in gradijo vsi Iskrini delavci.

KF

KLJUB USPEHOM ZADRŽANI

(Nadaljevanje s 1. strani)

Nekoliko bolj pohvalno govorijo v tem obdobju po sprejetju devetmesečnih poslovnih rezultatov o poslovnih stroških, ki pa kljub temu niso bili tako majhni, čeprav so bili nižji kot lani in nižji kot so predvidevali. Precej pa so se jim povečale zaloge, ki so zadnji dan letošnjega septembra dosegle skoraj 215 milijonov dinarjev, kar je za 34 odstotkov več kot na začetku tega leta.

Pri vseh uspehih, pa tudi konstruktivni kritičnosti opozarjajo tudi na problema kadrov in osebnih dohodkov. Zadnji dan devetmesečnega obdobja je bilo v Iskri Commerce zaposlenih 1.789 delavcev in delavcev, kar je za 6 % več kot v začetku leta. Načrtovano produktivnost so presegli v celotni Iskri Commerce za 5 % – v Domačem trgu za 9 % in v Zunanjem trgu za 1 %. Glede na povprečno višino neto osebnih dohodkov zaposlenih, je Iskra Commerce v primerjavi z drugimi Iskrinimi delovnimi organizacijami neke v drugi polovici tabele, in so prav nizki osebni dohodki marsi-

S proslave 60-letnice Oktobrske revolucije.

Ob 60-letnici Oktobrske revolucije

Tudi Iskra se je v sodelovanju s Skupščino občine Ljubljana-Center vključila v praznovanje šestega desetletja od zgodovinskega leta 1917, ko je v tedanji carski Rusiji izbruhnila oktobrska revolucija. Uvodni govor Staneta Preskarja, sekretarja sveta ZK ZP Iskra je začel nekaj glavnih zgodovinskih resnic o vzroku preobrata 100-milijonske agrarno zaostale države v sodobno socialistično.

Marxova predvidevanja, da bo proletarska revolucija izbruhnila najprej v državi visoko razvitega kapitalizma – z Leninom sta bila mnjenja, da bo to verjetno Anglija – se ni uresničilo. Močna avantgarda z Leninom na čelu je povedla daleč naprej.

Dva udeleženca Oktobrske revolucije.

Moto naše proslave je bil Leninov stavek: „Najboljša proslava obletnice velike revolucije je osredotočenje pozornosti na njene nerešene naloge.“ Na akademiji ob 60. obletnici so nastopali APZ „Tone Tomšič“ z vrsto doživetih interpretiranih partizanskih pesmi.

Slovesno vzdušje so ustvarili že prvi takti Internacionale, igralci Tone Gogala, Branko Miklavc, Barbara Jakopič ter Neža Simčič, pa so recitali odlomke z revolucijo navdihnenih del.

Proslave se je udeležila vrsta uglednih osebnosti, prisostvovala pa sta tudi udeleženca oktobrske revolucije Lojze Kastelic in Jože Čuden.

Umetniški vodja akademije Jurij Souček je svoje delo dobro opravil. Program je bil izveden na zavidljivo visoki ravni, tako da so poslušalci res prisostvovali v umetniški okvir zajetemu duhu revolucije.

Stane Fleischman

kdaj povod za dokaj visoko fluktuacijo (letos je Iskro Commerce zapustilo že 106 delavcev, zaposlilo pa se jih je 208).

Ob koncu pogledimo še s kakšnim ostankom čistega dohodka se lahko pohvalijo v Iskri Commerce. Beseda „pohvalijo“ ni pravilna, kajti z ostankom dohodka, s katerim razpolagajo, nikakor ne morejo biti zadovoljni. Še najbolj ponazorijo položaj besede direktorja IC Ilje Mediča, ki je na zadnji seji Odbora za gospodarske zadeve in medsebojna razmerja Iskre Commerce poudaril, da s takim ostankom dohodka Iskra Commerce v prihodnje ne bo mogel več posloovati, saj ne omogoča širjenja materialne osnove dela Iskre Commerce. Vzrok je v izredno visokih pogodbinih in za-

Za oprijemljiv katalog del

Čeprav seveda ostaja bistvo socialističnega nagajevanja vselej isto, to je nagajevanje po delu, se vendar pristopi kako do tega prihajamo, včasih spreminjajo, vodenijo ali izboljšujejo. V tem smislu izboljšav moramo gledati tudi na našo novo delovno zakonodajo, ki kot osnovo za vrednotenje dela opušča pojem delovnega mesta, zato pa poslej govori o delih, oziroma delovnih nalogah delavcev. V skladu s tem prehodom od delovnih mest, kar je bilo še vedno odraz nekega uradniškega gledanja, na dela, oziroma delovne naloge, pa seveda prihajamo tudi do povezovanja teh delavčevih nalog v tako imenovani razvid ali katalog del posameznega delavca v okviru celote.

Bilo bi sicer prav, če iz tega ne bi izvajali samo novih teoretičnih razprav in formalno pravnih pikolovstev glede terminologije, kar bi delavcu zametilo bistvo združenega dela in novih, revolucionarnih pojmovanj v merilih dela. Toda ravno tako nujno je, da se ob teh dejanskih izboljšavah ustavimo z vso potrebno skrbnostjo, zavzetostjo in potemtakem tudi z razumevanjem. O tem so spregovorili že razni strokovnjaki, v razpravah, po šolah, ali na posvetih. Visoka šola za organizacijo dela iz Kranja je na nedavnem posvetovanju o delitvi osebnih dohodkov v organizacijah združenega dela tudi dala svoj prispevek temu vprašanju. Bilo pa bi koristno, če bi bili z novimi pojmi čim bolj seznanjeni tudi delavci v neposredni proizvodnji, delavci–izvajalci in samoupravljalci, o katerih se odloča in ki naj odločajo. Temu cilju vsekakor služi tudi naš zapis.

Zahtevnost dela je pomembna sestavina delovnega prispevka in pri različnih nalogah so razlike v stopnji zahtevnosti. Zato je delovni prispevek res treba ugotavljati na primeren način. Samo primerno ugotavljanje in ustrezno nagajevanje bo dalo delavcu zagona za nadaljnje delo. Gotovo: tudi pri merjenju ne smemo iti v drugo skrajnost, pravijo delavci sami, to je, da bi bilo več merilcev dela kot delavcev, ki bi delali. Zategadelj tudi na sedanje spremembe v vrednotenju ne bi smeli gledati le kot na spreminjanje imen, ampak kot odraz vsebinskih novosti. Celotni proces zamenjave pojma „delovno mesto“ s pojmom „dela oziroma delovne naloge“, lahko primerjamo s procesom družbene preobrazbe podjetja v delovno organizacijo. Dela oziroma delovne naloge, ki jih izvaja delavec v delovnem procesu, bodo poslej, vsekakor v smislu zakona o združenem delu, podlaga pravicam iz delovnega razmerja in tudi pravici do udeležbe pri delitvi sredstev za osebne dohodke. Dela in delovne naloge so po pojmovanju tega zakona in predlogu republiškega zakona o medsebojnih delovnih razmerjih – zaključene celote posameznih delov delovnega procesa, za katere se zahteva prav določena zaokrožena strokovna usposobljenost delavca. Kot določeno strokovno usposobljenost moramo razumeti tako stroko, kot tudi raven usposobljenosti. Razvid ali katalog del pa je samoupravni splošni akt, ki vsebuje seznam in opis vseh del in delovnih nalog v temeljni organizaciji združenega dela. Nastajanje takega kataloga bo zato terjalo sodelovanje vseh delavcev v delovnem procesu, predvsem pa še tistih, ki delujejo v samoupravnih organih, organih družbeno-političnih organizacij in strokovnih delavcev, ki delajo na področju organiziranja delovnih procesov.

Ze to nam tudi odgovarja na vprašanje, zakaj smo prešli od delovnega mesta k pojmu dela oziroma delovnih nalog. V okviru delovnega mesta so bile zaobsežene različne delovne naloge, tudi najzahtevnejše, toda premalo konkretno. Ocenjevanje z vidika delovnega mesta je povzročalo tudi nekatere druge težave, na primer to, da se je delovno mesto pojavljalo tudi kot enota zaščite delavca iz delovnega razmerja. Iz tega so tu in tam izvirale celo pretirane zlorabe. Gotovo se še vsi spominjamo primera, ki je zašel tudi v dnevni tisk: beograjski poštar, ki je imel v opisu delovnega mesta naziv „poštar z mopedom“, je, ko se mu je moped pokvaril, delo odklonil, in pošte ni hotel raznašati, češ da je v oceni delovnega mesta zapisano, da raznaša pošto z mopedom.

Glavni razlog za to, da smo v praksi začeli opuščati rabo delovnega mesta, pa je gotovo v tem, da je v delovnem procesu često prihajalo do zamenjave delavca z delovnim mestom. Delovno mesto je dejansko včasih onemogočalo delavcu, da bi dobil v delovnem procesu mesto, ki mu gre.

A kaj obratno od tega pomeni pojem „delovna naloga“? S tem seveda ni mišljena projektna naloga, v kateri sodeluje team in ki jo sestavljajo različno usposobljeni delavci. Delovno nalogo je treba razumeti – ob približno enaki stopnji usposobljenosti in strokovnosti – kot nekakšen stalni nalog, kot ciklus dejavnosti, ki jih lahko opravlja isti delavec. Delovne naloge ne morejo biti posamezni veliki deli celotnega delovnega procesa. Tudi ne more biti delovna naloga vsak gib, ker bi sicer nikoli ne izmerili vseh. Vendar pa mora biti novi sistem organizacije dela urejen tako, da bomo lahko za vsako to enoto dela posebej ugotavljali kvaliteto in njen obseg izvedbe. Pri oblikovanju delovne naloge je zato nujno treba imeti pravo mero in povezati istorodne dejavnosti iz okvira opravil istega delavca. Kakšen pa bo ta povezovalni katalog del, ki ga bo kot samoupravni akt sprejemal predstavniški organ, delavski svet, pa bo, seveda, odvisno predvsem od namena in rabe kataloga v vsaki izmed delovnih organizacij. Usklajevati katalogov v okviru proizvodne panoge ali regije bi bilo gotovo nesmisel, nujno in logično pa je, da bodo kataloge usklajevali tam, kjer združujejo dela in sredstva, saj bo na ta način možno javno in sporazumno priti do skupnega imenovalca za vrednotenje del.

V osnutku republiškega zakona o delovnih razmerjih, ki bo sprejet decembra letos, je vsekakor predvideno usklajevanje katalogov. Kako naj bi se delovne organizacije tega lotile? Najprej naj bi se s tem vprašanjem zadalženi delavci dogovorili za metodologijo, za enotne metode pri oblikovanju kataloga – v vseh delovnih organizacijah – in tudi za enotno navedbo vrst podatkov, ki jih bomo pri posameznih delovnih nalogah rabili, upoštevaje tako zahteve, ki izhajajo iz sklepanja medsebojnih delovnih razmerij, nagajevanja, usposabljanja in drugih namenov. Predvsem pa bi zatem morali misliti na to, da ne gre samo za to, da prečrtamo eno ime, in nanj napišemo drugo, da ne gre za to, da bi „osla preimenovali v konja“, ampak, da gre za to, da konja res osedlamo tako, da bo delovna naloga v delovnem področju delavca dejansko prisotna. Vse to pa bo že v razpravi in pripravi terjalo ne samo časa in preudarka, ampak še bolj tudi odločnega angažiranja vseh delavcev.

Mara Ovsenik

konskih obveznostih, denar, ki je ostal za poslovni sklad in za sklad skupne porabe, pa še zdaleč ne more zadoščati za vlaganja v tista področja, za katera je namenjen. Skupni ostanek čistega dohodka znaša v celotni Iskri Commerce približno 20 milijonov 300 tisoč dinarjev, od tega pa bo šlo, naj naštejemo samo večje sklade in obveznosti: za rezervni sklad približno 4 milijone 430 tisoč dinarjev, za posojilo za nerazvita območja v Jugoslaviji približno 3 milijone 700 tisoč in za financiranje energetskih objektov približno 1 milijon 300 tisoč dinarjev, tako da je za poslovni sklad ostalo le manj kot 6 milijonov dinarjev, za sklad skupne porabe pa nekaj več kot 2 milijona 500 tisoč dinarjev.

Lado Drobež

Bolgarski minister za zveze Pando Vančev si ogleduje tiskarno vezje v ATC. (k članku na 5. strani)

Za uspeh je treba veliko delati

Letos poteka 30 let od ustanovitve Instituta za elektrovezve — IEV v Ljubljani, ki so mu botrovali — tako kot celotni Iskri, isti ljudje v skupni navezi v času narodnoosvobodilne vojne.

Med člane te naveze sodi tudi tovariš Rudi Jančar, ki je bil s strani tovariša Borisa Kidriča postavljen za direktorja, in ki je trinajst let — vse do njegove priključitve k združenemu podjetju Iskra v letu 1961 — uspešno vodil to pomembno in svojsko institucijo.

Obiskali smo ga v njegovi delovni sobi na Inštitutu za elektroniko in vakuumsko tehniko, kjer se je ves zavzel — kot v letu 1941 — ljubeznivo odzval naš želji po sproščenem razgovoru o nastanku in življenju IEV.

Na naše vprašanje o partizanski predhodnici današnje elektronske industrije v Sloveniji in Jugoslaviji, je stekel naš pomenek:

„Težnja po uporabi sodobnih telekomunikacijskih, zlasti brezžičnih, zvez je bila v ilegalni Komunistični partiji Slovenije trajno in živo prisotna že dolga leta pred vojno. Vendar je v letu 1941 šele krvava okupacija naše domovine strnila vse nacionalne sile, med njimi tudi napredno slovensko tehnično inteligenco v čvrsto organizirano celoto, sposobno pod najtežjimi pogoji osvobodilnega boja izvajati naloge, ki jih je pred njo postavilo takratno jedro OF, to je KPS. Za neposredni organizacijski okvir je služila že v predvojni strogi ilegali delujoča Centralna tehnika KPS s tem, da se je formalna organizacijsko povsem ločen radijski sektor. To delo je zastavil takratni organizacijski sekretar KPS tovariš Tone Tomšič, ki ga je po njegovi aretaciji nasledil njegov stari znanec še iz časov mitroviške robije — tovariš Milko Goršič.

Med pomembne rezultate tega sektorja v letu 1941/42 štejemo prvo uporniško radiofonsko postajo „Kričič“ v okupirani Evropi, razvite vzdrževalne in izdelovalne kapacitete za radijsko opremo, vrsto sprejemnih in oddajnih postaj, in vrsto drugih dejavnosti.

Nič manj pomembna pa ni ugotovitev, da je ta kadrovskega sestava predstavljal „kvas“, ki se je progresivno razraščal vse vojno obdobje in dosegel dimenzije, ki sicer pomenijo v mirnem času razvoj celih desetletij.

Na teh kadrih so na osvobodjenih ozemljih in operativnih vojnih področjih zrastle nove delavnice ter postavljeni telekomunikacijski sistemi, ki so bili po svoji organiziranosti in funkcionalnosti edinstveni v vsej Evropi. Že omenjenega ljubljanskega Kričiča je nasledila postaja „Radio OF“ (ROF) v Črnomlju. Postavljena je bila mreža brezžičnih zvez takoj imenovanega „civilnega sektorja“, ki je povezovala osrednje politično in upravno vodstvo OF in KPS s svojimi organi v posameznih slovenskih pokrajinah. Posebno težo je imela postaja, ki je vzdrževala zvezo z obveščevalnimi in partijskimi centri v Sovjetski zvezi (Kominterni, Radio Svobodna Jugoslavija, idr.) Ustanovljena je bila slovenska podružnica TANJUG. In končno, izgrajena je bila najbolj razprostranjena telekomunikacijska mreža partizanske vojske Slovenije, ki

je v okviru oddelka za zveze pri Glavnem poveljstvu slovenskih partizanskih enot predstavljala celovit živčni sistem partizanstva na Slovenskem. Vzporedno z omenjenimi operativnimi službami zvez so zrastle po vsem osvobojenem ozemlju tudi delavnice, ki so bile hkrati tudi kovačnice novih strokovnih kadrov.

Kader, ki se je v tem obdobju oblikoval in množil po vseh teritorialnih in borbenih enotah, v zaledju ali na okupiranem ozemlju, je s svojim delom nadaljeval z istim zanosom v težkih, toda veličastnih dneh povojne obnove in izgradnje nove Jugoslavije.

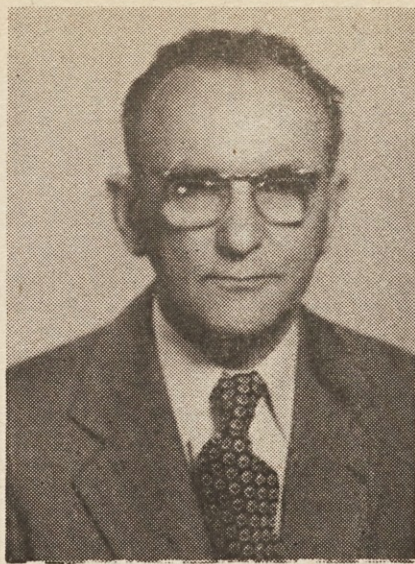
Na teh ljudeh je zrastle ISKRA, so slonele vse javne civilne in vojaške službe zvez, in ne nazadnje, tudi Institut za elektrovezve, ki mu je tov. Kidrič zaupal posebno odgovorno nalogo: izgraditi domačo telekomunikacijsko industrijo na pretežno lastni surovinski bazi, to je na domačem razvoju in proizvodnji elektronskih sestavnih delov.“

S tem ste že preskočili v čas po osvoboditvi in konkretno na delo IEV ter njegov prispevek v izgradnji slovenske in jugoslovanske elektronske industrije. Kaj bi lahko povedali o tem?

„Zelo težko in tvegano je po tolikih letih intenzivnega dela, pa tudi pozabe v nekaj besedah prikazati objektivni delež tega kolektiva. No, poskusil bom!

Ustanovitev IEV je bila direktno povezana s potrebami osrednjega političnega vodstva, gospodarske operativne in planske službe. Tov. Kidrič je kot predsednik Zveznega gospodarskega sveta in Zvezne planske komisije svoje zahteve postavil zelo določno in konkretno, vključujoč s posebno ostroostjo komponento časa. Totalna gospodarska blokada države v letih 1948-50 je, kar zadeva možnost nabave telekomunikacijske opreme in materiala, vse nas postavljala v podoben položaj, kot smo ga poznali iz vojnih dni. Prisiljeni smo bili na improvizacije v sami konstrukciji izdelka, kakor tudi v sredstvih za proizvodnjo. Le-tim so praviloma kos le izjemno požrtvovalni in iznajdljivi ljudje. Ljudski element se je v pravem pomenu besede zagrizel in dosegel uspehe, ki še danes odmevajo. Naj navedem nekaj konkretnih rezultatov, doseženih v dobrem desetletju obstoja instituta.

1. Kot prva proizvodna enota IEV so nastale Telekomunikacije v Pržanu,

kjer je stekla proizvodnja radijskih in TV sprejemnikov, vrsta večkanalnih naprav za žični prenos, membran in zvočnikov.

2. Sledili so obrati za proizvodnjo sestavnih delov:

— uporov in potenciometrov v Šentjerneju,

— papirnih in sljudnih kondenzatorjev v Semiču,

— permanentnih magnetov v Šiški,

— feritov v Šiški,

— žarnic v Kotnikovi ulici, in

— keramičnih kondenzatorjev v Vižmarjih.

3. Odprli smo obrate za elektronske aparature in sicer:

— tovarno elektronskih instrumentov v Horjulu,

— tovarno radijskih sprejemnikov v Sežani (kot podružnico „Telekomunikacij“)

— tovarno elektrolitnih kondenzatorjev v Mokronogu (podružnica „Telekomunikacij“)

— obrat keramičnih kondenzatorjev v Žužemberku, ter

— tovarno polprevodnikov v Trbovljah.

4. Na samem institutu:

— se je nadaljeval razvoj za vse dislocirane obrate, v katerih so že bili zastavljeni prvi zametki lastnega razvoja,

— je več let tekla maloserijska proizvodnja galvanskih elementov za meterološke balone,

— so se izoblikovale zelo uspešne razvojne skupine za razvoj in maloserijsko proizvodnjo elektronskih naprav, brezžičnih naprav za kratke valove, ultrakratke valove ter mikrovalovne usmerjevalne zveze — z različnimi modulatorskimi metodami.

Zelo uspešno se je uveljavil oddelek za televizijo; razvil je celotno študijsko snemalno garnituro, razvil izredno soliden prototip TV sprejemnika „Panorama“, razvil industrijski TV sistem ter za podvodno TV snemanje.

Dosegli smo nesporni primat pri uvajanju televizije v Jugoslaviji. Izdelana je bila prva resna študija o nujnosti izvajanja in razvoja televizije v državi;

— navezali smo nadvse uspešne zveze z inozemskimi inštituti ter podjetji;

— bili smo pionirji sodelovanja z jugoslovansko elektronsko industrijo ter iniciatorji sodobnega prognoziiranja razvoja te tehnike pri nas;

— bili smo glavni iniciatorji za orga-

nizacijo prvega specializiranega sejma „Sodobna elektronika“ v Ljubljani na Taboru;

— bili smo prvi v Jugoslaviji, ki smo načrtno odpirali proizvodne obrate v gospodarsko nerazvitih področjih;

— imeli smo v letih 1952-56 največjo koncentracijo inženirskega kadra v državi;

— bili smo najmočnejši pri uvajanju znanosti v proizvodnjo; zavestno smo stremeli, da so bili enako upoštevani vsi členi inovacijske verige.

S tem sem naštel nekaj nespornih dejstev, ki govore sama za sebe o deležu IEV v razvoju elektronske industrije v Sloveniji.

In ne na koncu, ko že naštevam dosežke, zakaj ne bi na pol za šalo, na pol zares navedel še eno posebnost: menda je bil tudi prvi štrajk v Sloveniji pri nas. Prvič sem v svojem življenju doživel štrajk v lastni hiši, kjer nisem sodeloval kot soorganizator, torej v diametralnem nasprotju z lastno prakso v predvojni Jugoslaviji, ki sem jo, še kot srednješolec in skojevec, plačal z zaporno kaznijo po zakonu o zaščiti države. To je bil moj najhujši šok v življenju.“

Kaj bi nam rekli še o perspektivah in vprašanjih, o katerih boste gotovo spregovorili ob srečanju s svojimi nekdanjimi sodelavci?

„Ob srečanju bi predvsem rad krepko stisnil roko slehernemu iz te „naše generacije“. Sicer osebno nisem pristaš pretiranega poudarjanja minulega dela, zlasti pa ne počivanja na lovorikah (solunaštva). Slednje se mi zdi neokusno, če že ne družbeno amoralno. Čim dlje je treba živeti od tekočega dela in če se le da preseči lastno potrošnost. To pa pomeni presežno ustvarjanje in ne le reprodukcijo ranje.

Kar zadeva perspektive, tudi sebi vedno pogosteje postavljam vprašanje: v čem leže razlogi za močno poje-manje masovnega elana in predanosti progresivnim težnjam družbenega in ekonomskega razvoja. No, o tem pa morda več na srečanju z resničnimi tvorci slovenske sodobne elektronike ter naše sedanosti v najširšem pomenu besede.“ je svojo iskreno izpoved končal tovariš Rudi Jančar.

Mara Ovsenik

Mohan Dharia: „Možnosti za dolgoročno sodelovanje.“

Obisk iz Indije

V četrtek, 27. oktobra je prispela v Iskro indijska delegacija, ki so jo sestavljali minister Indije za trgovino, civilno preskrbo in sodelovanje ter predsednik indijskega dela Mešanega komiteja za gospodarsko sodelovanje z Jugoslavijo Mohan Dharia, specialni svetnik ministra R. Badrinath, prvi sekretar indijske ambasade v Beogradu Nambiar ter indijski ambasador v Beogradu Krišnan.

Goste so v Ljubljani sprejeli namestnik generalnega direktorja Anton Stipančič, Boris Lasič ter Jože Šlajar, prisotni pa so bili tudi predstavniki trgovinske organizacije Intertrade.

Namestnik generalnega direktorja je goste seznanil z zgodovino Iskrinega razvoja, s proizvodnim programom ter poslovanjem. Posebej je poudaril močno sodelovanje z državami v razvoju ter željo da se ti stiki še okrepijo.

Iskrin razvoj, ki temelji na lastnem razvoju (trenutno razmerje domačih in kupljenih izumov je v ravnotežju) od osnovnih raziskav dalje je močan temelj, ki še zlasti veliko obeta pri zunanjetrgovinskem sodelovanju. S tem v zvezi je poudaril, da si nobena država ne more več privoščiti zaostanka na področju elektronike in elektrotehnike nasploh, še posebej pa ne države v razvoju, ki jim „začarani krog revščine“ zapira razvojne poti.

„Sodelovanje z nerazvitimi deže-

lami si še posebej želimo“, je med drugim dejal vodja indijske delegacije Mohan Dharia, vendar se strinjamo z večinskimi mnenjem neuvrščeni dežel, da mora sodelovanje potekati na dolgoročnih smernicah. Časi preprostega trgovinskega sodelovanja morajo prerasti v obdobje multilateralnih izmenjav, ki edine lahko predstavljajo temelj za enakopravno sodelovanje.“

Visoki gost, ki se je v Jugoslaviji mudil že drugič (njegov prvi obisk je bil leta 1968), je v nadaljevanju pogovorov izrazil občudovanje nad naglim vsesplošnim razvojem naše dežele, še zlasti pa je poudaril zadovoljstvo nad dvigom splošnega družbenega standarda.

„Indija se trenutno otepa z velikimi težavami — revščina, brezposelnost, nizki letni narodni dohodek, ki se trenutno giblje v višini 60 dolarjev. Trenutno je naša prva naloga razviti infrastrukturo kot neizogiben pogoj za vsakršni napredek, dvigniti stopnjo zaposlenosti. To bomo skušali doseči z manjšimi obrati, ki ne zahtevajo visoko kvalificirane delovne sile in delovnih operacij. Vsekakor pa velja omeniti, da so teoretično skoraj neomejene možnosti sodelovanja zlasti na področju dolgoročne industrijske izmenjave,“ je v zaključku dejal Mohan Dharia.

Stane Fleischman

DUŠAN ŽELJEZNOV:

(20)

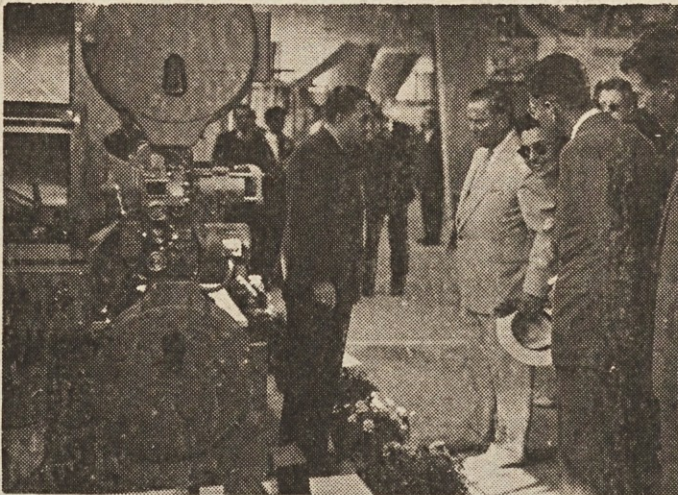
TITO V ISKRI

„Drugič sem se s tovarišem Titom srečal na spomladanskem beograjskem velesejmu, takrat, ko je le-ta prvič razstavljal v svojih novih prostorih. Kot vidite na objavljeni fotografiji, (to je tista fotografija, ki jo je med najinim pogovorom snel z zidu in mi jo skupaj z okvirom posodil za objavo), se je Tito s svojim spremstvom takrat ustavil pred Iskrinim razstavnim prostorom na beograjskem velesejmu. Na njegovo željo in vprašanja sem mu moral podrobneje obrazložiti naše razstavljene izdelke, poudarjam, prav vse takratne nove Iskrine izdelke. Ob tej priložnosti je ponovno pohvalil naš napredek in si po obrazložitvi z zanimanjem ogledal razstavljene eksponate.

Podobna so bila tudi moja srečanja z našim predsednikom na zagrebškem spomladanskem velesejmu, na katerem je imela Iskra svojčas celo svoj paviljon. Predsednik Tito si je vedno ogledal naš paviljon, se zanimal za naše nove izdelke in nikoli ni skoparil s pohvalo na naš račun in na račun naših novih razstavljenih izdelkov.

Poleg teh, lahko bi rekel sejmskih srečanj s tovarišem Titom, na katerih sem v glavnem vodil naše razstavne prostore, pa sem bil večkrat tudi v Belem dvoru v Beogradu in na Brionih. Tudi takrat sem se nekakrat srečal z našim predsednikom, zlasti pa sta mi ostali v spominu dve takšni srečanj, prvo je bilo v beograjskem Belem dvoru, drugo pa na Brionih.

Od pokojnega dr. Lilela sem prejel torej nalogo, da moram nujno in takoj dostaviti v Beograd, v Beli dvor veliki, 35-milimetrski kinoprojektor. Hkrati z dostavo kinoprojektorja na

maršalat v Beograd, kot smo pravili, pa mi je bilo naročeno, naj projektor sam spremljam do Beograda in naj ga tam oddam na maršalat. Po prihodu v Beograd so me takoj odpeljali v Beli dvor, kjer so mi veleli, naj toliko časa počakam v Beogradu, dokler me ne bodo poklicali na maršalat. Jaz pa sem sprva mislil, da bom kinoprojektor samo oddal na pravi naslov in se vrnil domov.

Tako sem v Beogradu čakal menda dva ali tri dni, ko so me znova poklicali v Beli dvor. Ko sem prišel tja, so mi naročili, naj sestavim in postavim v avli Belega dvora naš kinoprojektor kot razstavni eksponat. Vedeti namreč morate, da sem naš kinoprojektor pripeljal v Beograd v razstavljenem stanju. Ko sem tako torej sestavil kinoprojektor, so mi spet naročili, naj se vrnem v mesto in tam počakam na nov poziv.

In res, čez dva dni so me spet poklicali v Beli dvor. Ko sem

prišel tja, so mi naročili, naj projektor takoj demontiram. Ko smo ga demontirali, so ga uslužbenci Belega dvora po kosih odpeljali kakih dvesto ali tristo metrov dalje, naravnost v Beli dvor.

In spet so mi naročili, naj počakam. Tako sem čakal tja do večera, ko so mi ukazali, naj s pomočjo ljudi iz Belega dvora čim prej montiram naš kinoprojektor v knjižnici Belega dvora. Tiste dni je imel namreč naš predsednik v gosteh turškega predsednika Bayara in prav onega večera je Tito svojega visokega gosta odpeljal v opero. V tem času, torej v dobrih dveh urah, pa smo morali v knjižnici montirati Iskrin kinoprojektor, za katerega montažo je bilo običajno potrebno dosti ur. Priznati moram, da smo takrat zares pohiteli in storili skoraj nekaj neverjetnega: ko se je predsednik Tito s svojim gostom, turškim predsednikom po dobrih dveh urah vrnil iz opere v Beli dvor, je v knjižnici že stal naš kinoprojektor in bil pripravljen za demonstracijo in predvajanje.

Tako sem torej lahko obema predsednikoma demonstriral in pokazal konkretno funkcioniranje našega kinoprojektorja. Maršal je bil takrat zelo dobro razpoložen, z menoj pa sta se oba predsednika pogovarjala zelo prijazno in naklonjeno kot s predstavnikom Iskre, kar mi bo vedno ostalo v trajnem spominu.

Globoko sem prepričan, da je demonstracija našega kinoprojektorja v Belem dvoru pred turškim predsednikom republike mnogo prispevala h kasnejši uveljavitvi in ekskluzivni prodaji naših kinoprojektorjev v Turčijo.

In končno, znano je, da je naš predsednik velik ljubitelj filma. Zato ima na Brionih kar dva kinematografa, letni kino in kinodvorano. Tako se mi je primerilo, da sem moral nekoč iti na Brione zato, da sem v letnem kinu vse pripravil za sine-maskopsko predvajanje. In takrat sem maršala videl samo od daleč, na njegovem vsakdanjem sprehodu. Sicer pa sem se mudil na Brionih pet ali šestkrat, vselej je bilo kaj v zvezi s kinoprojektorji,“ je zaključil svojo zanimivo pripoved stari Iskraš Emil Zajc.

OSREDNJA PROSLAVA OB 30-LETNICI

V četrtek, 3. novembra je bila v Dvorani kulture v Borovu osrednja slovesnost ob 30. obletnici tovarniškega tiska Jugoslavije. Govornika sta bila Djura Stevanović, predsednik jugoslovanskega odbora za proslavo 30-letnice delavskega tiska ter pokrovitelj prireditev, predsednik Sveta Zveze sindikatov Jugoslavije Mika Špiljak, ki je predstavnikom najstarejših tovarniških glasil republik in pokrajin podelil priznanja.

Djura Stevanović je v svojem referatu med drugim povedal: „Trenutno stanje glasil OZD opišejo najlepše številke — 1500 mesečnih, polmesečnih in tedenskih edicij s povprečno naklado 3,5 milijona, kar daleč presega naklade vseh drugih izdaj.

Borovo ni bil slučajno izbran za kraj osrednjih proslav — gre za delavski center z najdaljšo tradicijo delavskega tiska v Jugoslaviji, obenem pa je „Borovo“ kolektiv, ki je imel pionirsko vlogo v razvoju delavskega tiska ne samo v SR Hrvatski.

Razvoj glasil OZD je neločljivo povezan z razvojem in krepitevijo delavskega razreda in naše družbe v celoti. Prvi tovarniški listi so bili nasledniki stenskih časopisov in oglasnih listov iz časov obnavljanja države. Šele z nastankom delavskega samoupravljanja, leta 1950, se pravzaprav prične dejanski razvoj teh glasil — najprej s skromno številko 40 in z naglo rastjo po tem letu. Že leta 1963 je bilo teh glasil 250, 6 let kasneje skoraj 600, v letu 1977 pa jih beležimo že 1500!

Številčni porast glasil pa je vseboval tudi kvaliteto rast. Menjala se je vsebina, skoraj vsak dan je iz biltena zrasla prva številka novega glasila.

Z uvajanjem nove Ustave, Zakona o združenem delu, z odločitvami X. kongresa ZKJ in Sedmega kongresa Zveze sindikatov Jugoslavije, pa so nastali pogoji — politični in zakonski — za nadaljnji vsestranski razvoj tovrstnega tiska.

Pri razvoju teh informacijskih sredstev se vsak dan srečujemo z vrsto težav — z manipulacijami informacij, z monopolizacijo virov, pa tudi novinarji sami se čisto premalo poglobe v delavsko bazo. Težave bomo brez dvoma premagali, naše največje bodoče naloge pa so v permanentnem idejno-političnem izobraževanju, ki je neizogiben pogoj za uspešno izpolnitev bistvene funkcije delavskih glasil — prispevati k boljši vsestranski informiranosti samoupravljalca kot subjekta delavskega samoupravljanja.“

V nadaljevanju proslave je Mika Špiljak izročil priznanja predstavnikom najstarejših glasil in med drugim poudaril: „Sedanje stanje razvoja naše družbe zahteva, da predvsem tovarniškemu tisku naklonimo vso pozornost. Delavci vse bolj postajajo subjekti odločanja, center samoupravljalških akcij pa postajajo TOZD, DO in SOZD, vse to pa zahteva vsebinsko bogatejši in boljši delavski tisk.

Glasila so brez dvoma v prvih vrstah borbe za razvoj samoupravljanja, vendar pa so progresivna samo tista, ki podpirajo razvoj samoupravnih družbenoekonomskih odnosov, ki jih pišejo delavci za delavce.

V teh informacijskih sredstvih je treba razviti kritični dialog, ki ga resnici na ljubo tudi v drugih časopisih ni dovolj. Novinar mora ne le stenografirati temveč biti kritičen in v okviru svojih možnosti prispevati rešitve. Glasila rušijo staro in gradijo novo!“

Ob zaključku slovesnosti so zbrani predstavniki delavskih glasil poslali pozdravno pismo tovarišu Titu, predstavniki družbenopolitičnih organizacij republik in pokrajin pa so položili venec na grob padlih junakov v Borovu.

Stane Fleischman

30 let tovarniškega tiska na razstavnih panojih

V širše obeležje programov proslav ob 30. obletnici informacijskih sredstev OZD je kolektiv uredništva lista „Borovo“ v tamkajšnji Dvorani kulture priredil razstavo o obstoju in razvoju informacijskih sredstev jugoslovanskih organizacij združenega dela. Slavnostni govornik na otvoritvi je bil Mika Špiljak, predsednik Sveta Zveze sindikatov Jugoslavije.

Na razstavi je predstavljenih 947 delovnih organizacij, ki so prispevale svoja glasila, med njimi tudi „Iskra“. Vsejugoslovanska razstava, četrta po vrsti, je posvečena jubileju tovariša Tita in kvalitetno prikazuje mogočen obseg sedanjega tovarniškega tiska.

Izredno močan razvoj tovrstnega tiska, ki se je razmahnil po vseh republikah in pokrajinah, še vedno nezadržno poteka naprej — tako v nastajanju novih, kot v povečevanju obsega in naklade že obstoječih glasil.

Otvoritvi, ki je bila 2. novembra, so prisostvovali člani delegacij republik in pokrajin, predstavniki tovarniškega tiska, ki se je razmahnil po vseh republikah in pokrajinah, še vedno nezadržno poteka naprej — tako v nastajanju novih, kot v povečevanju obsega in naklade že obstoječih glasil.

V imenu Kombinata je prisotne pozdravil Vojislav Boksandić, generalni direktor Borova, s krajšim govorom pa je sodeloval tudi predsednik jugoslovanskega koordinacijskega odbora za razvoj informacijskih sredstev v združenem delu Žarko Perović, glavni urednik lista „Naša riječ“, glasila železarne Boris Kidrič v Nikšiću.

Za razstavo je vladalo veliko zanimanje, tako da so si jo že prvi dan ogledali številni obiskovalci iz Slavonije in Baranje.

Stane Fleischman

PRIZNANJA ZVEZE SINDIKATOV IN ZVEZE NOVINARJEV JUGOSLAVIJE TOVARNIŠKIM LISTOM

Priznanja Zveze sindikatov in Zveze novinarjev Jugoslavije so dobili: „Borovo“, glasilo Kombinata Borovo, ki izhaja od 15. novembra 1932 oziroma 3. novembra 1947; „Železar“, glasilo Železarne Jesenice, ki izhaja od 23. januarja 1937 oziroma 1. decembra 1951; „Kolektiv“, glasilo Rudarsko-topilničarskega bazena Bor (izhaja od 1. novembra 1947); „Trepča“, glasilo tovarne svinčenih akumulatorjev v Trepči (29. november 1947); „Osogovski rudar“ iz Probištipa, ki izhaja od novembra 1947; „Krivaja“ (Zavidovići), ki izhaja od 25. maja 1969; „Glasnik“, glasilo tovarne „Zorka“ iz Subotice, ki izhaja od aprila 1958; „Naša riječ“, glasilo železarne „Boris Kidrič“ v Nikšiću, ki izhaja od 29. novembra 1961.

Mika Špiljak si ogleduje pano slovenskega tovarniškega tiska.

Rast YU'77 na Reki

Pod pokroviteljstvom predsednika Tita je bila na Reki od 21. do 30. oktobra peta jugoslovanska razstava izumov, tehniških izboljšav in novosti, ki je postala že tradicionalni pregled delavskega ustvarjanja (odtod tudi kratka RAST, ki pomeni, radniško stvaralaštvo) iz vseh naših republik in pokrajin.

Kot odposlanec predsednika Tita je razstavo, na kateri je bilo razstavljenih 1955 izumov, tehniških izboljšav in novosti delavcev odprl predsednik sveta zveze sindikatov Jugoslavije Mika Špiljak.

V svojem govoru je poudaril, da dajemo s to afirmacijo novih dosežkov in novih delovnih rezultatov tudi prispevek k veličini Titovih in naših jubilejev, še posebej pa daje obeležje tradicionalnemu pregledu delavske ustvarjalnosti na Reki razstava „Tito-revolucija-zmaga“, ki je bila kot simboličen prikaz velikih Titovih dejanj postavljena ob vходу v dvorano mladosti, kjer je potekal na površini 2.500 kvadratnih metrov letošnji sejem delavskih inovacij.

Na predvečer odprta razstave je organizator podelil predsedniku Titu prvo zlato plaketo RAST-YU.

Zato letošnja razstava priča, po besedah Mike Špiljka, da okrepljeni družbeni napor pri spodbujanju izumiteljstva in inovacij kažejo in že dajejo pomembne plodove delavske

ustvarjalnosti. Danes dela v naši deželi več kot 15.000 znanstveno-raziskovalnih delavcev in raziskovalcev, izmed petih milijonov zaposlenih pa sta dve tretjini kvalificirani in visokokvalificirani delavci, sposobni, da nudijo svoj prispevek na vseh področjih družbenega dela in ustvarjanja. V številnih znanstvenih disciplinah in najbolj zapletenih tehnoloških procesih v proizvodnji korakamo vtrč z najbolj razvitimi deželami, je poudaril Mika Špiljak. Zavoljo tega je, po njegovih besedah, mogoče prepad v celotnem tehnološkem razvoju, ki obstoja med našo deželo in razvitimi deželami po svetu, še hitreje zmanjšati. Veliko boljše rezultate je mogoče doseči na področju razvoja domače tehnologije, „zlate“ rezerve pa potrjuje, je menil Mika Špiljak, podatek, da se zdaj bližamo številki tisoč patentov na leto. Po številu prijavljenih domačih patentov zavzema Jugoslavija petnajsto mesto med 110 industrijskimi deželami.

„Ekonomske učinke družbene akcije vzpodbujanja ustvarjalnosti v dveh letih tehnoloških inovacij cenijo, po poročilu skupščine SFRJ, na kakih deset milijard dinarjev novega dohodka, kar je velikanski prispevek novatorjev in racionalizatorjev,“ je rekel v nadaljevanju svojega govora Mika Špiljak. Očitna je potreba, da družbeno aktivnost, ki je bila še posebej intenzivna v letih inovacij nadaljujemo tudi v tem letu, ko obeležujemo Titove in naše jubileje in da to aktivnost še nadaljujemo. Njen trajni značaj lahko zagotovi stalen vzpon pri ustvarjanju lastne znanstveno-tehnološke osnove in tako tudi lahko uresničimo še hitrejši gospodarski razvoj. Bodoči gospodarski in ekonomski razvoj morata zato biti čim manj tehnološko odvisna od razvitih dežel v svetu znanosti. Naš sistem socialističnega samoupravljanja nudi vrsto prednosti za razmah ustvarjalnosti na vseh področjih življenja in dela, razvoj pa je pokazal, kaj vse lahko dosežemo, ko s pomočjo znanosti osvojamo ustvarjalne sile socialistične samoupravne družbe. Doseči moramo še višjo stopnjo povezanosti znanstvenoraziskovalnih organizacij in proizvodnje ter s tem zagotoviti višjo stopnjo uporabe izumov in tehniških izboljšav v praksi.

S. F.

V celotni akciji za povečanje produktivnosti in učinkovitosti gospodarjenja ne moremo ustvariti boljših rezultatov samo z uvozom znanja, čeprav bomo morali to počenjati v potrebni meri tudi v prihodnje, temveč predvsem z naslonitvijo na lastne moči uma in inteligence, kar nas bo zlagoma osvobodilo tehnološke odvisnosti od razvitih.

Tudi za letošnjo razstavo na Reki je vladalo veliko zanimanje temeljnih organizacij združenega dela, delovnih organizacij, izumiteljev in drugih ustvarjalcev, ki so vzeli to manifestacijo za svojo. Tako je na njej sodelovalo 195 delovnih organizacij, 450 tozdov in 130 individualnih razstavljalcev. Prihodnje leto jih bo zagotovo še več.

D. Ž.

Pokrovitelj slavnosti Mika Špiljak govori.

OKROGLA MIZA

Informiranje samoupravljalca

V okviru proslav ob tretjem desetletju tovarniških glasil Jugoslavije so organizatorji centralne slovesnosti pripravili novinarsko okroglo mizo z delovnim naslovom „Glasila OZD v funkciji informiranja ljudi“. Razprave so se udeležili predstavniki informacijskih sredstev delovnih in drugih organizacij iz vseh republik in pokrajin ter predstavniki družbenopolitičnih organizacij in organov delavskega samoupravljanja.

Souustvarjalci glasil so ob zaključku tretjega desetletja dela pokazali rezultate, ki nikakor niso skromni. Prelomno leto 1947, ko so pričela izhajati prva delavska glasila, je tesno povezano z začetkom delavskega samoupravljanja. Pred letom 1950 je v celji Jugoslaviji izhajalo komaj nekaj glasil (najstarejša so dobila priznanja), danes pa zavzemajo impozanten obseg, ki se

bliža številki 1500 in nakladi preko 3 milijonov.

Vsa ta leta pa so poleg uspehov pomenila tudi spopadanje z vrsto težav, od katerih še danes niso vse odpravljene. Glasila imajo v celoti gledano neenak status, marsikje so zgolj glasila poslovnih in birokratskih struktur, marsikje je novinar tega glasila neposredno pod cenzuro direktorja. Novinarji so marsikje zapostavljeni, za svoje delo so slabo stimulirani, izobraževanje v samoupravnem novinarstvu kot izredno pomembna družbena disciplina se — z izjemo nekaterih fakultet — še ni afirmiralo.

Ob zaključku so bili udeleženci okrogle mize enotnega mnenja, da bo treba definirati način širšega sodelovanja med delavskimi glasili, organizacije združenega dela pa morajo brezkompromisno postati izhodišče vsake akcije. „Prav zaradi tega pa je vloga tiska OZD še pomembnejša,“ je izjavil sekretar Sveta Zveze sindikatov Jugoslavije dr. Boro Petkovski.

Stane Fleischman

Tovarniški tisk v svetu

Hkrati z jubilejem ob tretjem desetletju tovarniškega tiska v Jugoslaviji poteka v svetu 90. obletnica prvih delavskih glasil.

V Evropi je prvi znani tovarniški list „Hazall's Magazine“ iz angleške tovarne „Watson and Viney“. Prva številka izhaja iz leta 1887. Porast tovarniškega tiska pa je že leta 1952 prinesel glasila več kot 500 podjetij, leta 1960 pa je bilo zabeleženih že 1500. Povečini gre za mesečnike s 30 do 40 strani, fenomen tovarniških glasil pa preučuje londonski Institut za tovarniška glasila, izhaja pa celo revija tovarniških listov.

Zibelka tovarniškega tiska je nedvomno v ZDA, kjer tovrstna glasila

izhajajo mesečno na velikem obsegu (navadno najmanj 200 strani), tehnično in grafično bogato opremljena. Trenutno je v ZDA zabeleženih preko 9000 takih publikacij, občasno pa se prirejajo kongresi šefov redakcij teh glasil.

V Franciji se je tovarniški tisk razmahnil po drugi svetovni vojni, Pariz je bil leta 1973 tudi gostitelj Evropske federacije tovarniškega tiska (FEIEA), ki obsega 12 držav. Zveza novinarjev Jugoslavije ni član te federacije.

Tudi v Švici ima tovarniški tisk veliko vlogo, v Belgiji pa izhaja večina glasil iz obdobja po letu 1950, vendar gre razvoj skokovito naprej. Leta 1950 so ustanovili Zvezo tovarniških glasil, ki med drugim skrbi tudi za izmenjavo teh listov znotraj in zunaj domovine.

Po slavnosti še ogled kombinata „Borovo“.

Izvoz v ZDA raste

Pomočnik glavnega direktorja v široki potrošnji Anton Pečnikar, nam je rade volje odgovoril na nekaj vprašanj o višini poslov pri izvozu Iskre ameriški firmi EMPIRE MACHINE INC. Izvozni posel je zlasti zanimiv ob velikih prizadevanjih Iskre za povečanje izvoza.

Tovariš Pečnikar, kaj izvažamo, oz. kaj smo izvažali v dvajsetletni zgodovini firme EMPIRE MACHINE INC. v ZDA?

V začetku smo izvažali samo male elektromotorje za pogon šivalnih strojev in sicer okrog dvesto tisoč letno. Posel je tako napredoval, da so leta 1964 iz Iskre izvozili tej firmi že milijonti motor, kar je bila za naše pojme zelo visoka številka. Pozneje so se posli širili tudi za druge male motorje za različne gospodinjske aparate in nazadnje na motorske varnostne sirene, ki se uporabljajo pri alarmnih napravah.

Sedaj izvažamo sirene 12 V za zavarovanje avtomobilov in 110 V za zavarovanje stanovanj in vikendov. Z velikim posluhom za potrebe tržišča je lastnik gospod Sharanow v sodelovanju z Iskro v Železnikih in na Pržanu svetoval, da so razvili več vrst siren v različnih izvedbah. Iskra ne izdeluje

Tone Pečnikar, pomočnik glavnega direktorja ISKRA za izvoz.

kot tudi upadanje jemala na znaje z velikim razumevanjem. Tako lahko rečem, da smo našli skupen jezik in s pravim razumevanjem in potrpljenjem preživeli vseh dvajset let stikov v veliko zadovoljstvo obeh strani.

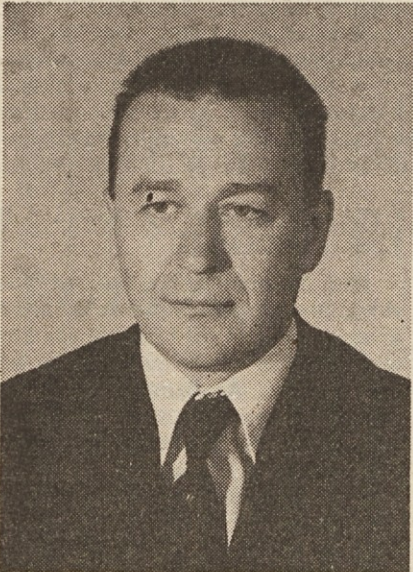
Za letos smo načrtovali okrog enega milijona dolarjev dobav ameriškega kupcu in sicer za 880 tisoč dolarjev varnostnih siren iz Železnikov, ostalo pa lijačnih zvočnikov iz TOZD

še razširili pogodbo tudi na varnostne sirene, ki jih kupcu dobavljajo še danes.

Iz tega izvoza je seveda pritekal mnogo dragocenih deviz. Po združitvi NIKA z Iskro, je bil to tudi večji del deviznega priliva celotne Iskre.

Zanimiv je podatek, da so za posle z ameriškim kupcem investirali v opremo le borih 4.500 dolarjev in to za nabavo dveh avtomatskih navijalnih strojev. Kredit za to investicijo je dala jugoslovanska filijala, ki je ta izvozni posel vodila — United Trade v New Yorku. Ta je tudi zastopala vse interese Iskrinega izvoza v ZDA.

Ameriška firma Empire Machine Inc., katere lastnik je Al Sharanow ima svojo centralo v New Yorku. Sicer ni to ena večjih firm, je pa predvsem zelo solidna, tako do svojih dobaviteljev, kot do kupcev in kot taka uživa velik sloves na svojem področju.

Ing. Lojze Žumer.

Firma ima lastno montažno proizvodnjo za kompletiranje dobavljenih delov od kooperantov in pred časom je imela tudi manjšo livarno. Že podatek, da je pred leti Iskra v Železnikih izvažala tej firmi 80 % svoje proizvodnje, nam pove, da je zlasti takrat to za Iskro pomenilo velikanski uspeh na svetovnem tržišču.

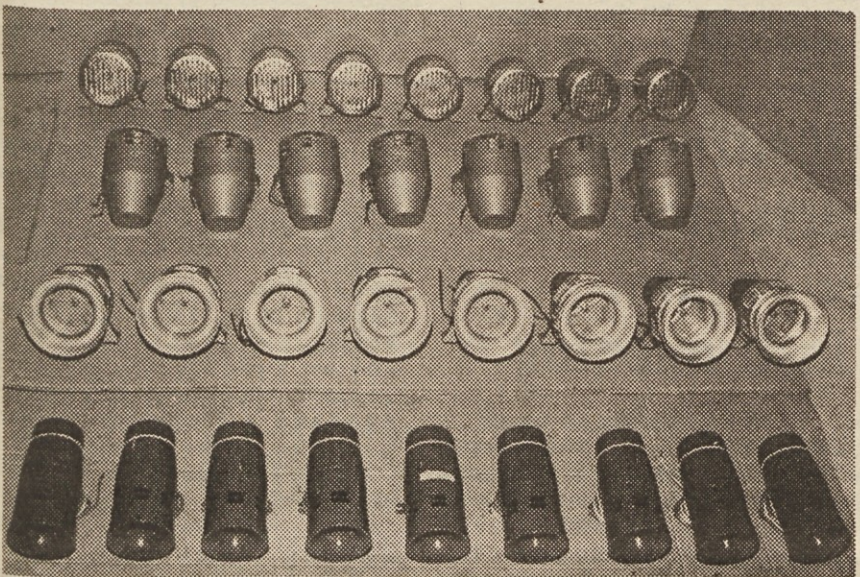
FY

BOLGARSKI MINISTER
ZA ZVEZE V ISKRI

Neuradni obisk Slovenije

Tudi tako majhni deli so pomembni.

Varnostne sirene pripravljene za izvoz.

elektronskega dela naprave. Tehnična prizadevanja v zadnjih letih so rodila poenostavitve pri tehnologiji, izdelave in izdelkov ter s tem znižale ceno izdelkom v zadovoljstvo proizvajalca in kupca.

Kolikšen je obseg poslov pri sodelovanju s firmo EMPIRE MACHINE INC. v New Yorku?

„V teh dvajsetih letih so se v različnih obdobjih zelo menjavale amplitude naročil in dobav. Eni in drugi — dobavitelj in kupec sta imela težave in včasih dobro konjunkturo. Temu ustrezne so bile dobave, oz. naročila. Iskra in kupec pa sta cvetoče posle,

TV Pržan, ki jih izdeluje v poslovnih enoti v Višnji gori. Zaradi pomanjkanja zmogljivosti žal najbrž ne bo mogoče programa doseči v celoti, vendar bomo skušali kupcu v jubilejnem letu čim bolj ustreči.

Za konec naj vam povem, da je na ameriškem trgu zelo huda konkurenca na področju proizvodnje varnostnih siren. Mnogo je ameriških in japonskih izdelkov. Vendar so naši proizvodi s kvaliteto dobili svoj prostor in delež tudi na tem zahtevnem tržišču. Večina siren je kompletiranih in potem tudi prodanih na vzhodni obali ZDA.

F. Kotar

Začetek poslov z Empire Machine INC.

Ob 20-letnici plodnega sodelovanja med Iskro v Železnikih in Empire Machine Inc. Al Sharanow iz New Yorka smo prosili inženirja Lojzeta Žumra, ki je vodil prve razgovore o tem poslu, naj nam pove, kako so naredili prve korake.

Leta 1957 je takratnemu podjetju NIKO v Železnikih, ki se je pozneje priključilo Iskri manjkal proizvodni program. V istem času pa je lastnik firme Empire Machine Inc. gospod Al Sharanow v Jugoslaviji iskal primerne dobavitelja za male elektromotorje.

Ob srečanju bodočega dobavitelja in proizvajalca ter kupca, so takoj z zadovoljstvom ugotovili, da bo posel enemu in drugemu ustrejal.

V začetku so podpisali pogodbo, da bo NIKO, pozneje Iskra, letno dobavljala ameriškega partnerja dvesto tisoč kosov malih motorjev za pogon šivalnih strojev. Po dvajsetih letih ugotavljamo, da je bila ta pogodba kaj drzna, saj so v tovarni delali še zelo malo serijsko in bili brez pravih izkušenj.

Gospod Sharanow pa je z velikim razumevanjem in potrpljenjem spremljal razvoj naročenih artiklov in včasih celo neredne dobave. Po približno dveh letih je stekla kvalitetna serijska

proizvodnja in z dobavami je bil ameriški kupec zelo zadovoljen.

Posli so se vse bolj širili in firma Empire Machine Inc. je začela v Železnikih kupovati tudi motorje za električni nož, za mikserje in še druge male gospodinjske aparate. Pozneje so

Na sprejemu ob 20-letnici sodelovanja med Iskro in Sharanowo firmo EMPIRE MACHINE INC. je direktor TOZD Elektromotorji v Železnikih Tone Rakovec izročil gospodu Al Sharanowu spominsko darilo: skulpturo iz rotorjev in statorjev elektromotorja. Skulpturo so izdelali delavci v Elektromotorjih po zamisli Antona Pečnikarja.

Lastnika ameriške firme EMPIRE MACHINE INC. iz New Yorka Ala Sharanowa je ob tem lepem poslovnem jubileju sprejel tudi generalni direktor ZP Jože Hujs in mu izročil visoko priznanje. Na sprejemu so bili še direktor področja za stike z javnostjo Boštjan Barborič, direktor Iskre Commerce Ilya Medić in Iskrin predstavnik v ZDA Ivo Bogoev.

»20 let je dolgo in kratko obdobje«

Še pred leti, ko sem Iskra poznal le iz dnevnega časopisja, sem pogosto zasledil novice o velikih uspehih tovarne v Železnikih na ameriškem tržišču. In zdaj, po toliko letih, je prav mene doletela, lahko rečem čast, da napišem intervju z lastnikom ameriške firme EMPIRE MACHINE INC. Alom Sharanowom, intervju ob dveh desetletjih plodnega sodelovanja med Iskro v Železnikih in to ameriško firmo.

„20 let sodelovanja med dvema partnerjema je lahko zelo dolgo ali zelo kratko obdobje,“ je v odgovoru na vprašanje, kako ocenjuje minuli dve desetletji, začel pogovor ugledni gost. „Zlasti rad bi poudaril, da je napredek, ki sem ga v tem času opazil pri Iskri, izreden, lahko bi rekel fantastičen. To velja za vso Iskro, čeprav nekoliko bolje poznam tovarno v Železnikih, ki je iz majhne delavnice postala velika sodobna organizacija. Mnogokrat se med obujanjem spominov zalotim pri premišljevanju o mnogih znanjih in prijateljih, ki sem si jih pridobil v Iskri, o ljudeh, s katerimi sem rad delal, z mnogimi zelo rad. Pridobil sem si tudi mnogo osebnih prijateljev, kar je izredno pomembno in ima tudi izredno vrednost. In, ko sem že pri ljudeh, saj je

konec koncev 'biznis' odvisen prav od njih, bi rad povedal tudi to, da zelo spoštujem vodilne predstavnike Iskre, ljudi, ki so Iskro skupaj z delavci pripeljali tako daleč.“

Prijeten sogovornik je med pogovorom večkrat uporabil prisposobe. In ena od njih, ki je še bolj poudarila poslovnost in čut do poslovnosti lastnika ameriške firme — Iskrinega partnerja, je bila naslednja: „Včasih so bili avtomobili majhni. Rabili smo jih le za prevoz. Zdaj želimo imeti od avtomobila več, želimo, da je udoben, varen in še marsikaj. Prav tako je z menoj,“ je postal konkreten gospod Al Sharanow. „Prav tako bi moralo biti v sodelovanju med EMPIRE MACHINE INC. in Iskro. Vedno bi morali iskati nekaj več, seveda pa vse skupaj graditi na urejenih poslovnih odnosih.“

In prav o urejenosti poslovnih odnosov se je gospod Sharanow večkrat obširno razgovoril, saj je, kot je dejal, prav od tega v veliki meri odvisno prihodnje sodelovanje, „vse je odvisno od tega, kako se bomo sporazumeli in od tega, ali bomo našli skupen interes za ohranitev ali celo razširitev tega sodelovanja. Možnosti za diverzifikacijo proizvodnje in medsebojnega sodelovanja obstajajo.“

Lado Dróbež

Roke—nezamenljivi simbol dela.

V okviru neuradnega obiska je v soboto, 29. oktobra, obiskala Iskro bolgarska delegacija pod vodstvom ministra za zveze Panda Vapčeva. Delegacijo so poleg ministra sestavljali še ing. Kordalanov, pomočnik ministra, ter predstavnik Iskre v Bolgariji Svetislav Žilović.

V Ljubljani je goste sprejel direktor Iskra Commerce TOZD Zunanja trgovina Boris Lasič ter jih seznanil z Iskrinim poslovanjem, nato pa je delegacija odšla na Labore, kjer so si ogledali tovarno telekomunikacij.

V tovarni telekomunikacij so goste sprejeli glavni direktor Aleksander Mihev, predstavnik komercialnega področja Miloš Klemenčič, direktor razvojnega področja ing. Ivan Fink ter drugi, ki so gostom razkazali proizvodni potek in jih seznanili z zgodovino najmodernejše Iskrine tovarne.

Med plodnimi pogovori, ki so jih imeli člani obeh strani, so gostom predstavili DO Telekomunikacije ter še posebej poudarili pomen obsežne skupine 850 ljudi, ki se ukvarjajo izključno z razvojnimi in projektivnimi nalogami. Poudarili so tudi ogromno delo, ki je pripomoglo do razvoja Iskre, ko je leta 1948 pričela delati na komutacijskih programih s preprostim „ponaredkom“ Siemenso-

ve telefonske centrale. Le-ta je delovala po principu step — by — step, že leta 1955 pa so pričeli z izdelovanjem telefonskih central po crossbar sistemu ter slednjič pričeli z uvajanjem elektronske.

Ta smer se je zelo okrepila zlasti v zadnjih letih, tako da so osvojili tudi lasten računalnik za telefonske centrale.

Bolgarske goste je zlasti zanimala telefonska centrala Metaconta 10 C, ki se je v svetu že močno uveljavila pri nas je v pogonu že 7 tovrstnih central, v zaključni fazi pa so dela še za nadaljnje 4).

Zanimali so se predvsem za izboljšave na sedanji Metacont nti, za odstotek vgrajenih Iskrinih delov itd.

V nadaljevanju obiska so si gostje ogledali delovanje Iskrine telefonske centrale Ljubljana-Moste, ob zaključku pa so prejeli simbolična darila — telefonske aparate.

Obe strani sta bili s pogovori zadovoljni, tako da lahko pričakujemo nadaljnjo razširitev sodelovanja.

Stane Fleischman

„Tovariši...“ je dejal minister Vančev.

Zbori delavcev

Delavski svet delovne organizacije je sprejel sklep o sklicu zborov delavcev, ki bodo v petek, dne 18. 11. 1977, ob 12. uri na običajnih mestih po temeljnih organizacijah.

Zborom delavcev se predlaga obravnavanje naslednjih zadev:

- 1) Obravnava in potrditev osnutka samoupravnega sporazuma o združenju v SOZD ISKRA.
- 2) Obravnava in potrditev predloga samoupravne organiziranosti temeljnih organizacij in delovne organizacije Iskre Elektromehanike Kranj.
- 3) Obravnavanje rezultatov 9-mesečnega poslovanja temeljnih organizacij in delovne organizacije.
- 4) Razprava in potrditev:
 - samoupravnega sporazuma za združitev v temeljno banko Gorenjske (Ljubljane),
 - statuta temeljne banke Gorenjske (Ljubljane).
- 5) Razno.

Zbori delavcev bodo obravnavali pomembna vprašanja s področja samoupravnih in dohodkovnih odnosov, zato ne bo odveč, da opozorimo na posamezne točke dnevnega reda.

Tč. 1)
Predlog osnutka sporazuma je bil objavljen v glasilu Iskra št. 41 od 15. 10. 1977. V temeljnih organizacijah so že podane pripombe, ki jih zbira posebna komisija. Pripombe bodo posredovane temeljnim organizacijam, da jih potrdijo delavci na zboru.

Tč. 2)
Samoupravna organiziranost v temeljnih in delovni organizaciji je predmet obravnave že dalj časa. Predlogi organiziranosti, dohodkovnih

odnosov in samoupravljanja so bili objavljeni v glasilu Iskra št. 29 od 9. 7. 1977. Predloga samoupravne organiziranosti in dohodkovnih odnosov v teku razprave nista doživela bistvenih sprememb, organiziranost pa predvideva ustanovitev 4 novih TOZD (Prodaja, Nabava, Tehnološka priprava proizvodnje in Inženiring merilno-regulacijske tehnike); povezovanje TOZD v skupine (branže) telekomunikacij in elektromehanskih TOZD; ter kolegijski poslovodni organ z 9 člani.

Tč. 3)
Zborom delavcev bodo predloženi rezultati 9-mesečnega poslovanja za temeljne organizacije in delovno organizacijo. Izgubo v 9-mesečnem poslovanju prikazujejo TOZD: ATC Labore, TEL Blejska Dobrava in Elektromehanika Horjul.

Tč. 4)
Za temeljne organizacije, ki so locirane na Gorenjskem, je iniciativni odbor temeljne banke predlagal v potrditev samoupravni sporazum o združenju v Temeljno banko Gorenjske in statut banke. S potrditvijo sporazuma postane TOZD članica banke. Temeljnim organizacijam, lociranim na območju Ljubljane, bo predložen sporazum za združitev v temeljne banke Ljubljane.

Za zore delavcev ni predvideno veliko časa (delovnega), zato se bodo zbori nadaljevali tudi po 14. uri.

Predhodno pa bo gradivo podrobneje obravnavati tudi politični aktiv. Vse, ki želijo sodelovati pri tej obravnavi in dobiti odgovore na vprašanja, vabimo v **ponedeljek, dne 14. 11. 1977, ob 16. uri na Labore.** Dvorana sprejme nad 800 ljudi, zato za prostor ne bo problema.

Za uspešno izvedbo zborov delavcev je delavski svet zadolžil poslovodne organe in predpostavljene vodje.

N. Pavlin

Vedno nad načrtom

Visoko postavljeni proizvodni plan za mesec september je DO Elektromehanika presegla za 7,4 %. K tako dobremu rezultatu sta pripomogli tudi TOZD TEN in šele sedaj točno obračunana realizacija TOZD Računalništvo.

Pod planom so v septembru ostale naslednje temeljne organizacije: Računalništvo za 49,8 %, Vega za

14,8 %, MSO za 12,9 % in IPT za 11,1 %. Ostale TOZD so planirane obveznosti presegle in nadomestile omenjene izpade.

Domača proizvodnja je presežena za 13,6 %, proizvodnja iz naslova kooperacij pa je ostala pod planom za 36,9 %. V del. organizaciji se iz meseca v mesec izboljšuje kumulativni proizvodni rezultat.

Plan po asortimanu je Elektromehanika izpolnila s 86,5 %, rezultat je nekoliko boljši kot v avgustu. V prihodnjem letu bomo morali posebno pozornost posvetiti postavljanju plana proizvodnje za TOZD Računalništvo.

Podatki za mesec september TOZD	Vredn. proizv. v 000 din	Dosežen plan proizv. v %	Dosežen plan asort. v %	Dosežen plan prodaje v % (domači trg)	Dosežen izvoz na letni plan v %	Dosežen OD v %	Število nadur na 1 zaposl.
1. ATC	66.740	104,2	90,4	83,20	2,2	123,5	9,2
2. TEA	23.474	107,2	87,8	92,4	8,1	120,7	5,8
3. TEN	22.109	171,9	76,4	94,1	8,7	127,7	
4. Elektronika	11.491	114,9	76,0	55,5	3,9	114,7	
5. TEL	10.096	116,6	72,0	133,0	6,0	117,6	2,4
6. IPT	3.932	88,9	99,9	135,9	—	119,9	
7. EO	13.351	121,3	97,1	4,1	15,2	115,1	
8. Vega	10.602	85,2	75,9	154,8	5,4	113,0	4,1
9. MSO	8.270	87,1	92,0	88,7	—	114,7	16,8
10. Števci	36.166	102,5	85,6	87,5	11,9	114,3	2,7
11. Instrumenti	15.657	100,2	86,2	125,9	6,5	116,4	3,3
12. Mehanizmi	5.396	110,0	75,1	104,9	9,2	118,6	0,2
13. Stikala	22.293	122,0	—	106,8	9,4	116,4	2,0
14. ERO	37.107	107,8	96,3	125,9	7,0	118,1	3,5
15. Orodjarna	111	—	—	—	—	113,7	1,4
16. Mer. naprave	3.066	340,4	81,1	80,0	—	109,8	6,5
17. Skup. proizv. delov	363	161,5	100,0	—	—	116,6	3,0
18. Vzdrževanje	19	—	—	—	—	114,5	4,6
19. Restavracija	—	—	—	—	—	—	—
20. DS SS	56	—	—	—	—	111,7	2,3
21. Računalništvo	5.478	50,2	0,1	—	—	—	3,7
SKUPAJ DO	295.788	107,4	86,5	97,7	8,3	117,2	4,5

Madžarska delegacija med pogovorom z direktorjem Jernejem Vrtačnikom, sekretarjem OO ZK Štefanom Hajdinjakom in sekretarjem komiteja OK ZKS Radovljica Jožetom Bohincem.

Zveza komunistov uresničuje interese delavcev

Delovanje komunistov Elektromehanike je bilo uspešno

Vsebina delovanja Zveze komunistov Iskre Elektromehanike v zadnjem obdobju je obsegala naloge, ki so izhajale iz sklepov in smernic občinskih konferenc ZK, 5. seje CK ZKS ter resolucij kongresov ZKJ in ZKS.

Številne akcije in naloge so bile opredeljene tudi z akcijskim programom sveta ZK. Z njim so si komunisti Elektromehanike zadali stalne naloge v zvezi z našimi notranjimi družbeno-ekonomskimi in političnimi odnosi.

UVELJAVLJANJE ZAKONA O ZDRUŽENEM DELU

Naši komunisti so se kreativno vključili v skupna prizadevanja za reševanje nalog, ki naj bi zagotovila čim uspešnejše in dosledno izvajanje zakona v praksi. Analizirali so obstoječe razmere in ugotovili številna neresena vprašanja. Sprejeli so nekatere sklepe, nekaj od teh je že rešenih.

Vključili so se tudi v delo posameznih odborov in komisij, ki spremljajo uveljavljanje zakona v naši delovni organizaciji. Rezultat njihove aktivnosti se kaže v pripravljenem predlogu o novi organiziranosti, dohodkovnih povezavah in samoupravni organiziranosti. S tem imamo v Iskri Elektromehaniki Kranj izdelane ustrezne osnove, ki jih bomo uresničevali v samoupravni praksi.

SKRB ZA GOSPODARSKO STABILIZACIJO

S poslovnimi rezultati tudi komunisti kranjske Iskre niso zadovoljni. Nizka stopnja akumulativnosti, visoki stroški proizvodnje, prevelike zaloge polizdelkov in gotovih izdelkov idr. kažejo, da poslujemo na meji rentabilnosti, pri vsem tem pa je delovna organizacija gospodarsko močna – s tehnologijo, kadri in opremo kot tudi s svojim perspektivnim proizvodnim programom. Vendar nam ti ekonomski kazalniki ne omogočajo zadovoljive rasti reproduktivne sposobnosti delovne organizacije in njenih TOZD. Nizka akumulativnost onemogoča nadaljnjo rast osebnih dohodkov in nujno potrebna investicijska vlaganja v osnovno in razširjeno reprodukcijo.

Glede na doseganje prodajnih cen nam stroški prehitro naraščajo. Zato so komunisti in samoupravni organi Elektromehanike sprejeli več nalog za stabilizacijo poslovanja:

- temeljne organizacije, ki poslujejo z izgubo, morajo izdelati sanacijske programe,
- sprejeti je treba stabilizacijske ukrepe (varčevalni ukrepi, zniževanje zalog ipd.),
- optimalno izkoriščati obstoječe proizvodne kapacitete in druge naloge.

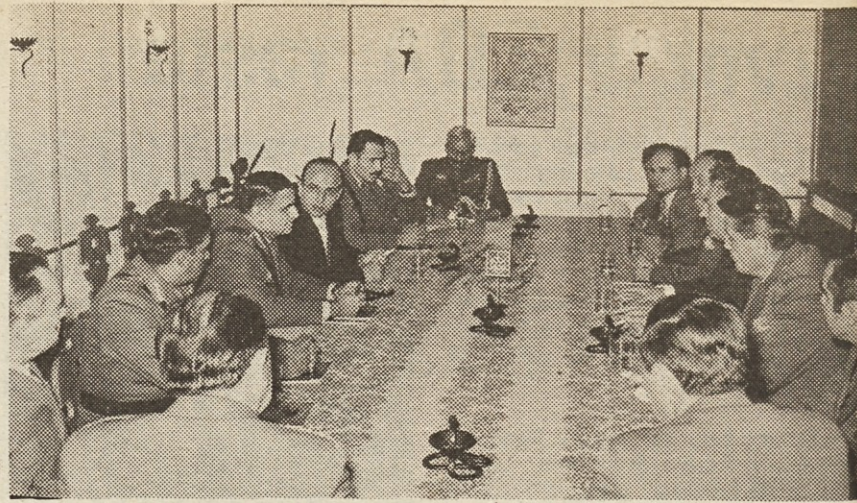
Prizadevanja družbenopolitičnih skupnosti in političnih ter samoupravnih sil v DO so nam v zadnjem obdobju pomagala odpraviti mnoge slabosti in motnje v proizvodnem procesu. Tako ne beležimo več večjih zastojev v proizvodnji zaradi pomanjkanja sredstev za nabavo reprodromateriala. Izboljšala se je tudi likvidnost poslovanja, zaposlovanje se giblje v načrtovanih okvirih, produktivnost pr tako uspešno raste itd.

Zato lahko rečemo, da prizadevanja in organiziranost ZK skupaj ostalimi družbenopolitičnimi dejavniki veliko pripomorejo k ustvarjanju pogojev in odnosov, ki nas vodijo doseganju boljših ekonomskih rezultatov.

KREPITEV IDEJNE IN AKCIJSK USPOSABLJENOSTI KOMUNISTOV

V Elektromehaniki se dobro zavajajo, da je idejnopolitično izobraževanje članov ZK pogoj za uspešno delovanje komunistov v DO in izven n pri usmerjanju delovnih ljudi v socialistično preobrazbo družbenih odnosov.

Že dalj časa skrbijo za usposabljanje novih članov in ostalih članov ZK v okviru programa izobraževanja, ga izvajajo v sodelovanju z Občinsko konferenco ZKS Kranj in Delavski

V okviru večdnevnega obiska vojaške delegacije iz Indije v naši državi, ki jo je vodil general Tapishwar Narin Raina, je bil predviden tudi obisk v SR Sloveniji, kjer si je ogledala našo Tovarno ATC. Visoke vojaške goste je sprejel pomočnik generalnega direktorja ZP Iskra Anton Stipanič s sodelavci. Za tem si je delegacija ogledala vajo planinske enote kranjske garnizije v Bohinjski Beli.

univerzo Tomo Brejc, so izvedli že celo vrsto različnih oblik usposabljanja. Poleg tega pa vsako leto dva člana obiskujeta srednjo politično šolo pri CK ZKS, ki so jo doslej uspešno zaključili še vsi naši slušatelji.

Poseben pomen dajejo izobraževanju v osnovnih organizacijah ZK, ki pa še ni v celoti zažvelo. V okviru sveta ZK in v OO ZK pospešujejo samoizobraževanje članstva. Razširili so knjižnico v prostorih sindikalne organizacije, ki jo občasno bogatijo z najnovejšimi izdajami s področja marksistične literature. Uspeh je že viden, saj posamezni komunisti že uporabljajo navedeno literaturo.

Alojz Boc

Madžarska delegacija v Tovarni instrumentov

V naši državi je bila od 24. do 29. oktobra na obisku študijska delegacija Madžarske socialistične delavske partije. Obisk sodi med stalne oblike sodelovanja med ZKJ in MSDP.

V sredo, 26. oktobra je delegacija obiskala radovljiško in kranjsko občino. Ob obisku radovljiške občine so si gostje ogledali tudi Iskrino tovarno merilnih instrumentov v Otočah, kjer so se najprej seznanili s proizvodnjo električnih merilnih instrumentov in drugih izdelkov te naše temeljne organizacije združenega dela. Po ogledu tovarne so se direktor Tovarne instrumentov Jernej Vrtačnik, sekretar to-

varne Franc Kristan, sekretar osnovne organizacije ZK Štefan Hajdinjak, Janez Trelc in Jože Bohinc, sekretar komiteja OK ZKS Radovljica pogovarjali s predstavniki MSDP o Zdrženem podjetju Iskra in Tovarni instrumentov. Načeli so številna pomembna vprašanja, ki so zanimala madžarsko študijsko delegacijo, med drugim: struktura zaposlenih, delovanje družbenopolitičnih organizacij v temeljni organizaciji, s poudarkom na Zvezi komunistov, povezava s svetom ZK v DO Iskra Elektromehanika in SOZD Iskra. Posebej so obravnavali samoupravno organiziranost v temeljni organizaciji.

V drugem delu obiska so delegacijo predstavniki komiteja OK ZKS Kranj seznanili z vsemi oblikami idejnopolitičnega usposabljanja v Zvezi komunistov kranjske občine, ki je izredno razvejano, saj je v lanskem sezoni v raznih oblikah izobraževanja sodelovalo okrog 16.000 delovnih ljudi in občanov.

A. B.

TOZD ATC

Izredna seja DS

Delavski svet in odbor samoupravne delavske kontrole tovarne avtomatskih telefonskih central Labore sta se 29. 10. 1977 sestala na izredni seji in obravnavala problematiko v zvezi s telefonskim sistemom M 10 C.

V zvezi z navedenim sistemom je Republiški sekretariat za promet SR Srbije posredoval nepreverjene ugotovitve glede varnosti sistema. Iskra je nanje podala pojasnila, vendar ni prejela odgovora, kot ga je zahtevala.

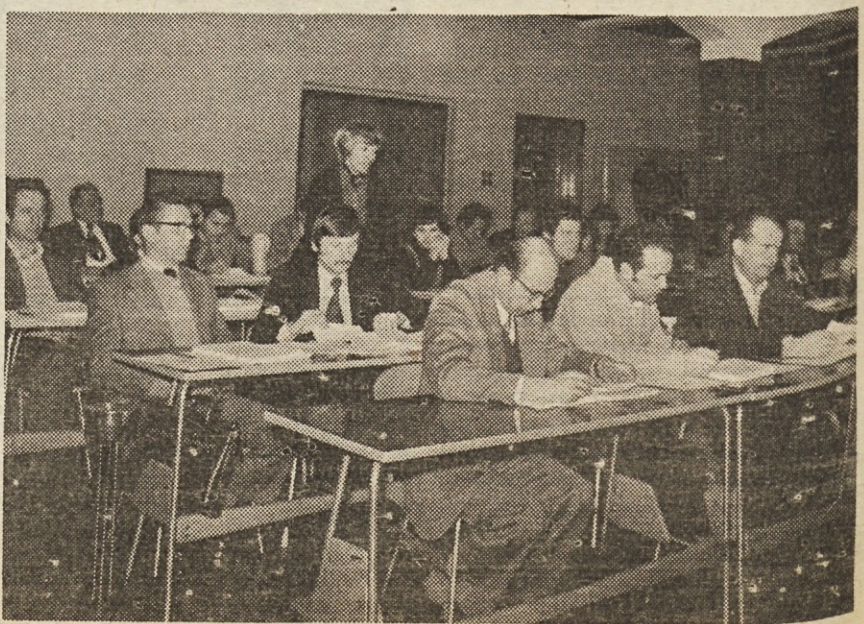
Vzrok izrednega zasedanja pa je bilo pismo delovne organizacije PTT Beograd, v katerem obvešča Iskro, da pri licitaciji ne bo obravnavala ponudbe za sistem Iskre M 10 C, dokler Republiški sekretariat za promet SR

Srbije ne bo demantiral svojih ugotovitev glede sistema M 10 C. Takšna odločitev PTT Beograd pa lahko za delovni kolektiv Iskre – predvsem za delavce, ki delajo na področju telefonije – povzroči nepopravljivo škodo. Te temeljne organizacije pa so že sedaj v velikih gospodarskih težavah.

Na izrednem zasedanju je bil sprejet sklep, da se pošlje zahtevo Republiškem sekretariatu za promet, da poda odgovore, da demantira nedokazane ugotovitve, obenem pa zahteva tudi od družbenega pravobranilca samoupravljanja občine Kranj, da posreduje pri Republiškem sekretariatu za promet SR Srbije v cilju varovanja samoupravnih pravic in družbenega premoženja.

O rezultatih zadeve vas bomo obvestili.

N. Pavlin

...ustvarjanje delavskega sveta Elektromehanike.

PROBLEMATIKA TELEKOMUNIKACIJ

Gospodarjenje naše delovne organizacije kaže številne pozitivne rezultate: povečanje izvoza, proizvodnje, produktivnosti, delno izboljšanje likvidnosti idr. Kljub temu pa že nekaj let opažamo upadanje akumulativnosti. Ta pojav je opazen skoraj za vse proizvode in vse tovarne v jugoslovanskem gospodarstvu.

V Iskri se s tem problemom soočamo predvsem v panogi telekomunikacij, kjer imata tovarna ATC in TEI Horjul tudi precejšnjo izgubo. Zmanjšana akumulativnost je v Iskri Elektromehaniki Kranj skoraj ustavila investicijsko dejavnost, upočasnila je tudi proces posodabljanja izdelkov in zavrla modernizacijo proizvodnih procesov prav v obdobju, ko doživlja elektro in elektronska industrija novo tehnološko revolucijo.

KJE LAHKO IŠČEMO VZROKE ZA IZGUBE TOZD ATC?

Proizvodnja v telekomunikacijskih temeljnih organizacijah je tako povezana, da sodeluje pri realizaciji enega objekta več TOZD. Zato je tudi sanacijski program telekomunikacij izdelan kot celota za vso panogo.

Za pravilno razumevanje sedanjega stanja je potrebno upoštevati tudi nekatere značilnosti dosedanjega razvoja telekomunikacij.

Iskra se je prebijala na jugoslovansko tržišče, ko je le-to na področju telekomunikacij že popolnoma obvladala konkurenca. Zato je bil prodor dosežen v mnogih primerih celo na račun cen. Posledice se kažejo v še vedno nizkih cenah. Proizvodnja v telekomunikacijah je rasla izredno hitro s stopnjo rasti do 30 % letno, kar je bilo finančno in organizacijsko težko obvladovati.

Proizvodnja telekomunikacijskih naprav se je odvijala po isti organizacijski shemi kot proizvodnja serijskih artiklov. Proizvodnja sistemov pa zahteva številne specifične prijeme, saj sodeluje pri tem več tovarn, ki dejansko finalizirajo objekt šele na terenu. Le uglaseno delovanje vseh udeležencev lahko da dober rezultat. Zato je ustrezno planiranje še posebno pomembno za uspešno poslovanje.

NOVA POSLOVNA ODLOČITEV

V letu 1969 je Iskra ugotovila, da so sistemi javnih telefonskih central že dokaj zastareli in nekonkurenčni tako doma kot v tujini. Potrebno bi bilo razviti popolnoma nov crossbar sistem ali pa osvojiti enega novih elektronskih sistemov, ki so se tedaj že pojavljali v svetu.

Edino realno perspektivo je zagotavljal elektronski sistem. Realizacijo te poslovne odločitve je pospešil tudi razpis Skupnosti jugoslovanskih PTT podjetij za modernizacijo tranzitnega omrežja v SFRJ v letu 1970. Iskra je skupaj z belgijsko firmo BTM pripravila ponudbo sistema Metaconta 10 C. V omenjenem razpisu so bile eden izmed pogojev fiksne cene opreme.

Po dobavi pogodbi med Iskro in BTM, ki je bila podpisana v aprilu 1972, je bila predvidena delitev posla za 13 tranzitnih central v razmerju 45 % : 55 % v korist Iskre, na osnovi baznih cen iz novembra 1970. Dobavna pogodba vsebuje dršno lestvico, ki naj bi pokrivala inflacijo na belgijskem trgu.

Na osnovi Iskrine ponudbe so bile s PTT podjetji sklenjene pogodbe o dobavi in montaži 13 tranzitnih telefonskih central od skupno 17, kolikor jih je po planu predvideno v Jugoslaviji. V oktobru 1970 je bila med Iskro in BTM podpisana tudi licenčna pogodba za proizvodnjo sistema Metaconta 10 C.

Vrednost celotne opreme znaša po osnovni pogodbi 561,4 mio din, končna vrednost z vsemi podrazitvami do danes pa znaša 897,8 mio din.

Torej smo med izvajanjem uspeli doseči podrazitev za 58 %.

Stroški za proizvodnjo opreme in montaže TATC pa znatno presegajo dosežene pogodbene vrednosti. Zaradi tega se Tovarna ATC že vsa leta obsoja bori z velikimi izgubami, ki so izkazane v periodičnih in letnih obračunih poslovanja.

ISKRA JE METACONTA OSVOJILA V ČASU EKONOMSKE NESTABILNOSTI

Osvajanje licence in proizvodnje teh central za TATC v Jugoslaviji je

padlo v obdobje največje ekonomske nestabilnosti v svetu in nelikvidnosti v Jugoslaviji, kar je še poslabšalo možnost za uspešno realizacijo tega posla, ki je bil za naše razmere res velik zalogaj, saj so mnoge tuje firme osvajale podobne sisteme šele kasneje.

Posebej je potrebno omeniti, da je Iskra istočasno z osvajanjem tega sistema osvojila tudi kup novih tehnologij. Zato so bili stroški in težave z uvajanjem sistema večje kot smo prvotno predvideli. Obenem pa imamo sedaj solidno osnovo za nadaljnji razvoj artiklov, tako v telekomunikacijah kot tudi v drugih panogah.

GLAVNI RAZLOGI ZA SLABE REZULTATE

Poleg okoliščin, v katerih smo osvojili sistem M 10 C, so glavni razlogi za slab finančni rezultat pred-

vsem tile: zamude pri dobavah, premajhna proizvodnja, slaba izpolnitev obvez v pogledu asortimana, cene, stroški, neprilagojena organizacija oziroma neusklajeno delovanje posameznih udeležencev pri realizaciji objektov, za kar je v nekaterih primerih kriva tudi neustrezna kadrovska struktura oziroma zasedba.

V vsakem pogledu pa lahko ugotovimo, da je programska osnova v tem delu telekomunikacij dobro postavljena in da so bile tudi odločitve za uvedbo elektronskih central v Iskri pravilne. Potrebno bo pospešiti še uvajanje elektronskih central tudi v PABX in za manjše javne centrale.

Naj dodam še to: Iskra istočasno osvaja celotno družino elektronskih central, in sicer: srednje lokalne centrale z računalnikom 1600, kombinirane centrale z istim računalnikom, tranzitne centrale, kombinirane velike centrale z računalnikom 3200 in tudi mednarodne telefonske centrale.

V prihodnji številki: KAKO DO ČIM-PREJŠNJE SANACIJE TELEKOMUNIKACIJ?

Posvet mladih v Bohinju

Oktobra se je v Mladinskem domu v Bohinju sestalo razširjeno predsedstvo OK ZSMS Kranj. Zaradi obširnih tem povzemamo le nekatere najbolj bistvene ugotovitve po področjih delovanja mladih v Kranju.

Komisija za srednje in poklicne šole bo v prihodnje posvetila več pozornosti sprejemanju srednješolcev v ZK, nadalje razvoju samoupravljanja v šolah, sodelovanju pri kreativnem oblikovanju štipendijske politike in usmerjenem izobraževanju. Stalna naloga, kot že doslej, pa je usposabljanje članstva. Komisija za idejnopolitično delo mora izdelati kompleksen sistem za idejnopolitično izobraževanje članov ZSM.

Center marksističnih krožkov je ugotovil, da bo potrebno opredeliti njegovo mesto in vlogo v komisiji za idejnopolitično delo. Center naj pomaga marksističnim krožkom v osnovnih organizacijah ZSM. Komisija za LO in družbeno samozaščito je poudarila, da posvečamo premalo pozornosti vključevanju SLO v delo družbenih organizacij in društev. Tudi na bolj učinkovito evidentiranje svojih članov v teritorialno obrambo bo treba misliti. Podobno velja za klube OZN.

Mednarodno sodelovanje s pobratenimi mesti v tujini (Oldham, La Ciotat, Rivoli idr.) se je uspešno razvijalo. V prihodnje naj posebno vlogo dobi sodelovanje s pobratenimi mesti v Jugoslaviji in z zamenjskimi Slovenci.

Za večje seznanjanje pionirjev o delu ZSM bo skrbela komisija za delo s pionirji. Klub študentov se bo moral

organizacijsko in kadrovsko okrepiti. V konferenci mladih v kmetijstvu se premalo uveljavlja usposabljanje v idejnopolitičnem smislu.

Center za obveščanje in propagando pri predsedstvu OK ZSMS bo še naprej posegal s sistemom informiranja v vse organe občinske konference. Organi OK pa bodo delegirali svoje člane v COP. Razširjanje „Mladine“ pa sodi v stalen program dela COP-a kot tudi pridobivanje novih članov aktivna mladih novinarjev. Dogovorili so se tudi za ureditev in definiranje razmerij: delo – politično delo – študij. Pri nekaterih aktivnih mladincih, ki imajo profesionalne ali druge funkcije pri OK ZSMS, so ugotovili, da več let ostajajo „aktivni“ v raznih organih konference, pri tem pa zanemarjajo študijske obveznosti. Isto lahko rečemo za mlade delavce. Predpogoj za delovanje v DPO mora biti za mladega človeka vestno izpolnjevanje tako delovnih obveznosti na delovnem mestu kot pri študiju. Šele potem pridejo na vrsto številne aktivnosti v okviru raznih družbenopolitičnih in družbenih organizacij.

Na posvetu so poudarili tudi pomembnost kadrovskih priprav na volitve ter potrebo po kadrovski okrepitvi vseh organov občinske konference. Splošna ocena dela OK ZSMS Kranj in njenih organov je dobra, saj so mladi izvedli nešteto akcij, ZSM je bila prisotna pri obravnavanju in razreševanju vseh pomembnejših družbenih problemov.

Aleksander Lap

S SEJE DEAVSKEGA SVETA TOZD ORODJARNA

Člani delavskega sveta temeljne organizacije Orodjarne so se pred kratkim sestali na svoji 16. redni seji. Obširni dnevni red ni zavrli aktivnosti prisotnih delavcev. Vsako točko so razčlenili z vseh zornih kotov, in šele potem sprejeli ustrezne sklepe:

1. Pri izdajanju dodatnih operacij na redne proizvodne naloge se morajo držati dogovora vsi: mojstri delavnic, kontrola in posamezne službe; tako, da vsak opredeli nastanek novih operacij. Ob taki razmejitvi je potrebno proizvode s slabo kvaliteto obravnavati kot izmet ali popravilo v proizvodnji.

Tehnološka priprava proizvodnje naj nadaljuje z izdelavo časovnih normativov za tiste strojne skupine, kjer se časi izdelave velikokrat popravljajo.

Kontrola mora hitro določiti izmet in popravilo (s pomočjo mojstrov) ter ugotoviti pravega krivca za nastalo škodo.

2. DS Orodjarne je potrdil osnutek samoupravnega sporazuma o združitvi v temeljno banko in združeno LB. Mnenje delavskega sveta pa je, da bi se morali najprej pogovoriti o interni banki, ki je za temeljno organizacijo pomembnejša.

3. Obširne razprave je bil deležen tudi predlog investicijskega področja za potrditev dodatnih investicij. Enoglasni sklep DS je naslednji:

DS Orodjarne ne potrdi dodatnih

investicij, dokler se ne dogovorimo za kriterije združevanja sredstev na nivoju delovne organizacije.

Ob pregledu sklepov DS Orodjarne vidimo, da so člani DS trdno odločeni za sprejemanje sklepov, ki so širšega pomena.

Prav, da storimo vse za dvig kvalitete naših izdelkov. Za to si moramo prizadevati vsi, še posebej pa odgovorni delavci in samoupravni organi temeljnih organizacij Elektromehanike.

Franc Senk

MORDA VAS ZANIMA ...

USTAVLJENA PRODAJA ŠTEVCEV IN STIKALNIH UR

Tovarna števecv v Kranju je ustavila interno prodajo števecv električne energije in stikalnih ur. Razlog za ta ukrep je veliko pomanjkanje teh proizvodov na domačem trgu. Predvidevajo, da bo prodaja ustavljena najmanj do konca leta. O ponovni interni prodaji omenjenih izdelkov bomo pravočasno poročali.

TOVARNA ŠTEVCEV NE SERVISIRA

Električnih števecv naša tovarna ne bo več sprejemala v servisiranje niti na

Uvajanja UKV aparature v taksi mreže

TOZD TEN

Dejstvo, da je dobra organiziranost služb, ki se ukvarjajo z javnimi prevozi bodisi potnikov ali tovora eden od najpomembnejših pogojev za uspešnost take službe, že samo po sebi priporoča uporabo UKV zvez. Upoštevajoč možnosti pokrivanja z eno relejno točko, to pa je na primer v 2-meterskem področju približno radij 50 km, ugotovimo, da je to zelo primerno prav za mestni in primestni promet.

Seveda je možno z več relejnimi točkami pokriti bistveno večje področje, kar pa po drugi strani zadira v drugačno „prometno“ problematiko, na primer avtoceste, železnica, združenja, ki se ukvarjajo s prometom in turizmom.

Taksi UKV mreža je torej praviloma radialna in ima centralno upravljalno mizo z manipulantom, ki sprejema pozive – naročila od strank po telefonu, in razdeljuje naročila preko UKV mreže vozilom, ki imajo vgrajene mobilne aparature. Vsako prosto vozilo pa zopet po UKV zvezi sporoči svojo pozicijo, tako, da ima manipulant pregled nad vozili v širšem prostoru. Izkušnje kažejo, da zmore dober manipulant upravljati mrežo z 200–250 vozili.

Iskra in Viator sta se v letu 1974 dogovorila, da bo Iskra opremila z UKV aparaturami na novo organizirano taksi službo Viatorja. Sodelava je bila vzorna, tako da so nova vozila že v IMV opremili pod nadzorom Iskre s potrebnim priborom.

Potrebno je namreč preluknjati streho vozila, vložiti kabel od antene do aparature, pričvrstiti nosilec postaje in položiti napajalni kabel, kar je seveda pametnejše opraviti preden je notranjost vozila obložena.

Iskra je dobavila v letu 1974 30 kosov aparatov UKM8–2S za vgradnjo v vozila, 1 kos UKF8–2D/R – relejno postajo, ki jo je postavila na Janče ter 1 kos UKM8–2S/C, ki je postavljena v Trdinovi ulici v Ljubljani.

V letu 1975 je Viator dokupil še 30 vozil, ki jih je Iskra tekoče opremljala z mobilnimi aparaturami.

Priznati je treba, da čisto brez težav ni šlo. Kvaliteta dobavljenih aparatov je bila sicer v redu, težave pa so se pojavljale pri izbiri frekvence relejne postaje, kljub temu, da je potekala po poti, ki jo določa zakon. Prebivalcem Trdinove je nagajala UKV mreža pri gledanju TV II. programa pa ni bilo lahko ugotoviti, ali je krivec slab televizor, ali UKV mreža. Pritoževali so se tudi avstrijski policaji tako da je tudi republiški inšpektor za zveze imel obilico dela. Dodatno je nekajkrat še strela poškodovala relejno postajo, oz. aparaturu.

Iskra je v vseh teh kritičnih trenutkih s hitrimi posegi reševala, nastale položaje

tako, da je bila UKV mreža v obratovanju le z manjšimi prekinitvami.

Izkušnjam Viatorja je v letih 1975 in 1976 sledilo Gradsko saobračajno podjetje Sarajevo, kateremu je Iskra dobavila skupaj 50 mobilnih postaj za vgradnjo delno v taksi vozila, delno v avtobuse in tramvaje ter relejno oziroma centralno postajo.

Viator in GSP sta ugotavljala, da je UKV velika pridobitev, nakazovala pa sta na problematiko. Docela odprta UKV mreža zahteva namreč veliko discipline, oz. ne omogoča nadzora in varovanja. Iskra TEN je v sodelavi z IPT ter firmama Lohman iz ZR Nemčije ter IRET poiskala primerno rešitev.

Z ustrezno dopolnjenim asortimanom je nadzor zagotovljen z IDENTIFIKACIJO. – Vsaka mobilna postaja (vozilo) se v centrali avtomatsko identificira tako, da se prižge na displeju številka postaje, ki kliče, varovanje pa je zagotovljeno prek skritega stikala „ALARM“, ki ga v primeru napada na voznika vklopi voznik, hkrati pa se avtomatsko vklopi v vozilu mikrofon, ki posreduje dogodke centrali.

Viator in GSP zaenkrat še nista izkoristila navedene pridobitve, čeprav zato ni nobenega resnega razloga.

Vloženo delo in povzročeni stroški pa so se TOZD TEN obrestovali pri naslednjih dveh kupcih v letu 1976 in 1977.

Združenje (zasebnih) taksi voznikov v Beogradu je namreč ugotovilo, da bi z uvedbo UKV opreme lahko bistveno povečali promet. Pravzaprav je to hkrati ugotovilo tudi podobno združenje v Zagrebu.

UKV mrežo v Beogradu je postavila Iskra, v Zagrebu pa RIZ. Obe mreži sta uspešno realizirani in pri tem je Iskra za nekaj mesecev prehitela RIZ. Iskra je dobavila Beogradu 263 aparatov UKM8–2S, dispečerski pult ter relejno in centralno aparaturu UKF8. Glede na to, da ima Beograd okrog 2000 zasebnih taksistov, med katerimi se čutijo prikrajšani vsi, ki niso opremljeni z UKV aparaturami, že tečejo razgovori za povečanje mreže za nadaljnjih 250 aparatov, s še enim dispečerskim mestom.

V Zagrebu pa so že pristopili k povečanju UKV mreže in sicer v začetku tega leta. Razširitev je izvršila Iskra, ki je doslej dobavila 169 aparatov UK M8–2S, preostalo količino do 200 kosov pa ima TOZD TEN že izdelano, vendar čaka od kupca podatek o „identifikacijskih“ številkah, ki jih lahko vgradi šele, ko je znan končni uporabnik – voznik. Za to povečanje UKV mreže v Zagrebu še ni bilo potrebno izgraditi novega dispečerskega mesta.

Dva izmed novih Viatorjevih taksijev.

prežigosanje. Za popravila števecv in prežigosanje le-teh se lahko obrnete na pooblaščen servisno delavnico DES Ljubljana–TOZD Elektroservis, Ljubljana, Glavarjeva 14.

KDAJ SE BOSTE LAHKO CEPILI PROTI GRIPI

Za vse zaposlene v temeljnih organizacijah v DO Iskra Elektromehanika je tudi letos omogočeno cepljenje proti gripi. V Kranju bo prvo cepljenje v dneh od 17. do 19. novembra. Drugo cepljenje bo od 15. do 17. decembra. Cepili se boste lahko v kranjskem Zdravstvenem domu, in sicer vsak dan od 9. do 17. ure.

Stroške cepljenja nosijo delno temeljne organizacije, drugi del pa skupnost zdravstvenega varstva. Preventivno cepljenje je kot ukrep proti epidemiji gripe uspešen le, če se ga udeleži večina prebivalcev. Cepljenje še posebej priporočamo srčnim, ledvičnim in pljučnim bolnikom ter starim in onemoglim osebam.

KAM NA PLAVANJE

Iskraši in drugi delovni ljudje in občani imajo v Kranju na voljo plavanje v zimskem kopališču v Savskem logu. Kopališče je odprto za rekreacijo ob petkih od 15. do 18. ure, ob sobotah od 10. do 13. ure in od 15. do 19. ure ter ob nedeljah od 10. do 19. ure.

Alojz Boc

Izgradnjo Taksi UKV mrež v Beogradu in Zagrebu je spremljalo kar precej problemov. Izdelavo je vodila TOZD TEN ob obilni pomoči in sodelavi TOZD IPT in IRET.

Izgradnja dispečerskega UKV centra v Beogradu je bila sicer težka preizkušnja, ki pa jo je Iskra uspešno rešila prav zahvaljujoč (Nadaljevanje na 8. strani)

Komaj je „pristal“, že nov poziv.

ISKRA

Številka 44/45–12. nov. 1977

Letna konferenca KS ZSM

Mladi iz OO ZSM delovne organizacije Avtomatika smo se 26. 10. 1977 zbrali na svoji letni konferenci, da pregledamo delo v preteklem obdobju in da si zadamo naloge in cilje za naslednje.

Po izvolitvi delovnega predsedstva smo pregledali naše delo v minulemu letu in ga dokaj kritično ocenili. Bili smo delavni, vendar pravih rezultatov naše aktivnosti ni bilo, kar se vidi tudi iz poročila predsednika. Aktivnosti po posameznih OO so bile zelo različne, lahko pa trdimo, da popolnoma nedelavne OO ni bilo.

Po pregledu poročil o delu OO v minulemu letu in obravnavi le teh smo izvolili novega predsednika KS, ker je dosednji prevzel nove dolžnosti. Za

predsednika KS ZSM delovne organizacije Iskra-Avtomatika je bila enoglasno izvoljena Mikec Zdenka, dosednji predsednik OO delovne skupnosti skupnih služb.

Nato smo si mladi zadali nove naloge z programom, kateri se vsebinsko naslanja na program KS ZSM SOZD Iskra, a ima tudi mnogo akcij in nalog katere so značilne za delo in aktivnosti mladih v naši delovni organizaciji.

Razšli smo se v upanju, da se bodo organizacijski in samoupravni problemi kateri so nastali v naši delovni organizaciji uspešno razrešili in da bomo tako dosegali še večje delovne uspehe.

A. C.

POROČILO O DELU ZA OBDOBJE 20. OKTOBER 1976 – 20. OKTOBER 1977

Minulo leto je minilo za mlade v DO zelo delovno in dinamično. Seveda je to le groba ocena stanja. Če še bolj podrobno pogledamo naše delo, pa lahko ugotovimo, da tudi slabosti ni manjkalo. Vendar lahko trdimo, da smo ves čas naše delo usmerjali k enotnim akcijam, jasnim izhodiščem, brez dvoličnosti.

Mladi smo vseskozi aktivno sodelovali v samoupravnih organih in družbenopolitičnih organizacijah DO, vendar pa se z našim vplivom v teh organih ne moremo in ne smemo zadovoljiti. Zato moramo v bodoče pri izvrševanju sklepov, ki jih sprejmemo tesneje sodelovati ali pa vplivati tudi na druge DPO.

Sodelovali smo na področju družbenopolitičnega izobraževanja mladih, tako preko marksističnega krožka na nivoju ZP (kjer pa udeležba ni bila najbolj zadovoljiva) tako pri sodelovanju na seminarjih, ki jih organizira KS ZSM ZP Iskra, kot pri organizaciji seminarjev.

Najbrž bo točna ugotovitev, da smo bili najbolj aktivni pri družbenem in športnem udejstvovanju, saj smo tu izpeljali nekaj uspešnih akcij. Seveda pa obstajajo tudi druge aktivnosti, ki so značilne samo za nekatere OO.

Nakratko bi naštel akcije, ki smo jih organizirali in izvedli mladi v Avtomatiki v navedenem obdobju:

1. Na področju družbenopolitičnega in samoupravnega udejstvovanja bi navedel samo nekaj sklepov in ugotovitev iz sej v obdobju med konferencama.

V pretekli mandatni dobi smo ugotovili, da KS OO sindikata ne deluje in ne opravlja svoje vloge tako kot bi jo morala, zato smo sprejeli sklep in javno zahtevali, da vse OO sindikata v roku 1 meseca skličejo konferenco sindikata na nivoju DO. Po konferenci sindikata se je sodelovanje med DPO pobojšalo, vendar še do sedaj ni doseglo ustrezne koordinacije pri delu.

2. Pozorno smo spremljali tudi delo komisij, ki so ugotovljale vzroke slabega poslovanja posameznih TOZD. Ugotovili smo, da so bile te komisije pri delu prepuščene same sebi in rezultate njihovih analiz je obravnaval le DS industrije in vodstvo TOZD, ki so bile potrebne sanacije, ne pa tudi ostali družbenopolitični faktorji v DO.

3. Že zelo zgodaj smo začeli mladi opozarjati na dezintegracijske težnje znotraj DO. Zato smo sklenili, da bomo tem

problemom na predvidenem seminarju posvetili posebno temo. Seminar, ki smo ga organizirali je imel namreč prvotno samo namen razgovora na temo „Informiranje in načini informiranja“, vendar smo zaradi nastalih problemov dodali tudi temo „Organiziranje DO v skladu z ZZZ“. Na seminarju smo sprejeli nekaj zaključkov in sklepov, ki pa smo jih le delno uresničili:

A) Informiranje na ravni DO ne poteka tako kot bi moralo, zato naj se preanalizira delo uredniških odborov

B) Vse OO naj bi med letom prispevale vsaj po dva članka v glasilo „ISKRA“

C) Samoupravne informacije, naj se podajo v kratki in razumljivi obliki za delavca.

Č) Vsi člani predsedstva so dolžni preštudirati ZZZ

D) Organiziranost DO se razvija v nasprotju z ZZZ

E) OO se bodo aktivno vključile v obravnavo teze o organiziranosti DO.

V načrtu za to leto smo imeli še izvedbo seminarja na temo o razvoju in perspektivi DO Avtomatike, vendar ga zaradi nastalih problemov nismo mogli izvesti.

Poudariti moram, da vseh nalog, ki smo si jih zadali in so bile navedene v prvem delu poročila, nismo v celoti izvedli. S tem mislim pred vsem na sklepe o informiranju, o delu mladih v OO in DO. Tudi glede udeležbe na marksističnem krožku SOZD ne moremo biti zadovoljni, saj se je krožka iz naše DO udeležilo le nekaj mladincev (1).

Tudi glede informiranja o delu posameznih OO ne moremo biti povsem zadovoljni, saj sem zelo neredno dobival zapisnike o delu ali pa bil vabljen na sestanke.

Več aktivnosti pa smo pokazali v družabnem in športnem življenju. Poleg sodelovanja s sindikatom smo mladi tudi sami organizirali športno in družabna srečanja mladih DO Avtomatike. Vendar pa z udeležbo ne moremo biti povsem zadovoljni, saj se je srečanja udeležilo le okoli sto mladih.

Sodelovali smo pri organizaciji srečanja s Koroškimi Slovenci v Šmihelu na Koroškem. V precejšnjem številu so se mladi udeležili srečanja mladih SOZD Iskre v Sežani. Tudi v brigadah, tako SOZD kot v republiških in lokalnih smo bili solidno zastopani.

Ugotovimo lahko, da smo bolj, ali manj uspešno izvedli precej akcij. Vendar pa nas to ne sme uspavati, ampak nam mora dati le še večji polet pri reševanju problemov in pri razvijanju naše aktivnosti.

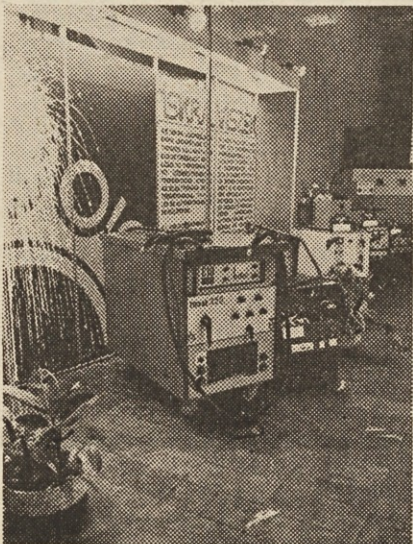
Poleg teh, imenujmo jih standardnih naprav, pa smo že v prvih letih svojega delovanja začeli z razvojem mehaniziranih naprav za varjenje, oz. specialnih varilnih naprav za mehanizirano – avtomatizirano varjenje po specifičnih zahtevah porabnikov. Tako smo v precejšnji meri s takimi napravami opremili industrijo posode, boilerjev, cevovodov, itd.

2. DOSEŽKI RAZVOJNEGA DELA

Varilna tehnika, oz. proizvodnja naprav za mehanizacijo in avtomatizacijo varjenja je med tremi glavnimi proizvodnimi programi TOZD avtomatskih in varilnih naprav v Ljubljani. Razvojno dejavnost za ta program opravlja Razvojno področje za avtomatizacijo varjenja v Razvojnem inštitutu Industrije za avtomatiko.

V skoraj 15-letnem razvoju varilnih naprav v Iskri je do danes obveljala prvotna usmeritev: proizvodnja varilnih naprav z lastnim razvojem. V nadaljevanju bomo podali pregled dosežkov razvojnega dela iz sedanjega proizvodnega programa in nakazali perspektivno usmeritev področja varjenja.

Naprave za polavtomatsko varjenje v zaščitni atmosferi plinov Ar, CO₂ in mešanice, so najmočnejše zastopane v proizvodnem programu. To so 200, 300, 400 – 600 A polavtomatske naprave (sestoje se iz izvora toka, podajalnega mehanizma in gorilnika). Na tem področju je dosežena evropska raven kvalitete. Bistven element teh naprav je prav gotovo gorilnik (prehod

Kompaktna naprava TIGVAR 350.

plina, varilne žice in varilnega toka), ki mora ustrezati varilno tehničnim in funkcionalnim zahtevam.

Gorilniki, ki so bili v dosedanjem programu, so imeli določene šibke točke (obrada delov, premajhna fleksibilnost). Zato smo v okviru razvojne naloge razvili družino novih gorilnikov za 100, 200, 300 in 400 A. Ti gorilniki so rezultat sistematskega razvojnega dela s sodelovanjem z našimi oblikovalci.

Na nedavni svetovni varilni razstavi v Essnu, kjer je bila Iskra tudi med razstavljalci, so bili ti gorilniki deležni velikega zanimanja in priznanj. Naj še omenimo, da je bilo v Hannoveru novi obliki gorilnika podeljeno priznanje: „Die gute Industrieform.“ Komercialno področje za varjenje namerava široko zasnovano akcijo nuditi našemu trgu domačih kvalitetnih gorilnikov tudi za naprave ostalih proizvajalcev varilnih naprav, saj smo trenutno edini proizvajalci gorilnikov te vrste v Jugoslaviji.

Naprave za varjenje po postopku TIG/TIGVAR 350 (brezstopenjska regulacija volframova elektroda v zaščiti Ar.)

Razvoj naprav za mehanizacijo in avtomatizacijo varjenja

1. UVOD

Sodobni varilni postopki pomenijo znižanje proizvodnih stroškov, povečanje kvalitete in zvečanje preciznosti. Take moderne, bolj produktivne varilne postopke so pred nekako 20 leti začeli vedno bolj upajati v naši industriji. S tem se je pokazala tudi upravičenost po domačem razvoju in proizvodnji naprav za elektroobložno varjenje v zaščitni atmosferi plinov Ar in CO₂, netaljivo volframovo elektrodo (TIG postopek), 02. taljivo elektrodo (MIG/MAG postopek).

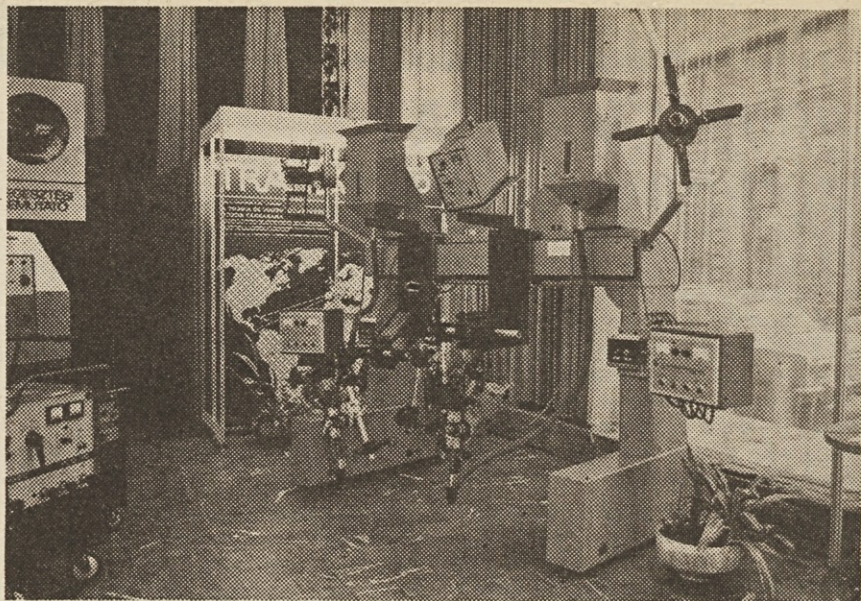
Iskra se je takrat odločila za proizvodnjo teh varilnih naprav in to z lastnim razvojem, čeprav je bilo že tedaj zelo razširjeno mišljenje, da z nakupom licenc kakega tujega proizvajalca hitreje in uspešneje dosežemo boljše rezultate.

V letih 1960 do 1968 je bilo v Iskri razvitih več tipov naprav za varjenje po postopkih TIG (TIGVAR 500 B, TIGVAR E 4), MIG in delno MAG (CO₂) MIGVAR 500 B in kasneje polavtomatske naprave E 3 in E 3 t za varjenje v zaščiti plina CO₂.

Od 1968. leta so bile povečane razvojne in proizvodne zmogljivosti. Rezultati izkušenj in pospešenega sistematičnega razvojnega dela na tem področju so sodobne naprave za pol-

Razstavni prostor – v ospredju novi gorilnik za varjenje v zaščiti CO₂.

Portalni avtomat za varjenje profilov s štirimi gorilniki (slika 3).

Tehnične lastnosti TIGVAR 350 (brezstopenjska regulacija toka, programiran varilni cikel, daljinsko upravljanje) omogočajo uporabnost teh naprav za najzahtevnejša varjenja – npr. Cevovod iz nerjavečega jekla v nuklearnih elektrarnah. Naše naprave uporabljajo npr.: montažerji Hidromontaža, Đuro Đaković pri zahtevnih varjenjih v NE Krško.

Naprave za rezanje in varjenje s plazmo sodijo v program posebnih varilnih postopkov. Naprava E7, ki smo jo razvili, je univerzalna, saj omogoča tako rezanje, kot tudi varjenje s plazmo. Znano je, da je temperatura v plazemskem curku izredno visoka (plazemski curek je svetleč plin z visoko električno prevodnostjo in visoko temperaturo od 10–20.000°C), nastane med elektrodo in materialom z enosmernim električnim oblikom, kar omogoča rezanje vseh električno prevodnih materialov (nerjaveče jeklo, baker, medenina, aluminij, itd.) izredno kvalitetno in ekonomično.

Varjenje s plazmo pa uporabljajo v industriji cevovodov, posod, beli tehniki in raketni tehniki. Mikroplazma (tokovi do 40 A) pa je zelo uporabna v vakuumski tehniki, elektronski industriji, nuklearni tehniki itd.

Avtomat za varjenje pod prahom E11 je univerzalna naprava za varjenje pod prahom, ali avtomatsko varjenje po postopku MIG, MAG. Avtomat je razvit po sistemu stavnice, sestavljen je iz treh glavnih enot (traktor, krmilna omarica, varilna glava), vsaka od njih lahko služi namenu sama ali v kombinaciji z drugimi elementi.

Naprave za mehanizacijo – avtomatizacijo varjenja Kot je bilo že v uvodu omenjeno, smo v preteklosti razvijali in proizvajali namensko naprave po zahtevah porabnikov. Na nadaljnji razvoj varilne tehnike bodo vplivali predvsem tile glavni faktorji: zmanjšanje stroškov, razširjena uporaba varilnih postopkov in nadomestilo obstoječih varilnih postopkov.

Vse to lahko dosežemo z mehanizacijo ali avtomatizacijo varjenja. Težnja razvoja in konstrukcije bo v sistemski rešitvi (zasnove) varilnih naprav – to je razvoj naprav po sistemu stavnice, ki omogoča mehanizacijo varilnih postopkov (MIG, MAG, pod prahom, TIG, plazma, itd.).

Konec 1976. leta smo skupno z TOZD avtomatskih in varilnih naprav prijavi pri RSS razvojno-inovacijsko nalogo: „Razvoj sistema ehot in sklopov naprav za mehanizacijo varjenja“, odobrena so bila kreditna sredstva v višini 6.000.000 din za realizacijo te naloge. Realizacija te enoletne naloge bo omogočala gradnjo mehaniziranih – avtomatiziranih naprav iz teh elementov in sklopov (njihov delež se giblje od 80–90 % celotne naprave). Slika št.3 prikazuje portalni avtomat za varjenje profilov s štirimi gorilniki hkrati. Avtomat je grajen iz tipiziranih elementov in sklopov.

3. KOOPERACIJA Z MADŽARSKIM PARTNERJEM

Začetki kooperacije na področju varjenja med madžarskim partnerjem ANOD in Iskro (s sodelovanjem VBKM) segajo že v leto 1970. Osnova za to poslovno tehnično sodelovanje je delitev dela in skupno razvojno delo na razvoju naprav za varjenje.

Prvo sodelovanje v tej kooperaciji je bilo na področju polavtomatskih naprav za varjenje v zaščiti CO₂ in Ar. Na madžarskem trgu so bile plasirane naše polavtomatske naprave z izvori toka firme ANOD. Leta 1975 je to kooperacijo od firme ANOD prevzela firma VISZEK, ki je specializirana tovarna za proizvodnjo varilnih naprav. To leto pomeni tudi bistven skok v skupni izmenjavi (700.000 dolarjev).

V nadaljevanju bomo podali pregled naprav, ki so rezultat skupnega razvoja:

– kompaktna naprava TIGVAR 350 (sl. 2), s programiranim varilnim ciklusom, Iskra proizvaja komandni del, Viszek pa izvor toka, naprava se je zelo dobro uveljavila na obeh tržiščih,

– plazemska naprava za rezanje in varjenje, delitev razvojnega dela je kot pri predhodni napravi – komandni del s plazemskim gorilnikom je razvila in proizvaja Iskra, izvor toka pa Viszek (te naprave se plasirajo na obeh tržiščih)

– ENOMATIK 200, kompaktna naprava za varjenje v zaščitni atmosferi plina CO₂ ali mešanice, namenjene avtomobilski industriji in reparaturnim delavnicam.

Iz našega programa pa so na madžarskem tržišču zastopani še: avtomati pod prahom, polavtomati za varjenje v zaščitni atmosferi CO₂ in Ar, naprave za mehanizacijo – avtomatizacijo varjenja, gorilniki za TIG in CO₂ varjenje.

Z namenom spoznavanja madžarskega tržišča z varilnimi napravami firme Viszek in napravami iz skupnega, oz. samo Iskrinega programa je Viszek v decembru 1976 in oktobru 1977 organiziral strokovni posvetovanji v Budimpešti, ki sta bili združeni z razstavo varilnih naprav iz programa Viszek in Iskre.

Tega posvetovanja so se udeležili predstavniki okoli 150 večjih madžarskih podjetij. Na strokovnem posvetovanju so s predavanji sodelovali strokovnjaki obeh podjetij in Univerze iz Budimpešte.

Posvetovanje je zelo dobro uspelo, iz razprav pa je razvidno, da se nam odpirajo nove možnosti za povečanje obsega kooperacije, posebno še na področju naprav za avtomatizacijo – mehanizacijo varjenja.

Slikovni material, uporabljen v tem prispevku, je iz omenjene razstave v oktobru 1977.

UVAJANJA UKV APARATURE V TAKSI MREŽE

(Nadaljevanje s 7. strani)

joč se vzorni sodelavi: Izkazalo se je, da je bila odločitev naše tovarne pravilna, ko se je odločila za identifikacijski sistem IRET, čeprav v trenutku odločitve še ni bil dokončan razvoj in čeprav je TEN že imela na razpolago Lohrmanov identifikacijski sistem.

Prednost sistema IRET se je namreč pokazala v tem, da je bilo možno dodatno opremo za identifikacijo in alarm vgraditi v aparaturo UKM-8 brez povečanja dimenzij aparature.

Prvih 60 aparatov je sicer TOZD TEN dobavila s posebnim dodatkom, ki pa ga je v teku proizvodnje celotne količine uspela vgraditi v samo aparaturo. Nekajkrat se je sicer zgodilo, da je sistem prenehal delovati, vendar pa je v vseh teh primerih Iskra s hitro akcijo na terenu odpravila napake.

V Zagrebu je naletela Iskra na dodatno težavo in sicer je bilo potrebno prilagoditi Iskrin identifikacijski sistem na Rizovega. Iskra je nalogo zelo uspešno rešila brez prekinitev v proizvodnji. Beograd in Zagreb sta kot pogoj postavljala organizacijo servisa, tako v Beogradu kot v Zagrebu. Izpolnitev te zahteve ni bila lahka naloga, vendar jo je TOZD TEN zadovoljivo rešila.

Iskra ima okvirno pogodbo z Beogradom za dobavo 2000 aparatov UKM8 in že tečejo komercialni razgovori za razširitev v Beogradu in v Zagrebu po 200 aparatov. TEN je z izrednimi akcijami v nabavi in proizvodnji zagotovila izdelavo 300 kosov dodatno potrebnih aparatov v novembru in decembru tega leta ter 800 kosov v letu 1978.

Komercialno področje načrtuje nadaljnje prodajne akcije za osvojitve tudi ostalih večjih mest v Jugoslaviji z aparaturni UKM8 – taksi izvedbo.

B. M.

Približno 10% Iskrinega izvoza gre v Skandinavijo in Beneluks

Za intervju z vodjo sektorja za izvoz v Skandinavijo in Beneluks v Iskri Commerce Antonom Brinškom sem se odločil iz gole novinarske radovednosti, kajti o trgovinskih odnosih Iskre s temi deželami v glasilu „Iskra“ niso in nismo pisali že več let. Pri vsem tem pa je resnica celo takšna, da izvozi Iskra v te države okoli 10 % od skupne vrednosti.

Anton Brinšek se je dobesedno z razprostrtimi rokami razveselil mojega obiska. Pogovor sva začela z običajnim vprašanjem, kako je njihov sektor sploh organiziran. Razdeljen je na dva regiona — za izvoz v Skandinavijo in Beneluks, skupno pa je v njem zaposlenih 10 ljudi.

„Morda najprej nekaj ‚zgodovinskih‘ podatkov.“

„Začetki Iskrinih trgovinskih odnosov z deželami Skandinavijo in Beneluksa segajo neke v leto 1965. Prve komercialne stike smo imeli s Švedsko, kmalu je sledila Norveška, leta 1968-1969 pa smo začeli izvažati tudi na Dansko in v Finsko.“

„Omenili ste Dansko. Kako pa je bilo z drugimi deželami Beneluksa?“

„Od prvih stikov leta 1968 je izvoz do leta 1971-1972 nekako živel, precej pa se je okrepil, ko smo takrat podpisali kooperacijsko pogodbo z nizozemskim Skilom za električna ročna orodja. V naslednjih letih smo se na tem tržišču ‚usidrali‘ predvsem z električnimi števci, merilnimi instrumenti, in podobno.“

„Kaj pa je Iskra izvažala v Skandinavijo v tistih ‚pionirskih‘ letih?“

„Prvi izvozni izdelki na Švedsko so bili s področja relejne tehnike. Vstopnica za norveško tržišče so bile elektronske komponente, na Finskem smo začeli z električnimi števci, na Danskem pa z elektromotorji za kompresorje.“

Morda nekaj števil?!

„Ob koncu leta 1970 je izvoz v Skandinavijo in Beneluks znašal 600 tisoč dolarjev, tri leta pozneje se je povzpela na 4,4 milijona dolarjev, spet tri leta pozneje, torej lani, pa je dosegel nekaj več kot 5,5 milijona dolarjev.“

Kako pa je bil razdeljen na posamezne države?

„Lahko postrežem s številkami za lansko leto, bolje pa bo, če te države navedem kar po vrstnem redu glede na višino izvoza. Vsekakor je daleč pred drugimi Danska, sledijo Švedska, Nizozemska, Belgija, Finska in Norveška.“

Po tistih uvodnih letih našega prodiranja na to tržišče se je verjetno asortiman nekoliko spremenil?

„Seveda. Ta asortiman ni enak za vse države, hkrati se je z leti spreminjal, poleg tega pa se spreminja tudi delež posameznih dežel v našem izvozu. Na to še posebej vpliva trenutni gospodarski položaj v teh državah.“

In česa zdaj največ prodamo na to tržišče?

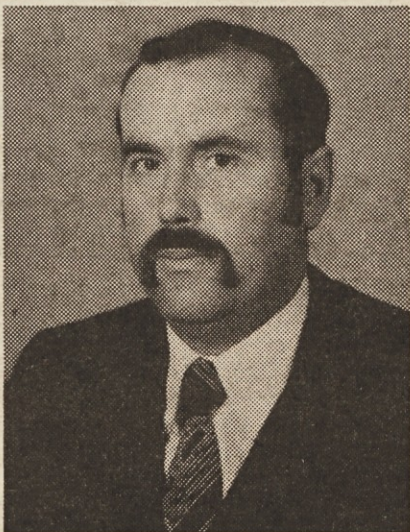
„Glavni izvozni izdelki so: elektromotorji za hladilniške kompresorje (Danska), električni števci (Finska, Švedska, Belgija, Danska, Nizozemska, v zadnjem času pa se odpira tudi norveško tržišče), električna ročna orodja (Nizozemska) elektronski sestavni deli, predvsem upori in potenciometri (Švedska, Norveška, Danska, v zadnjem času so tudi možnosti za izvoz na Finsko), telefonske centrale in aparati (Belgija), merilni instrumenti (Švedska, Belgija, Nizozemska), relejna tehnika (Švedska, Danska, Nizozemska), sledi pa več drugih izdelkov, ki niso tako pomembni v višini izvoza.“

Ali bi prosim spregovorili o značilnostih delovanja sektorja za izvoz v Skandinavijo in Beneluks?

„Ena od osnovnih značilnosti našega sektorja je prav v tem, da Iskra v teh državah še nima svoje firme oziroma svojega predstavništva. To v do- ločeni meri otežkoča poslovanje, vzrok pa je nenazadnje v precejšnji geografski oddaljenosti. Prav zato se je sektor odločil, za morda nekoliko svojvrstno obdelavo tržišča — obde- luje ga s pomočjo več ekskluzivnih distributerjev za posamezna področja proizvodnje. Ti distributerji so tam- kajšnje domače firme, ki dobro poznajo tržišče in imajo ravno zato dobre možnosti za pristop h kupcu. Zavedati se moramo nečesa, da so prav kupci, zlasti v Skandinaviji, ne- zaupljivi do novih inozemskih izdel- kov manj poznanih proizvajalcev.“

Se srečujete še s kakšnimi drugimi problemi?

„Da. Drug tak problem, ki otežko- ča naš dostop na tržišče, so zahtevne tehniške specifikacije nacionalnih standardov, za mnoge izdelke pa za- hteva tudi ateste pooblaščenih držav-“

ne ustanove o kakovosti izdelka s posebnim poudarkom na varnosti uporabnika. Ti atesti so velika ovira zlasti za izvoz naših izdelkov široke potrošnje.“

Kaj pa konkurenca?

„Za tržišče Skandinavskih dežel in Beneluksa je značilno to, da je izredno odprto, prav zato pa se tamkaj srečujejo izdelki proizvajalcev vsega sveta in je tako konkurenčen boj izredno oster. Težave imamo zlasti takrat, ko skušamo tržišče osvojiti z novimi izdelki, opažamo pa tudi to, da smo tudi pri starih izdelkih vse manj konkurenčni.“

Kje so vzroki?

„Več jih je. Prvi je vsekakor ta, da zaradi naglega naraščanja cen Iskrinih

izdelkov, zlasti v zadnjem obdobju, zgublamo nekatere kupce. Če k temu dodamo še nesolidnost v dobavnih rokih, prištevamo pogosto problema- tično kakovost izdelkov in konec koncev še prezasedenost naših proiz- vodnih zmogljivosti, predvsem v iz- vozno konjunkturi panogah, potem je naš položaj na teh tržiščih vse prej kot rožnat.“

Kako pa letos poteka izvoz v de- žeze Skandinavije in Beneluksa?

„Najverjetneje bodo letošnji izvozni rezultati nekoliko slabši kot lanski. Glavni vzrok je v nekajmese- čnem izpadu v proizvodnji hladilniških elektromotorjev, nadalje bo na zmanj- šanje vplival problem kakovosti elek- tronskih komponent, zlasti uporov, itd. Izpade bi sicer lahko kompenzirali z drugimi izdelki, na žalost pa imajo Iskrine temeljne organizacije konjunk- turno blago že v celoti razprodano.“

Kakšne so letošnje izvozne šte- vilke?

„Ob polletju smo našli nekaj manj kot tri milijone dolarjev izvoza, do konca leta pa bo po najnovejših ocenah znašala vrednost izvoza okoli 5,4 milijone dolarjev. Ob tem naj povem, da je plan za letos predvideval 6,55 milijonov dolarjev. Kot vidite, ga ne bomo uresničili, čeprav bi ga lahko še dosti presegli, če ne bi bilo vsega tega, kar sem že našel.“

Kakšne so napovedi za prihodnje leto?

„Načrtujemo, da bomo izvozili za več kot 7 milijonov dolarjev blaga, menim pa, da bi lahko do leta 1980 Iskrin izvoz dosegel že več kot 10 milijonov dolarjev.“

Pa boste to zmogli?

„Za zagotovitev tolikšnega izvoza bo treba v najbližji prihodnosti doseči v Iskri ustrezno povečanje proizvod- nih zmogljivosti za izdelke, ki so za- nimivi za izvoz. To velja za proizvo- dne temeljne organizacije, mi, v našem sektorju, pa se bomo morali ustrezno kadrovske okrepiti, nedvomno pa bomo morali ustanoviti tudi lastno predstavništvo ali firmo v eni od skandinavskih držav.“

Lado Drobež

Spominsko darilo šoli v Cerknem.

nad laboratoriji, in ne nazadnje nad bogato knjižnico, knjižnico, ki dejan- sko ponuja roko mlademu učencu in na nevsiljiv način polaga knjigo pre- denj.

Popoldanski del je bil namenjen navezavi stikov med mladimi IC in ETA. Ob tej priložnosti smo pred- sednika mladinske organizacije v cerkljanski tovarni Marjana Pletišo zaprosili za krajšo izjavo. Tole je po- vedal: „Cilji današnjega srečanja so jasni — tesnejša navezava stikov med mladimi v obeh organizacijah na raz- ličnih področjih, ob obujanja tradicij NOV pa vse do kulture in športa. Izre- kel bi vse priznanje mladim iz IC, ki so bili pobudniki tega srečanja, ter hkrati opozoril, da bi bili lahko prav mladi tisti, ki bi okrepili sodelovanje med Iskro Commerce, s tem pa tudi celotno Iskro in ETO. Še na nekaj sem se spomnil: mi v cerkljanski tovarni imamo navezane tesne stike z zamej- skimi Slovenci v Italiji, kot sem zvedel, pa imajo mladi IC prav tako tesne stike s koroškimi Slovenci. Prav na tem področju bi lahko storili mnogo.“

Razveseljivo je tudi to, da smo se mladi že dogovorili za konkretne oblike sodelovanja. Naj jih kar našte- jem: skupno bomo šli na tradicionalni pohod na Porezen, skupaj se bomo udeležili pohoda okoli žice okupirane

Ljubljane, v kratkem bomo tudi že pripravili športno srečanje, in še kaj.“

Za pogovor pa smo zaprosili pred- sednika mladinske organizacije v Iskri Commerce Janija Šavsca. Takoj na za- četku nas je opozoril na dejstvo, da sta bili tako Iskra, kot ETA rojeni v partizanskih Starih žagah v Beli Kraji- ni. „Poudaril bi predvsem pomen podobnih takih srečanj, kajti zavedati se moramo, da mladi mnogo dolgu- jemo narodno osvobodilni vojni in njenim udeležencem. Pri organiziranju takih izletov in srečanj nam je že doslej mnogo pomagala borčevska organizacija v Iskri Commerce, manj pa druge družbenopolitične organi- zacije.“

Na slovesnosti v hotelu Porezen v Cerknem so mladi obeh organizacij izmenjali tudi darila — mladi IC so gostiteljem podarili knjigo Ljubljana s podpisami vseh udeležencev, mladi iz ETA pa so gostom izročili plaketo, ki ponazarja delo cerkljanskega kolekti- va.

Ob koncu naj zapišemo le še to, da gre izredno dobri organizaciji, izjemni gostoljubnosti domačinov, predvsem pa bivšim borcev in mladini iz tovar- ne ETA, vsa zahvala, da je izlet do- segel in presegel svoj namen.

Lado Drobež

Dolg mladih do NOV

Deževno sobotno jutro 29. oktobra ni dajalo kakšnih večjih možnosti in upanj, da bo izlet, ki so ga organizirale družbenopolitične organizacije Iskre Commerce v Cerkno in bolnišnico Franjo, tako dobro uspel. Morda je slabše vreme le nekoliko vplivalo na številčnost udeležbe, ni pa moglo vplivati na to, da mladi, kajti večina udeležencev je bila mladih, med ogledom krajev, v katerih so si enote IX. korpusa NOV Jugoslavije pridobile neminljivo slavo, ne bi prišli na svoj račun.

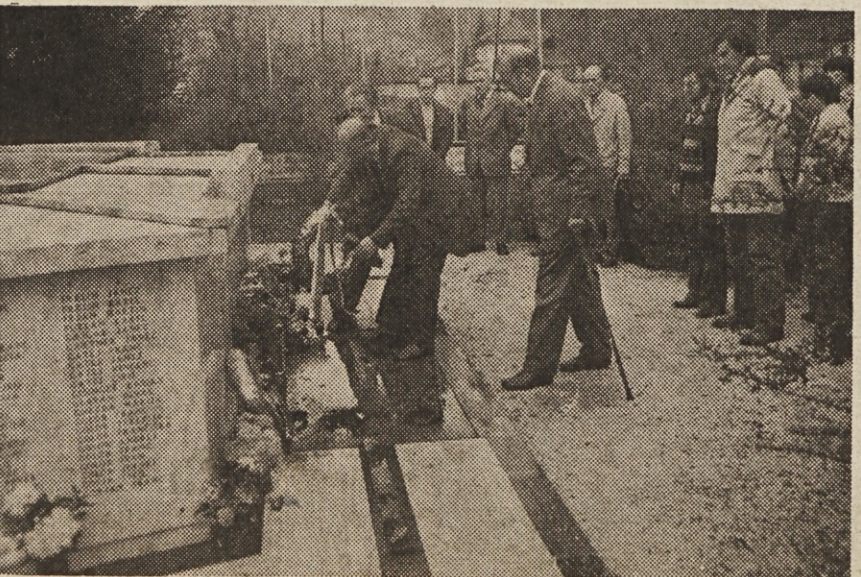
Glavni organizator izleta je bil aktiv zveze združenj borcev IC, glavni pobudnik in vodja pa predsednik tega aktiva Jože Pogačnik. Izlet so organi- zirali v počastitev letošnjih Titovih in partijskih jubilejev, njegov osnovni namen pa je bil poleg ogleda Cerknega in bolnišnice Franje tudi tesnejša na- vezava stikov mladine IC z mladino tovarne ETA v Cerknem. Program je bil vsekakor dobro zastavljen in je po zaslugi organizatorjev ter gostov, med njimi tudi nekdanjega Iskraša Mirka Ljubiča, potekal v zadovoljstvo vseh.

Marsikomu bo verjetno za vedno ostalo v spominu predavanje Mirka Ljubiča med vožnjo z avtobusom proti Cerknemu, ko smo si ogledali številne partizanske kraje, med njimi tudi vas Čeplez, hkrati pa nas je sezna- nil tudi s številnimi podrobnostmi

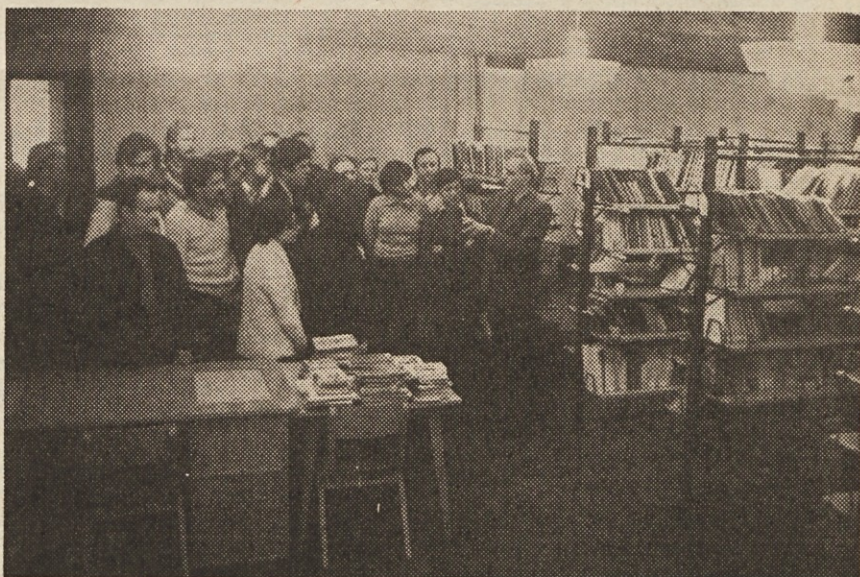
napada nemških SS diverzantov na politični tečaj v Cerknem pozimi leta 1944, ko je padlo 47 tečajnikov. Go- tovo je mnogokaterega udeleženca spreletelo ob besedah: „Tamle, za tistim kozolcem, je bil partizanski minomet!“, „Po tisti poti, za tistimi hišami, so se umikali tečajniki.“ „Tam zadaj so jih pričakali esesovci.“

Najprej smo si ogledali bolnišnico Franjo, ki nam jo je v vsej njeni veli- čini in herojstvu prikazal najboljši vodnik tega partizanskega pomnika tovariš Kenda iz Cerknega. Mnogi udeleženci so bili začudeni nad izred- no terensko nepristopnostjo, pa tudi konspiracijo, hkrati pa nad izredno hrabrostjo borcev partizanov, ki so ščitili bolnišnico Franjo ter večkrat bili ostre boje na pristopih v sotesko.

Po ogledu smo se odpeljali v šolo — spomenik NOV v Cerknem. Tam nam je ravnatelj Jože Štucin najprej spre- govoril o vlogi in pomenu Cerkljanskega med NOV, zatem pa nas je seznanil s pomenom in delovanjem šole. Ob tej priložnosti je predsednik borčevskega aktiva Iskre Commerce Jože Pogačnik izročil ravnatelju šole komplet Iskrinega ročnega orodja, ki bo še kako prav prišel mladim učencem v tej šoli. Verjetno ni bilo nikogar med nami, ki ne bi bil presenečen nad sodobno urejenostjo šole—spomenika v Cerk- nem, pa naj bo to nad predavalnicami,

Polaganje venca k spomeniku padlih.

Na ogledu v knjižnici.

Nova Iskrina trgovina v Prizrenu

V četrtek, minuli teden se je ured- ničila dolgoletna želja mnogih v trgo- vski mreži Iskre Commerce, saj smo v Prizrenu odprli lastno prodajalno. To je že tretja naša trgovina v avtonomni pokrajini Kosovo, in sicer za trgo- vinarja v Prištini in Kosovski Mitrovici. Lahko rečemo, da smo z novo proda- jalno dejansko pokrili z našimi izdelki tržišče celotnega jugovzhodnega dela Kosova. V perspektivi načrtujemo še otvoritev prodajalne v Peči, s čemer bi dokončno pokrili to tržišče.

V novi Iskrini trgovini bo moč ku- piti vse izdelke iz Iskrinega proizvo- dnega programa, torej tudi tiste manjše, ki se jih je doslej trgovska mreža (za-

radi zaslužka) otepal.

Iskrina trgovina je v strogem sre- dišču mesta. V njej je okoli 100 kva- dratnih metrov prodajnih površin ter približno prav toliko skladiščnih pro- storov. Kakšna bo letošnja realizacija te prodajalne, še ni moč trditi, prihod- nje leto pa bo znašala predvidoma že okoli osem milijonov dinarjev.

Slovesnosti ob otvoritvi so se poleg Iskrinih predstavnikov udeležili še predstavniki Gospodarske zbornice AP Kosovo ter predstavniki družbeno- političnega in gospodarskega življenja Prizrena. Novo trgovino je odprl di- rektor Iskrine filiale v Prištini Brani- slav Živič.

L.D.

MOŠTVENI ŠAHOVSKI TURNIR ISKRE — ELEKTROMEHIKE

Šahovska sekcija Elektromehanika Kranj, ki deluje v okviru šahovskega društva Iskra, vabi vse šahiste, da se s svojimi 4-članskimi moštvi udeleže- sklepne prireditve naše šahovske dejavnosti, ki bo posvečena dnevu Re- publike in letu jubilejev maršala Tita in ZKJ. Moštveni šahovski turnir bo 27. 11. 1977, ob 9. uri v delavski restavraciji Iskre — Telekomunikacije na Laborah v Kranju, z igralnim časom 10 minut na posameznika. Igra se v skupinah po 10 moštveh, ki bodo razdeljene po točkovnem sistemu, glede na jakost igralcev, ki nastopajo v moštvih. Vsaka skupina bo nagrajena s pokalom in denarnimi nagradami iz prijavnin. Vsa moštva bodo dobila spominsko zastavico turnirja. Pred pričetkom tekmovanja je potrebno vplačati prijavnino v znesku 200 din. Prijave moštveh je potrebno zaradi organizacije tekmovanja obvezno poslati najkasneje do 15. 11. 1977 na naslov:

Sindikalna Konferenca Iskra Elektromehanika Kranj, Savska loka 1 64000 Kranj. Vse dodatne informacije: Brce Martin, 064-22 221 — 2154.

Obravnava pomembnih vprašanj

Pred nekaj dnevi so se sestali na razširjeni seji predstavniki družbenopolitičnih organizacij Iskre-Avtoelektrike Nova Gorica v sestavi predsedstva osnovne organizacije sindikata, sveta ZSMS in predstavniki aktivna ZB.

Tej pomembni seji so prvič prisostvovali tudi predstavniki Livarne Komen, ki bo s 1. januarjem 1978. leta postala nova TOZD Iskre-Avtoelektrike.

Član delovnega telesa komisije za izvajanje in uresničevanje zakona o združenem delu Danilo Bašin, je podal obširno obrazložitev tez o samoupravnosti organiziranosti temeljnih organizacij združenih v delovno organizacijo Iskra-Avtoelektrika in poudaril, da so prav sindikat in ostale družbenopolitične organizacije nosilci vodenja javne razprave in da se morajo bolj angažirati v tej smeri z namenom, da bodo odločitve dejanski odraz volje delavcev v temeljnih organizacijah in skupnih službah.

Iz razprave, ki je sledila, je bilo razbrati, da je javna razprava o osnutku tez organizirana in je v teku.

Po obravnavi in razpravi na to točko dnevnega reda so zavzeli naslednje stališče:

Družbenopolitične organizacije Iskre-Avtoelektrike se v celoti strinja s tezami za usklajevanje samoupravnih odnosov in organiziranosti TOZD združenih v delovno organizacijo Iskre-Avtoelektrike s tem, da vse pripombe vskladijo na nivoju komisije za uresničevanje in izvajanje zakona o združenem delu.

V nadaljevanju se je Pavel Mermolja obširneje obrazložil osnutek samoupravnega sporazuma o združenju v SOZD Iskra - in ustrezno k temu podal informacijo o delu odbora za izvajanje in izvrševanje programa o uresničevanju zakona o združenem delu. Prisotne je seznanil, da so bile skoraj v celoti sprejete vse pripombe na omenjeni osnutek, ki so bile dane s strani DO Avtoelektrika.

Po razpravi so sprejeli stališče s

katerim podpirajo osnutek samoupravnega sporazuma o združenju v SOZD Iskra s tem, da se v samem besedilu omenjenega osnutka opredeli še nekatera nejasna stališča, nato pa bo v celoti dan v politično verifikacijo.

Boris Brezigar je seznanil prisotne z potekom dela podkomisije za delitev po delu in rezultatih dela v zvezi s problematiko delitve osebnih dohodkov, ki je povezana z izvajanjem zakona o združenem delu. Hkrati je obrazložil tudi predlog podkomisije v zvezi z nadaljnjo aktivnostjo glede delitve osebnih dohodkov.

Po predlogu komisije naj bi se v okviru osebne ocene režijskih delavcev odpravil kriterij, ki predvideva strokovno izobrazbo in usposobljenost - delovno prakso. Prav osebni dohodki so eden izmed problemov, ki terja pri delitvi le-teh določene spremembe v samem samoupravnem sporazumu. Prisotni so o tem razpravljali in ugotovili, da bi prišlo z realizacijo predlogov o odpravi kriterijev strokovne izobrazbe in delovne prakse do porušanja obstoječih razmerij v delitvi osebnih dohodkov, zaradi česar bi bil marsikateri delavec tudi prizadet. Težiti je treba k predlogu, s katerim bi se čim bolj približali uresničevanju novega zakona za izboljšanje sistema nagrajevanja po delu.

Ob zaključku seje so družbenopolitične organizacije podprle stališče aktivnosti v zvezi z delitvijo osebnih dohodkov, ki jih je podala podkomisija za delitev po delu in rezultatih dela ter komisije za spremljanje in izvajanje zakona o združenem delu. Sprejeli so tudi predlog tovarne Zarnic Ljubljana, da njihova TOZD s 1. 1. 1978 ne pristopi v uvajanje sistema VDU (vrednotenje delavčeve učinkovitosti), temveč samo v korekcijo sedanjega sistema VIU (vrednotenje izvajalčeve učinkovitosti) s tem, da se izločita kriterija usposobljenost za zasedbo delovnega mesta in izobrazba za opravljanje delovnih nalog.

Marko Rakušček

TOZD VELIKI ZAGANJALNIKI

Komunisti ocenili dosedanje delo

Pretekli torek so se zbrali člani osnovne organizacije ZK TOZD Tovarna velikih zaganjalnikov Nova Gorica na volilni konferenci.

Pred pričetkom konference je bila krajša, vendar toliko bolj pristrana slovesnost, na kateri so podelili spominsko darilo Stojanki Nikolič, ki prav letos praznuje 30-letnico vstopa in s tem delovanja v zvezi komunistov.

V nadaljevanju konference so zbrani komunisti poslušali poročilo sekretarja Silva Spačala, v katerem je poudaril oceno družbenopolitičnih in samoupravnih razmer v Tovarni velikih zaganjalnikov v okviru DO Iskra - Avtoelektrika. Koordinacijske komisije za spremljanje in uresničevanje zakona o združenem delu pripravljajo najprej teze za usklajevanje samoupravnih odnosov in organiziranosti TOZD, združenih v DO Iskra - Avtoelektrika.

Ker se je odvijala konferenca prav v času javne razprave, so zbrani komunisti podali precej prispevkov in opredelitev do predlaganih tez. V teh tezah je postavljena opredelitev TOZD združenih v DO, osnova za nadaljnji razvoj samoupravnih in drugih odnosov vseh delavcev v Tovarni velikih zaganjalnikov. Podprli so globalne usmeritve glede družbenoekonomskih odnosov in ciljev združevanja v TOZD delovno organizacijo.

Soglasje so dali tudi k predlagani organizacijski rešitvi ustanavljanja novih TOZD, kot so TOZD komerciala z nabavo in prodajo za vse TOZD, v DO, TOZD Institut za avtoelektriko in opredelitvijo delovne skupnosti skupnih služb.

Poudarili so pravilnost zastavljenih dohodkovnih odnosov med temi in proizvodnimi TOZD, kot tudi predlagani položaj TOZD - Tovarna delovnih sredstev.

Konferenca je dala podporo samoupravnosti organiziranosti, ki je opredeljena v tezah, saj bo le tako zagotovljeno boljše in konkretnije izvajanje samoupravnih pravic in dolžnosti

vseh delavcev te TOZD na vseh ravneh samoupravnega odločanja.

V živahni razpravi so člani ZK dopolnili poročilo sekretarja in sprejeli več pomembnih sklepov. Naj omenimo samo nekatere:

1 - nadaljnje aktivno delovanje članov pri uresničevanju določil Zakona o združenem delu na področjih:

- delitve dohodka, čistega dohodka in OD ter skupne porabe,

- nadaljnega razreševanja dohodkovnih odnosov tako v okviru DO, SOZD in drugih oblikah združevanja,

- poglobljanja samoupravnih odnosov v vseh oblikah združevanja,

- opredelitve odgovornosti na vseh nivojih,

- samoupravnega sporazumevanja in dogovarjanja v vseh oblikah, kot jih določa Zakon o združenem delu,

- vloge DPO, predvsem sindikata, v vseh aktivnostih izvajanja določil Zakona o združenem delu.

2 - Idejnopolično izobraževanje članstva ZK v smislu spremljanja aktivnosti za kongrese ZKS in ZKJ.

3 - Stalno spremljanje gospodarskih in drugih dosežkov v TOZD, DO in SOZD, kakor tudi spremljanje izvajanja samoupravnih odločitev na tem področju.

Na konferenci so izvolili tudi novo vodstvo, oz. sekretariat. Za sekretarja so ponovno izvolili Silva Spačala, za

Delovno predsedstvo v TOZD Veliki zaganjalniki.

Prijazna kraška vas Komen ima bogato zgodovino. Mnogi jo poznajo iz časov NOV, drugim nam je znana po dobrem, pravijo zdravilnem, kraškem vinu teranu in po industriji, ki jo ima ta kraj glede na njegovo velikost zelo veliko.

Če ste v Novi Gorici in ste namenjeni v Komen, se boste težko odločili za pravo pot. Komen leži namreč točno na sredini poti iz dveh smeri. Lahko se odločite za tisto prek Branika in Štanjela, ali pa prek Mirna in Kostanjevice. Ne glede na to, za katero pot se boste odločili, prišli boste v center Komna, kjer ima le streljaj stran svoje prostore Aluminij Komen.

V okviru te delovne organizacije, sicer locirana prav na drugem koncu Komna, deluje majhna temeljna organizacija Livarna, ki zaposluje 56 delavcev. Delavci te temeljne organizacije so se pred nedavnim z referendumom odločili, da bodo s 1. januarjem prihodnjega leta pristopili v delovno organizacijo Iskra-Avtoelektrika Nova Gorica.

O tem in še o marsičem drugem sva se pogovarjala z vodjo te TOZD Dragom Urdihom.

Kakšna so vaša gledanja na Iskro kot celoto in koliko jo poznate?

„Iskro poznam že dolgo, saj izdelujemo razne odlitke že vrsto let za kranjsko Elektromehaniko, za Avtoelektriko in še za nekatere druge TOZD. To veliko družino, kako naj ji človek drugače reče, poznam tudi po njeni samoupravni organiziranosti in moram priznati, da je po mojem mnenju vodila SOZD na tem področju. To lahko trdim tudi za sam razvoj, za inovacije in sploh za organizacijo proizvodnje, ki je vezana na vsakdanji napredek. Temu so vsekakor „krivi“ strokovnjaki, ki jih Iskra nima malo.“

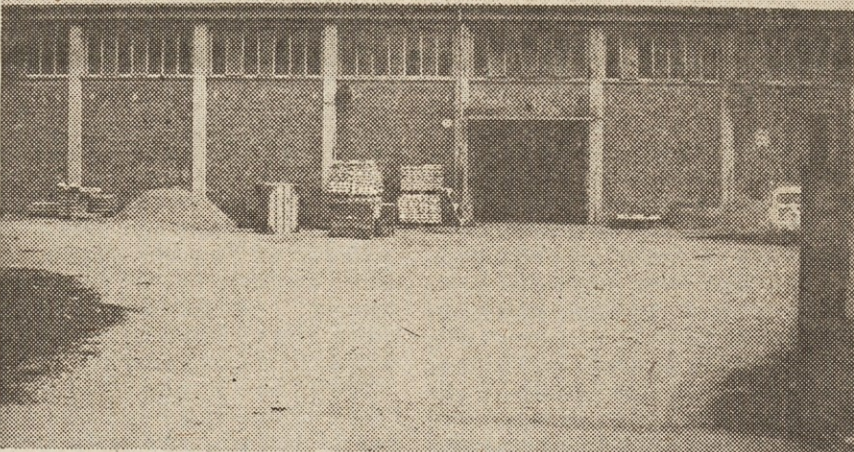
Kaj vas je vodilo za pristop k Iskri - Avtoelektriki?

„V sedanjih delovnih organizacijah v Aluminiju nismo videli dovolj perspektive v našem nadaljnjem razvoju. Tri temeljne organizacije, kolikor jih je v Aluminiju, imajo vsaka svojo tehnologijo, premalo je bilo povezanosti. Tudi glede na poznavanje trga smo videli, da nimamo večjih možnosti. Ker zelo dobro poznamo potrebe Iskre po naših odlitkih, ne

samo trenutne, pač pa tudi srednjeročne in dolgoročne, smo videli, da le na ta način lahko izpolnimo tehnologijo do maksimuma, da imamo le tako možnost posodobiti našo livarno in da le tako zmanjšamo stroške poslovanja. Drugo, kar nas je vodilo k pristopu v Iskro je tudi spoznanje, da ima majhen kolektiv kot je naš večje možnosti socialne varnosti, boljše delovne pogoje, boljše organiziranost itd.“

Referendum o združitvi z Iskro, ki ste ga imeli pred kratkim, je uspel 100 %, oz. vsi zaposleni so glasovali z „da“. Nam lahko pojasnite, zakaj so se vsi odločili za ta pomemben korak?

„Razgovori o pristopu so potekali že zelo dolgo tako med delavci samimi in vodilnimi v Iskri. V lanskem letu, ko so delavci spoznali, da je naš razvoj brez možnosti, so sami zahtevali referendum. Vendar je prišlo tokrat do nekih nejasnosti, zato smo vso stvar spet obnovili letos. Tudi iz okvirnega srednjeročnega programa, ki smo ga pripravili skupaj z Avtoelektriko, so delavci spoznali, da se jim odpirajo

Prostori TOZD Livarna v Komnu.

Volilna konferenca ZK DSSS

V četrtek, 3. novembra so se sestali člani osnovne organizacije ZK delovne skupnosti skupnih služb Iskre-Avtoelektrike na volilni konferenci. Sekretar te OO Boris Kante je zbranim komunistom prebral poročilo o delu v pretekli mandatni dobi ter poudaril, da se je delo komunistov odražalo predvsem na gospodarskem, samo-

upravnem in družbenopolitičnem področju. Posebno se je to delo odražalo v akcijah za uresničitev zakona o združenem delu.

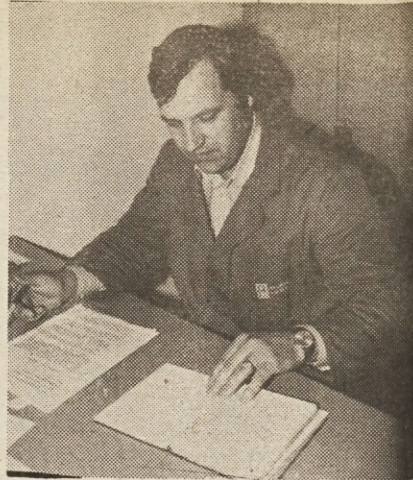
Osnovna organizacija ZK DS SS vseskozi spremlja in obravnava poslovne rezultate DO. Temu problemu so posvetili nekoliko več pozornosti v letu 1967, ko so bili vsi izgledi takšni, da bo DO poslovala z izgubo. Vendar so z določnimi ukrepi to preprečili. Seveda velja to le za delovno organizacijo, medtem ko so nekatere temeljne organizacije poslovale z izgubo. Prav zato so z akcijami za izboljšanje stanja nadaljevali tudi letos.

V letošnjem letu, ko praznujemo pomembne Titove in partijske jubileje so skupno z ostalimi OO ZK v DO organizirali aktiv poverjenikov, ki je zadolžen za koordinacijo akcij poverjenikov po OO s tem, da ima izdelan program dela. Že v začetku letošnjega leta so izdelali stenske časopise za vsako OO. Na njih so v sliki in besedi prikazali življenje in delo našega velikega voditelja tov. Tita.

Da bi članom ZK omogočili lažji dostop do marksistične literature, so ustanovili marksistično knjižnico, ki so ji dali ime „Rdeči kotic.“ Organizirali so tudi dve predavanji o nastanku in razvoju ZK pri nas in o stanju komunističnih partij v svetu. V počastitev dneva mladosti so organizirali slavnostni sprejem novih članov v ZK.

Na koncu so izvolili nov sekretariat, za novega sekretarja pa Bogdana Sobana.

Marko Rakušček

Drago Urdih-vodja TOZD Livarna v Komnu.

večje perspektive z vključitvijo v Iskro. In prav tu je verjetno glavna „skrivnost“ uspešnega referenduma.“

Sicer ste mi na to vprašanje, ki vam ga nameravam sedaj zastaviti že delno odgovorili, vendar me zanimajo konkretne perspektive, ki jih vidite kot osma TOZD v Avtoelektriki?

„Poglejmo napr. samo investicije. Razvojni program, ki je bil napravljen, predvideva, da bomo v letih od 1977 do 1980 vložili v naš nadaljnji razvoj približno 80 milijonov. Tako bi prišli v letu 1980 že na okrog 1100 ton odlitkov tlačnega liva in bi s tem pokrivali celotne potrebe DO Avtoelektrike.“

Kako pa ocenjujete pristop Iskre Avtoelektrike k temu združenju?

„Iz vseh dosedanjih pogovorov v Iskri je zaznati, da so za ta pristop zelo zainteresirani iz več razlogov. Glavni razlog je prav gotovo ta, da bo poslej problem odlitkov, ki jih je Iskra nabavljala od šestih kooperantov, rešen s tem, da bomo z našimi zmogljivostmi zadovoljili vse potrebe Iskre po odlitkih.“

Kljub temu, da manjka, do „uradne“ združitve še dober mesec, me zanima, kje vse že sodelujete v Iskri?

„V komisijo za spremljanje in uresničevanje zakona o združenem delu smo že izvolili enega člana, bili smo že na seminarjih o varstvu pri delu, udeležili smo se razširjene seje političnega aktivna itd., kratka, počutimo se že pravi Iskraši.“

Kako ocenjujete njihove razprave v komisijah, oz. na sestankih?

„Vsekakor na višjem strokovnem nivoju, kar je opaziti tudi po dobro pripravljenih materialih in tekočih razpravah. To pomeni, da so ustrezne službe, ki te materiale pripravljajo kadrovske dobro zasedene, kar je tudi pogoj za nemoten potek sestankov in raznih razprav na komisijah.“

Marko Rakušček

In memoriam Franc Soldat

Neverjetna se nam je zdela vest, da se je tako iznenada pretrgala nit tvojega mladega življenja. Komaj si zaživel in že te je nesreča na cesti iztrgala iz naše sredine in iz družine. Mi, tvoji sodelavci in tvoja družina smo od tebe veliko pričakovali, še posebej zato, ker si v teh par dneh, odkar si postal član našega kolektiva, pokazal, da bi bil dober delavec. Vemo pa tudi, da si bil dober sin svojim užaloščenim staršem.

Ohranili te bomo v trajnem spominu!

Sodelavci AET Tolmin

TOZD GOSPODINJSKI APARATI RETEČE

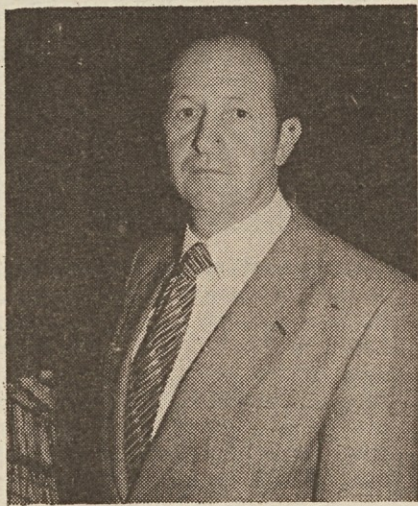
Obisk koroških Slovencev

V sredo 26. oktobra so koroški Slovenci iz Sel obiskali tovarno Gospodinjiskih aparatov v Retečah. Njihovega župana Antona Hribnika smo kar med obiskom prosili za kratek razgovor in rade volje nam je predstavil „svojo“ občino.

Občina Sela na Koroškem in občina Škofja Loka sta se pred šestimi leti pobratili in navezali stike na več področjih. Tako izmenjujejo obiske pevcev, dramskih skupin in drugih, kar je v veliko korist Selanom in Ločanom. Redno pa vsako leto izmenjujejo tudi večji obisk občanov obeh občin.

Letos so prišli zastopniki selske občine konec oktobra v Škofjo Loko. Ogledali so krajevno skupnost Selca, kopalni bazen v Železnikih, poklonili so se tudi spominu padlih ob spomeniku v Dražgošah in opravili še nekaj manjših obiskov.

Med obiskom v reteški Iskri nam je župan gospod Anton Hribnik povedal nekaj o občini Sela: „Naša občina je tik za mejo pod Karavankami. Ima

Župan Anton Hribnik iz Sel na Koroškem.

S kmetijstvom se ukvarja izključno le še kakih 15 % ljudi, ostali pa hodijo v službo, ali pa tudi hkrati s službo v prostem času še kmetujejo.

V občini ni industrije, razen nekaj malega obrti in nekaj žag. Zato se naši ljudje vozijo v Borovlje na delo v že-

in ljudi in tako uspevamo obdelati vso zemljo.

V občini imamo dvojezično ljudsko šolo in tudi razgibano slovensko športno dejavnost, petje in amatersko dramsko skupino. Mladi ostajajo po večini doma in tu gradijo tudi nove hiše. Če pa že kdo odide, gradi hišo in ustanavlja družino v bližnjih Borovljah.

Slovensko jedro tako ostaja zelo živo in raznarodovalna nevarnost pri nas ni tako zelo huda.“

KF

TOZD RADIJSKI SPREJEMNIKI

Živahno delo komunistov

Marjeto Langovo, sekretarko osnovne organizacije Zveze komunistov v sežanski Iskri, smo povprašali, kako delajo letos. Zanimalo nas je, kako so se vključili v predvolilno in predkongresno dejavnost in kako sodelujejo pri reševanju problemov, ki so se pojavili v TOZD v proizvodnji in pri gospodarjenju.

Na zadnjih sejah osnovne organizacije so večkrat obravnavali predloge možnih kandidatov za bližnje volitve. Odločili so se, da bodo postavili po več kandidatov. Kandidate so že predložili občinskemu komiteju in ta je že dal svoje mnenje. Kandidirali so ljudi za možne delegate v delegacije za Konferenco ZK občine Sežana, za

Sekretarka OO ZK TOZD Radijski sprejemniki Sežana Marjeta Langova.

Koroška delegacija na obisku v Iskri v Retečah.

850 prebivalcev, od katerih je večina Slovencev. Pobratenje z loško občino nam mnogo pomeni. Tako dobimo ožje in osebne stike z matičnim narodom. Letos pa nam bo uspelo srečati tudi najširši krog vaših občanov. Želimo namreč, da bi se srečevali s čim širšim krogom vaših ljudi, ker samo stik med funkcionarji obeh občin po mojem ni dovolj.

Učitelj sem, zato sem navajen najtesnejšega stika s širokim krogom ljudi. Doma sem s Sel, kmalu po končanem študiju sem se vrnil domov in „čisto po nesreči“ sem postal tudi župan. Naša občina je dokaj živahna.

Seja časopisnega sosveta

V sredo, 26. oktobra je bila v Škofji Loki druga skupna seja Časopisnega sosveta IŠP in uredniškega pododbora. Na seji je bil tudi odgovorni urednik Iskre Dušan Željeznov, pa tudi vsi sekretarji TOZD

Najprej je odgovorni urednik Dušan Željeznov povedal, v koliko je uspela uresničitev novega koncepta Iskre in kakšni so izgledi za v bodoče. Predvsem je povedal, da še vedno nekateri ljudje in forumi zapirajo informacije v svoje predale in da je treba za realno in izčrpno informiranje trdo delo novinarjev in uredništva.

Delegati so imeli kljub pohvali dobrega informiranja nekaj pripomb. Predvsem naj bi Glasilo Iskra in stran, ki je namenjena široki potrošnji, dajala več predhodnih informacij in ne postavljala bralcev, oz. samoupravljalcev s poročili o sklepih pred izvršeno dejstvo. Izrazili so tudi željo, naj bi pisali več o življenju po TOZD, saj se tovarne med sabo še malo poznajo. Pripočeli so tudi, naj bi Iskra več pisala o krajevnih posebnostih in pogojih, v katerih delajo TOZD.

Sprejeli so tudi sklep, da bo začel za vso široko potrošnjo izhajati občinski Bilten – razmnoževali ga bodo doma, prinašal pa bo predvsem kratka poročila in sklepe samoupravnih organov, družbenopolitičnih organizacij, imenovanja komisij in odborov, po-

lezarno, nekaj je prodajalec in uradnikov. Že zaradi pomanjkanja delavcev je traktor moral nadomestiti konje

S seja Časopisnega sosveta in uredniškega pododbora.

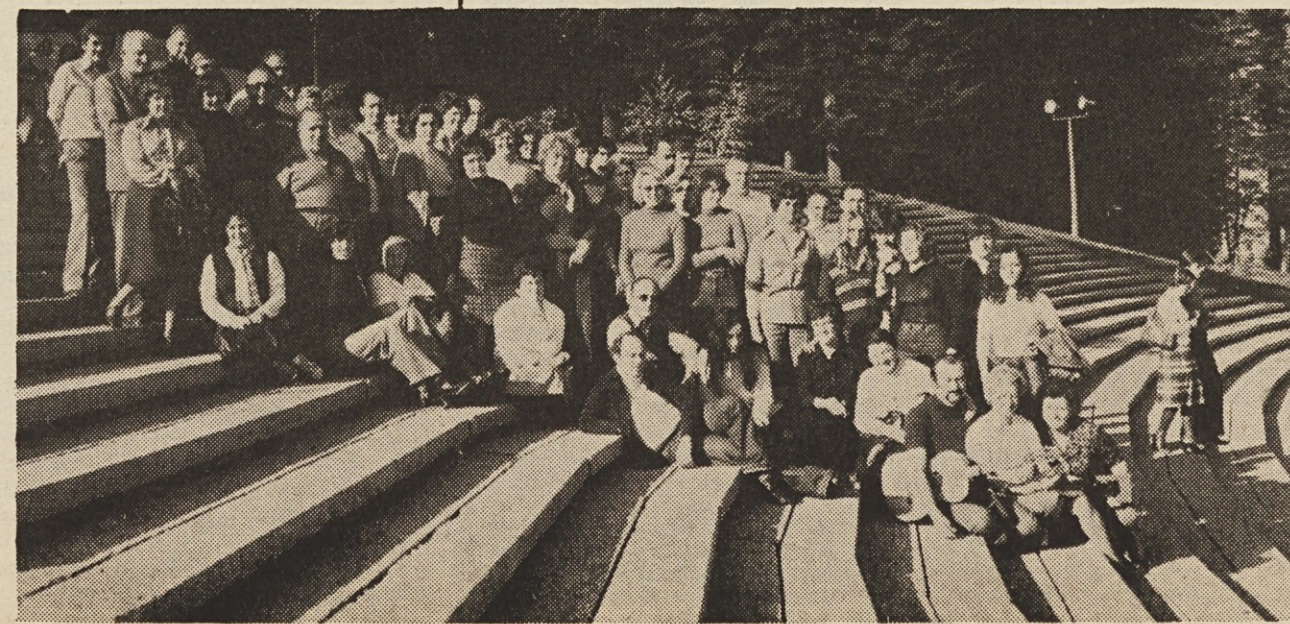
ročila o proizvodnji in poslovanju, ki ne bodo objavljena v Iskri, važnejše kadrovske spremembe, i. t. d.

Sproti bo obveščal delavce o novostih na področju zakonodaje, posebno v zvezi z zaposlovanjem, dopusti, otroškimi dodatki, delovno dobo in pogoji za upokojeve.

S sklepom so tudi zadolžili sekretarje v TOZD, da so nosilci obveščanja in jim tudi svetovali načine za interno informiranje.

F. Kotar

Počitniška skupnost Iskra je 22. in 23. oktobra prek Alpetoura organizirala izlet v Bosno, ki spričo tega, kar smo na več kot 11.200 km dolgi poti videli in spoznali prav gotovo zasluži, da ga imenujemo doživetje. Sto Iskrašev, po večini iz TOZD TEN si je v teh dveh dneh ogledalo zgodovinski Bihač, Drvar, Jajce, Kozaro in Jasenovac, zloglasno taborišče, kjer je strahotno veliko število žrtev našlo grozotno smrt pod noži in puškami ustaških zločincev. Iz obilice vtisov s tega izleta bomo v praznični številki „Iskre“ ob dnevu republike objavili daljši reportažni zapis, za danes pa se zadovoljimo s posnetkom s Kozare, s stopnišča k imponantnemu spomeniku. O samem izletu po krajih, kjer so se pisale najtežje strani zgodovine jugoslovanskih narodov pa le še to, da je bil prijeten, nepozaben in poučen.

V sredo, 26. oktobra so v klubu delavcev Plive v Zagrebu odprli razstavo del 17 članov društva likovnikov Iskre. 7. novembra so jo prenesli v razstavne prostore tovarne PLIVA, kjer bo odprta do 12. novembra 1977. Ob otvoritvi v zelo lepih klubskih prostorih je bilo prisotnih več likovnikov, delavcev PLIVE in Zagrebčanov. Razstavo je odprl predsednik likovne grupe PLIVE Nikola Jurković. Izrazil je zadovoljstvo ob predstavitvi raznovrstnih in zelo dobrih del likovnikov Iskre. Željeno je, da bi to bil začetek plodnega sodelovanja likovnikov obeh kolektivov.

Prebrali smo za vas

V zbirki „Znameniti Slovenci“, ki jo je na pobudo in v uredništvu Josipa Vidmarja začela izdajati založba Partizanska knjiga v Ljubljani, je izšlo delo Jožeta Javorškega o Primožu Trubarju. Po zamisli urednika, naj bi zbirka prinašala krajše monografije o celi vrsti znamenitih Slovencev, vendar naj bi bila dela napisana kar se da poljubno in razumljivo, hkrati pa bi morala seveda temeljiti na nesporni znanstveni podlagi.

Jože Javoršek je obema osnovnima zahtevama zamislil te zbirke nedvomno v celoti ustregel: njegov Primož Trubar je lahko v nekega smislu zgled za to, kako je treba nedolgočasno, esejistično briljantno, brez bremen citatologije in pozitivistične minucioznosti (oboje naj bo razvidno iz besedila, ne pa iz opomb, pripomb in podobno), hkrati pa tudi na novo, samostojno in v širših okvirih predstaviti moža ki se ga sicer gulimo obvezno od osnovne šole do gimnazije, a vendar iz povedanega v učilnicah zvemo več ali manj samo to, da je bil protestant in oče prve tiskane slovenske knjige.

In v čem je to novo, to, kar daje Trubarju drugačen sij in podobo od tiste kliširane podobe, ki smo je vajeni? Predvsem dejstvo, da je Javoršek znal opisati dobo, v kateri je Trubar živel drugače, dialektično in s tem je tudi Trubarjev lik dobil nekaj večjega in pomembnejšega: pred nami stoji zdaj Trubar kot pogumen, neustrašen Slovenec, ki je poleg izgnanstva doživljal tudi bridkost, da so njegove knjige zažigali in uničevali, kot človek, ki je ustanovil in terjal slovensko cerkev in končno gledal je daleč preko slovenskih plotov, bil je prvi znanilec jugoslovanstva v dobrem in plemenitem smislu te besede. Še pomembnejše pa je dejstvo, da je bil protiklerikalec in zato tudi kot protestant, vendar slovenske in evropskohumanistične smeri, sploh nič vseh katolicizmu, ki je imel žal v zakupu slovensko ljudstvo dolga stoletja, do zmage v naši narodnoosvobodilni vojni. In prav zavoljo vsega tega, ker je bil Trubar humanist, velik človek, protiklerikalec, pokončen mož ni mogel in mogel dobiti tistega mesta v naši literarni in nacionalni zgodovini, kot ga je zaslužil in kot bi ga moral imeti, ker je bilo, žal, vse naše zgodovinske, literarne vede in ostalo doslej preveč pod vplivom katolicizma, za katerega nikakor ne moremo trditi, da bi odigral v naši zgodovini pozitivno vlogo.

D.Ž.

TOZD, DO in združeno podjetje.

Predlagali so dvajset kandidatov. Ob kandidiranju so dali poudarek sposobnim in najprimernejšim in najkvalitetnejšim kadrom, obenem pa so skrbeli za izboljšano sorazmerje udeležbe žensk, mladine in neposrednih proizvajalcev.

V predkongresni dejavnosti pa so v osnovni organizaciji ZK predvsem poživili in poglobili sodelovanje z

osnovno organizacijo sindikata, da bi lahko čim širše zajeli težnje in potrebe vseh sodelavcev v TOZD. Na vseh zadnjih sejah so razpravljali o prilagoditvi poslovanja in samoupravnega sporazumevanja Zakonu o združenem delu. Skrbno so poskušali vnesti v samoupravne akte linijo, ki jo Zakon nakazuje in slediti smernicam poglobljenega delegatskega sistema.

Druga največja naloga, ki stoji pred osnovno organizacijo ZK v TOZD Radijski sprejemniki, pa je gospodarski položaj tovarne. Imajo dober dolgoročen načrt razvoja, predvidevajo visoke naložbe in o tem so se pogovorili že z občinsko konferenco ZK in tudi tam dobili največjo podporo. Le z naložbami namreč bodo dosegli posodobitev svoje proizvodnje, obogatitev proizvodnega programa in našli možnosti za tehnološke izpopolnitve. Vse to je pogoj za rentabilno gospodarjenje. Nevzdržen je namreč sedanji položaj na meji rentabilnega gospodarjenja.

Imajo pa tudi dober načrt za izobraževanje. Že v prihodnjem letu bodo dali več poudarka izobraževanju delegatov in zato bodo zanje organizirali poseben seminar. Tako bodo skušali poživiti delegatski sistem, ki še ne teče tako, kot bi si želeli.

Na splošno so sicer z informiranjem v Iskri kar zadovoljni. Zlasti novi koncept glasila Iskre daje več možnosti, da delavci v TOZD najdejo v časopisu tudi same sebe in informacije, ki jih želijo.

Sekretarka Langova pa meni, da bi moralo več ljudi pisati in tako bi v našem glasilu prišlo bolj do izraza mnenje najširšega kroga delavcev.

R-C

Dogovori mladih Iskre na ljubljanskem področju

Sestanka se je udeležilo prek dvajset predstavnikov OO ZSMS iz TOZD na ljubljanskem področju. Na sestanku so bili vabljeni tudi predstavniki mestne in občinskih konferenc ZSM, vendar so se ga udeležili le predstavniki šišenske in mestne konference.

V prvem delu našega sestanka smo obravnavali Osnutek predloga sprememb in dopolnitev družbenega dogovora o oblikovanju in izvajanju štipendijske politike v SR Sloveniji.

Štipendisti Iskre so že pred časom obravnavali osnutek predloga in podali tudi svoje predloge in pripombe. Namen obravnave v OO ZSM po TOZD pa je bil — zbrati pripombe združenega dela.

V sami razpravi se je videlo, da mladi v TOZD niso pravilno zastavili obravnave tega osnutka predloga in da je marsikje bilo izoblikovano mišljenje, da naj o tem odločajo štipendisti, kar pa seveda ni dopustno. Morali bomo spremeniti mišljenje in se pričeti zavedati, da je izobraževanje del združenega dela in pri njegovem snovanju in oblikovanju bomo morali sodelovati vsi. V razpravi smo prišli do ugotovitve, da tudi v drugih sredinah razprava ni potekala tako, kot bi morala, razen nekaj izjem.

Mladi smo se dogovorili, da bomo aktivnejše sodelovali pri oblikovanju Iskrinega samoupravnega sporazuma oblikovanju in izvajanju štipendijske politike, zato smo zadovoljili sekretariat KS ZSM SOZD Iskra, da na prvem se-

stanku imenuje svoje delegate v skupino za pripravo predloga.

S področja izobraževanja smo se pogovarjali še o marksističnem krožku, klubu mladih inovatorjev in o vsebinskem preoblikovanju usmerjenega izobraževanja. Marksistični krožek pri KS ZSM SOZD Iskra, ki deluje že nekaj let, bo potrebno številčno okrepiti z mladimi iz OO tako, da bo tisti krog mladih, ki sodeluje na krožkih, postal baza nadaljnjega izobraževanja po OO. Zato smo sprejeli zadolžitev, da bomo po OO poiskali tiste mlade, ki so zainteresirani za to in take oblike izobraževanja. Seveda pa se bomo morali za to delo tesneje povezati z OO in KS ZK v Iskri.

Za delovanje v klubu mladih inovatorjev bomo morali zainteresirati čimvečji krog mladih v TOZD, saj bomo le tako prišli do zaželenih rezultatov pri povezovanju mladih iz šol in delovnih organizacij.

Nadalje smo se mladi dogovorili za skupne akcije, ki potekajo prek mestne konference ZSM na področju celotne Ljubljane. Tu mislimo predvsem na preživljanje prostega časa mladih izven svojih delovnih obveznosti. Preiti h konkretnim akcijam za realizacijo že stare želje mladih po zgraditvi mladinskega doma v Ljubljani.

Več pozornosti bomo morali v bodoče posvetiti samoupravnemu in socialnemu položaju mladega delavca. Poleg ostalega so tu mišljeni predvsem

samski domovi za mlade delavce, saj jih v Ljubljani primanjkuje in še tisti, ki so, so pričeli služiti tudi v druge namene. Posebno skrb bo potrebno posvetiti stanovanjski politiki v delovnih organizacijah. Lahko rečemo, da je narejeno že mnogo na tem področju, vendar še vedno odločno premalo. Tudi pri zaposlovanju mladih smo naredili premalo. Sprejeli smo sicer samoupravni sporazum, a kaj, ko ga ne izvajamo v celoti.

To je bilo le nekaj problemov, ki smo jih obravnavali na našem sestanku in iz njih sledijo zadolžitve. Ob koncu smo sprejeli še skupen dogovor, da bomo vsi mladi v vodstvih OO preštudirali knjigo Edvarda Kardelja: Smeri razvoja političnega sistema socialističnega samoupravljanja. Večjo skrb bomo v naslednjem obdobju posvetili tudi sinhronizaciji dela med osnovnimi organizacijami, koordinacijskim sveti, občinskimi konferencami in mestno konferenco ZSM.

A. C.

PRIJATELJSKO SREČANJE KEGLJAČEV

V soboto, 15. 10. je športna komisija pri sindikatu organizirala že tradicionalno srečanje v kegljanju med ekipama Gorenja iz Velenja ter Iskre — Elektromehanike Kranj. Ženske so igrale 6 x 100 lučajev, moški pa 8 x 200 lučajev. Po ogorčeni borbi, ki je trajala celih 7 ur, so bili boljši kegljači iz kranjske Iskre. Ženske so dvoboj dobile s 2139 proti 1953 podrtimi keglji, moški pa 6678 proti 6477 podrtimi keglji. Najboljša pri ženskah je bila državna mladinska reprezentantka Zore Marjana s 386 keglji, druga je bila Anka Šparovec s 385 keglji, obe iz Kranja, tretja pa je bila tekmovalka iz Velenja Praznik Jana s 375 podrtimi keglji. Rezultati kranjskih kegljačic (Cej Marija 367, Svatovšek Irena 300, Majstorovič Danica 335, Ivanetič Milena 366, Zore Marjana 386, Šparovec Anica 385). Med moškimi pa je bil prvi Cveto Zalokar 922, drugi je bil Kraiger Karel iz Velenja 863, tretji pa zopet Kranjčan Zvone Lebar s 860 keglji. Rezultati moški: (Grmič Miro 766, Janez Potočnik 821, Franc Oman 812, Peter Hkavec 793, Joža Zevnik 859, Zvone Lebar 860, Cveto Zalokar 922, Stane Bregar 845).

M.M.

ŠAHOVSKE NOVICE

V četrtek, 20. oktobra, so šahisti v mali dvorani delavskega samoupravljanja nad restavracijo Elektromehanike v Kranju odigrali redni mesečni hitro-

ŠAHOVSKI DVOBOJ „MLAJŠI:STAREJŠI“

Šahovsko društvo Iskra bo 11. novembra t. l. ob 17. uri priredila dvoboj med mlajšimi in starejšimi šahisti v stolpnici Iskre.

Zaželena je čimbolj številna udeležba šahistov Iskre, saj bo dvoboj na neomejenem številu desk.

Dvoboj bo v kletni etaži II. Vabljeni!

IZLET V NEZNANO

Planinska sekcija Iskre Elektromehanike organizira za ključek letošnje izletniške sezone vsakoletni IZLET V NEZNANO. Izveden bo v soboto, 19. novembra — ob vsakem vremenu.

Prijave sprejema tov. Pajk Volga, tajništvo ERO tel. 2822 — do srede, 16. novembra.

Vabljeni!

ISKRA — glasilo delovnega kolektiva ZP Iskra, industrije za elektroni-ko, telekomunikacije, elektromehaniko, avtomatiko in elemente, Kranj — Urejuje uredniški odbor — Glavni urednik: Bogo Mohor, odgovorni urednik: Dušan Željčev — Izhaja tedensko — Rokopisov ne vračamo — Naslov: Ljubljana, Prešernova 27, telefon 24-905, int. 48 — Tisk: Časopisno-tiskarsko podjetje PRAVICA—DNEVNIK, Ljubljana.

Po mnenju sekretariata za informacije SRS je glasilo oproščeno plačila temeljnega davka od prometa proizvodov.

Matično letališče tega letala Cessna F 172 je Ljubljana—Brnik, vidimo pa ga tudi na mnogih drugih jugoslovanskih športnih in mednarodnih letališčih, včasih celo v tujini, v Stuttgartu, Muenchemu, Celovcu in drugod. Letalo nosi na trupu naše ime in zvezdo in zaradi tega ga večina ima za naše, Iskrino letalo, vendar temu ni tako. Letalo je last Aerokluba Ljubljana, ki ima z Iskra Commerce sklenjeno tovrstno propagandno pogodbo in kjerkoli se pojavi spominja na široko paleto Iskrinih izdelkov. Prav je tako, vendar človeku, ki ima priložnost letalo večkrat videti iz bližine, tudi ne uide, da napis na njegovem trupu in naša zvezda nista več tako lepa in brezhibna. Kličeta po beli barvi, seveda pa tudi samemu letalu ne bi škodovalo, če bi ga znova prebarvali. Kaže, da ljubljanski letalci, med katerimi je kar lepo število tudi Iskrašev, za prebarvanje nimajo poguma, ali ne časa, najbrž pa tudi ne „časa“.

Štipendisti o štipendijah

Klub štipendistov Iskre je že preu tedni organiziral javno razpravo o Osnutku predloga sprememb in dopolnitev družbenega dogovora o oblikovanju in izvajanju štipendijske politike v SR Sloveniji. Razprava je bila zelo živahna, saj so razpravljali o svoji „koži“, kot so napisali na vabilu za razpravo.

Ker je osnutek dogovora tudi bodoča podlaga iskrinega štipendiranja je seveda važno, kakšni kriteriji bodo postavljeni že v dogovoru. Pri odločanju o možnih inačicah, so štipendisti predlagali predvsem večji poudarek socialnemu vidiku štipendiranja, ki naj omogoči šolanje vsem sposobnim fantom in dekletom, ne glede na dohodek v družini.

Drugi važen vidik, ki so ga predlagali pa je močno stimuliranje hitrega in kvalitetnega študija. Razumljivo je, da končno štipendija ni le socialna pomoč, ampak predvsem finančna podlaga in omogočanje študija najboljšim in najkvalitetnejšim.

Predlagali so tudi, naj se čimprej določi višina, oz. znesek za izdelavo diplomske naloge. Da bi diplomanti čimprej končali diplomu pa so predlagali štipendisti, naj se izplača štipendija do konca absolventskega staža v enem znesku vsem, ki bodo predčasno

opravili diplomsko nalogo. Za študente doma z dežele pa so predlagali, naj bi upoštevali dejanski dohodek na družinskega člana in ne več katastrskega dohodka, kot doslej.

FV

MLADI IN OKTOBER

Številnim obiskom razstave „Odmevi oktobra v jugoslovanskem tisku v avli Iskrine stolpnice, ki smo jo vsebinsko že prikazali, so se že prvi dan priključili tudi mladinci Zavoda za glasbeno in baletno izobraževanje v Ljubljani.

O namenu obiska smo se pogovarjali z vodjo—profesorico Zvonko Prašnički: „Dopis ZSMS, ki so nam ga poslali iz občinskega centra nas je vzpodbudil, da smo eno od zgodovinskih ur namenili obisku razstave, ki je zlasti za trenutni potek predavanj zgodovine zelo zanimiva.

Vsebinsko polna, dokumentirana in v marsičem nova, kakršna je ta razstava, bo osnova za uspešnejše spoznavanje zgodovine ne le oktobrske, temveč revolucije vseh narodov, ki so se odločili za socialistično pot v prihodnost. Razstava je dragocen učni pripomoček, kakršnih bi si želeli še več.“

SF

DVA TURNIRJA

Šahovska sekcija Elektromehanike Kranj bo v mesecu novembru organizirala dva turnirja, s katerima bo svojim šahistom omogočila osvojitve 4. oziroma 3. kategorije. Tekmovanji bi se pričeli 24. novembra 1977 ob 16.30 v prostorih delavskega samoupravljanja nad menzo. Pravico udeležbe imajo samo člani DO Elektromehanike. Prijave bo sprejemal do 21. novembra 1977 tov. Zorman Vinko, telefon 24-19. V primeru nezadostnega števila prijav za posamezni turnir, bo sekcija tekmovalje odpovedala. Zato pozivamo vse ljubitelje šahovske igre, da se tekmovalja udeleže in s tem svoj renomirani šahovski potencial tudi uradno potrdi.

Na Komno in Sedmera jezera

Planinsko društvo Iskra bo organiziralo v soboto in nedeljo, 19. in 20. novembra, predzadnji izlet v tem letu. Odločili smo se za Komno in Sedmera triglavska jezera, ker je med Iskraši za ti dve planinski točki govoto veliko zanimanje. Iz Ljubljane se bomo odpeljali v soboto popoldne. Od Zlatoroga, če bomo imeli srečo, pa do Savice, je poltretjo uro hoda do Komne, kjer bomo tudi prespali.

V nedeljo se bomo najprej odpravili do Sedmerih triglavskih jezer, po krajšem počitku (lahko bo tudi daljši) pa nas bo pot vodila čez Štapce na Malo Tičarico, od tam pa, spet po počitku, čez Ovčarj in mimo Črnege jezera ter čez Komančo do Savice.

Izlet ni težak, hkrati pa bo pred bližnjo smučarsko sezono dobrodošel trning.

Prijave sprejema PD Iskra, Trg revolucije 3, Ljubljana, telefon 324-765, do vključno četrтка, 17. novembra. Tam boste izvedeli tudi točne podatke o odhodu.

Izlet bo vodil Lado Drobež.

potezni turnir. V ostri konkurenci je prvo mesto prepričljivo osvojil Martin Brce, ki je s solidno igro osvojil 10 točk. Sledijo mu drugo uvrščeni Kern 8,5, 3. Oblesček 8, 4. Zavrl 7,5, 5. Planinc 7, 6. Deželak 7, 7. Jeraj 2, 5,5, 8. Piskar 4, 9. Kmetič 4, itd.

Ob tej priložnosti objavljamo interno „rating“ listo, katere vrstni red je odvisen od kvalitete posameznega igralca, prav tako pa tudi od števila njegovih udeležb na tekmovanjih. Tako se tudi dogaja, da so nekateri boljši šahisti nižje uvrščeni, ker se niso udeležili zadostnega števila tekmovanj. Iz obsežnosti liste je razvidna množičnost in priljubljenost šahovske igre v naši delovni organizaciji. Lahko rečemo, da je število imen na listi rezultat izredne aktivnosti sekcije pa tudi porok za kvaliteto, ki so jo šahisti Elektromehanike že večkrat dokazali.

Vrstni red na interni „rating“ listi je naslednji: 1. Brce M. 199, 2. Oblesček 177, 3. Šmid 172, 4. Deželak L. 166, 5. Kern 165, 6. Galle 144, 7. Zorman 144, 8. Mezek 143, 9. Planinc 143, 10. Drešar 142, 11. Kmetič 136, 12. Piskar 132, 13. Jerman 131, 14. Crček 127, 15. Bajželj 127, 16. Ciperle 122, 17. Krek P. 120, 18. Zavrl 120, 19. Jeraj Z. 118, 20. Bohinc 117, 21. Hiti 116, 22. Cimperman 116, 23. Gril I. 115, 24. Pičulin 115, 25. Gavrič 114, 26. Bartol 114, 27. Plevel 113, 28. Udir 113, 29. Krek J. 113, 30. Jereb B. 112, 31. Nučič 112, 32. Prelovšek 110, 33. Novak 109, 34. Rebolj 109, 35. Bambič 108, 36. Buljič 108, 37. Trškan 108, 38. Prislán 108, 39. Jeraj M. 107, 40. Bo-

rovac 107, 41. Brce B. 107, 42. Borštar 107, 43. Kokalj 107, 44. Brce M. st. 107, 45. Meglič 106, 46. Pogačar 106, 47. Ceglar 106, 48. Žitnik 105, 49. Tepina 103, 50. Tomc 102, 51. Gril M. 102, 52. Koželj 102, 53. Hrvatín 102, 54. Pirc 101, 55. Ribič 101, 56. Bogataj 101, 57. Zbiljič 101, 58. Zbogar 100, 59. Vehovec 100, 60. Marušič 100 in 61. Gros 100. O. A.

TEKMOVANJA V PLAVANJU

V četrtek, 20. oktobra smo mladi in osnovna organizacija sindikata tovarne TEA organizirali štafetno plavanje (4 x 25 m) med oddelki. Udeležilo se ga je 30 tekmovalcev.

Prvo mesto je osvojila ekipa GPP v postavi: Rakovec Olga, Blažek Stane, Strgar Jože in Marinček Jože z zelo dobrim časom 0.58.5. Drugi so na cilj priplaval plavalci skupnih služb (TPP in razvoj), tretji pa orodjarji pomožne orodjarne. Sklenili smo, da se pome-rimo še v vseh plavalnih disciplinah: 25 m metulj: 1. Strgar, 2. Marinček, 3. Dvoršak; 25 m hrbtno: 1. Marušič, 2. Prislán, 3. Kajzer; 25 m prsno: 1. Dvoršak, 2. Marinček, 3. Nučič; 25 m kravl: 1. Strgar, 2. Dvoršak, 3. Marušič, 3. t. m. pa je tekmovalje v plavanju organizirala tudi OOS tovarne ATC. Tega se je udeležilo 15 tekmovalcev. Plavalci so na 25 m prosto in pa štafeto 4 x 25 m prosto:

Rezultati ženske: 1. Kukovič Katarina, 2. Zlebnik; moški: 1. Kašman Cene, 2. Starc Brane, 3. Cvetkovič Milan; Štafeta: 1. Skupne službe, 2. Proizvodnja, 3. GPP. Jože Marinček

AVTOELEKTRIKA: MEBLO 25:23

V petek je bilo v novogoriškem športnem parku izredno živahno. Ta dan so se na 1. športnem srečanju pomerili športniki in športnice Iskre — Avtoelektrike in Mebla iz Nove Gorice v 8 športnih disciplinah. Za najboljše rezultate so se borili v malem nogometu, odbojki, košarki, rokometu, kegljanju, balinanju, streljanju in namiznem tenisu.

Srečanje, ki bo postalo tradicionalno, saj je že letos nastopilo preko 150 športnikov in športnic iz obeh delovnih organizacij, je vsekakor pohvalno, saj prispeva k poglobljanju tovariških odnosov med delavci obeh organizacij.

Športniki Mebla so zmagali v 5 disciplinah, Avtoelektrika pa v 6, tako da je končni zmagovalac Iskra — Avtoelektrika z skupnim rezultatom 25:23.

Pohvaliti velja vse nastopajoče, tako organizatorje, kot tiste, ki so se trudili za čimboljše rezultate, predvsem pa moramo omeniti imeniten dosežek športnice Ljudmile Murovec, ki je v streljanju dosegla s 182 krogi od 200 možnih najboljši rezultat med vsemi nastopajočimi strelkami in strelci.

Marko Rakušček

Vsem ljubiteljem smučanja

Ali želite postati član smučarske sekcije pri planinskem društvu Iskra? Člani sekcije so lahko samo člani društva in zaposleni Iskre in njihovi svojci. Članarina z vpisnino je:

za člane 62,00 din
za mladince roj. do 30. 6. 1962 32,00 din

Ugodnosti, katere nudi članska izkaznica so naslednje:

- 10 % popust pri nabavi smučarske opreme (smuči, čevlji, rolke, 2 kompleta spodnjega smučarskega perila, kapa, smučarski pulover, smučarske vezi „Nevada“, smučarske hlače — elastične, ogrevalne hlače, vetrovka, smučarski kombinizon, trenerka, tekaški dres, 1 par smučarskih palic, 1 komplet anorak),
- 10 % na slovenskih žičnicah
- 10 % skozi celo leto ne glede na število dni bivanja (razen od 9. 7. do 20. 8. v naslednjih hotelih, kampih, kopališčih in športnih objektih: Zelena laguna — Poreč, Špadiči—Materada—Cervar, Novigrad, Grand hotel Metropol, TOZD Hoteli — gostinstvo Sežana, avtokampi, planinska društva, bazeni — kopališča.

Vsak član, razen podpornih članov, je zavarovan za primer smrti in invalidnosti.

Informacije dobite pri PD Iskra, Trg revolucije 3, Ljubljana, tel. 324-765.